THE LATVIAN NEWSPAPER FOR CANADA AND U.S.A.

Published twice weekly by the Latvian Relief Society of Canada „Daugavas Vanagi"
Business Office: 491 College St., Toronto 4, Ontario, Canada
Telephones: 921—7121; 368—3239
Editor-in-Chief: ALFRĒDS VINČELS
United States Editorial Offices:
New York: Editor — V. Irbe, 4035 Rombouts Ave., Bronx N.Y. 10466, U.S.A.
Chicago: Editor — Z. Kēlere, 2511 N. Kimball Ave., Chicago, Ill., 60647, U.S.A.
SATURDAY, AUGUST 26, 1967

LATVIJA AMERIKĀ

68. N-RS. SESTDIENA, 1967. GADA 26. AUGUSTS 17. GADS

AUTHORIZED AS SECOND CLASS MAIL BY THE POST OFFICE DEPARTMENT OTTAWA AND FOR PAYMENT OF POSTAGE IN CASH

LATVIEŠU LAIKRAKSTS AMERIKA

Iznāk divas reizes nedēļā — trešdienās un sestdienās. Izdevējs — Latviešu aprūpes biedrība Kanadā „Daugavas Vanagi."
ATB. REDAKTORS: ALFRĒDS VINČELS
Redakcija un kantoris: 491 College St., Toronto 4, Ontario, Canada
Tālruņi: 368—3239 (redakcijai), 921—7121 (kantorim)
Redaktora tālrunis vakaros — 531—4533
Nujorkas redakcijas vaditājs V. IRBE 4035 Rombouts Ave., Bronx N.Y. 10466. U.S.A. Tālrunis 994—7917
Čikagas redakcijas vaditāja Z. KĒLERE. 2511 N. Kimball Ave., Chicago, Ill., 60647. U.S.A., tālrunis 486—8975

4,8 x

Sokrata atzinums vēl spēkā

KRISTĪGĀS JAUNATNES KURSI GAŖEZERĀ

Augusta vidū Gaŗezerā sabrauca daudz jauniešu, jo 13. augustā sākās nometnošanas 4. periods — vecākiem par 15 gadiem. Tai pašā dienā vasaras vidusskolas jaunceltnē sākās kristīgās jaunatnes kursi, kas 19. un 20. augustā beidzās ar īpašu sarīkojumu — kristīgās jaunatnes dienām. Pēdējās iesākot, māc. Māris Ķirsons vadīja svētbrīdi, bet prāv. J. Turks dienas atklāja, sveicinot archibīskapa A. Lūša un LELDAAs pārvaldes pr-ka prāv. A. Veinberga vārdā. Jauniešu koris, kuŗu dažās dienās bija izveidojis māc. I. Gaide, kursanta A. Sedliņa vadībā dziedāja korāli „Tu, svētais Dievs". Kristīgās jaunatnes dienām bija reģistrējušies ap 80 dalībnieku, kuŗu lielākā daļa ieradās no Klīvlendas, Saginavas, Čikagas, Indianapoles, Grand Rapidiem, Mineapoles, Kalamazū un citām vietām. Pāris kursantu bija no Sietlas, bet viena meitene no Sanhozē, Kalifornijā.

Prof. V. Klīve runāja par kristīgo ticību un moderno mākslu, secinādams, ka tagadnes māksla tuvāka kristīanismam nekā jebkuŗa cita laikmeta māksla. Tā meklē patiesību, un tādēļ mūsu laikmeta mākslas darbi ierosina pārdomas. Jaunieši, kas bija mācījušies diskutēt iepriekšējās dienās, dzīvi piedalījās pārrunās. Māc. Alberts Ozols savukārt referēja par pagātnes mācību un nākotnei. Viņa apceres pamatdoma bija, ka jaunatne ir katras tautas nākotne. Tādēļ jaunatnei jāpazīst pagātne, lai izvairītos no tās kļūdām. Referents uzsvēra jaunatnes lomu latviešu tautai nozīmīgos laikmetos — brāļu draudžu kustībā, tautas atmodas laikmetā. Arī K. Ulmanis, Z. Meierovics un plkv. Fr. Briedis ienesuši nozīmīgas pārmaiņas Latvijas vēsturē, būdami jaunatnes vidū.

Sestdienas vakarā nometnes viesu zālē notika sadraudzības vakars, kuŗā jaunieši deklamēja, mūzicēja un vēlāk arī dejoja. Šis bija slēgts vakars — tikai reģistrētiem jaunatnes dienu dalībniekiem. Dejas mūzikas skaņas tomēr bija atvilinājušas dažus pārnakšņotājus no Dzintariem, citi, cerēdami uz sadraudzēšanos, bija ieradušies no Grand Rapidiem un Kalamazū, bet visiem nācās atgriezties mājās. Viesu zālē pa reizei uzdejoja „rokenrollu", bet lēca arī polkas un grieza valšus.

Svētdienas rītā māc. Māris Ķirsons vadīja diskusijas par tematu „Kas mēs esam un kurp mēs ejam?". Par pārrunu bāzi viņš bija izvēlējies Sokrata izteicienu: „Mūsu jaunieši ir tiranni, viņi terorizē vecākus, neklausa skolotājus, neievēro tēvu ticību, nerespektē autoritātes, nedz viņiem ir kāda interese par nākotni!" Sadalījušies mazās grupiņās, jaunieši pārrunāja, vai šis Sokrata konstatējums attiecināms arī uz mūsdienu jaunatni. Lielākā daļa atzina, ka tā ir, bet meklēja izskaidrojumus un iemeslus. Kaut negātīvo nostāju reprezentē aktīvs mazākums, daudziem tendence nosodīt visus jauniešus. Vairāki kursanti protestēja pret pārmetumu par tēvu tēvu ticības neievērošanu — tādā gadījumā kristīgās jaunatnes dienām nebūtu dalībnieku. Māc. M. Ķirsona vadībā diskusijas izskanēja ar domu par nākotni: lai mājās aizejot jaunieši un vecāki nerunātu viens par otru, bet viens ar otru.

Māc. Alberts Ozols no Ņujorkas vērtēja Gaŗezeru un jauniešus piedzīvojuša jaunatnes vadītāja acīm: viņa draudzes bērni šogad Katskilu kalnos nometnoja jau sešpadsmito vasaru. Jautāts par iespaidiem Gaŗezerā, viņš atturīgi teica: „Es še redzu daudz sūra darba. Tas, kas mums jau ir aiz muguras, še vēl priekšā." — Kādi māc. A. Ozola iespaidi kristīgās jaunatnes dienās? „Mani ļoti iepriecināja jaunatnes dzīvā darbošanās, tās meklējumi pēc patiesības. Man patika viņu nopietnā un lietiškā kritika." Zs

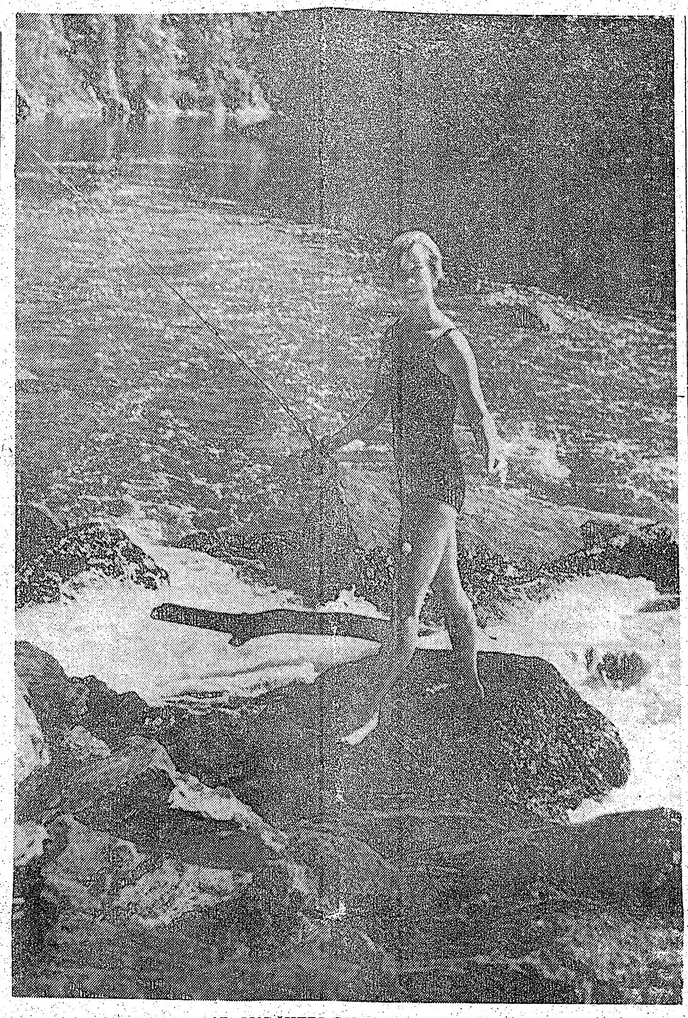

AR MAKŠĶERI SAULĒ UN ŪDENĪ

Foto: J. Liģers

Ungārijas jaunie centieni

VAI UNGĀRU DELEGĀCIJAS SŪTĪŠANA UZ DIENVIDAMERIKU BŪTU PAD. SAVIENĪBAI IZDEVĪGS GĀJIENS?

Ungārijas ārlietu ministrs Janošs Peters kādā runā lielā tautas sapulcē teica: „Pēdējo gadu laikā mūsu diplomātiskās, kultūrālās un politiskās attieksmes ar Āzijas un Afrikas valstīm attīstījušās labvēlīgi... Nolūkā stiprināt attieksmes, mūsu valdība pašreiz gatavojas sūtīt delegācijas uz vairākām Dienvidamerikas zemēm. Tas notiks vai nu šīgada beigās vai nākošā gada sākumā."

Viena iespējamība ir, ka Pad. savienība mudinājusi savus satelītus draudzēties ar Dienvidamerikas valstīm, panākot nomierinošu iespaidu augstākajās aprindās ar diplomātu palīdzību, kemēr kubiešu sakūdītie nemiernieki turpina savu ārdīšanas darbu „pa apakšu". Pad. savienībai ir dibināts iemesls pievērsties šai pasaules daļai, jo tieši Dienvidamerikas valstis sagādāja Pad. savienībai lielākās nepatikšanas nesenajās pārrunās par Vidējo austrumu krizi Apvienotajās nācijās. Ja nu šis būtu īstais delegāciju sūtīšanas iemesls, tad plānotās baltiešu delegācijas uz Dienvidameriku nāktu tieši laikā, lai noderētu kā pretspēks šim komunistu gājienam. Tādā gadījumā baltiešus patiešām sagaidītu atplestām rokām tajās Dienvidamerikas valstīs, kas izprot komūnistu rīcības nozīmi.

Pastāv vēl cita iespēja — pašreizējā Ungārijas valdība tiešām vēlas kratīties vaļā no Pad. savienības iespaida. Tā kā gandrīz 40% Ungārijas nacionālo ienākumu sastāda tirdzniecība ar ārzemēm, tai nepieciešams sekmēt tirdzniecību ar t. s. neitrālām valstīm un Rietumiem, lai iegūtu vairāk neatkarības. Šis virziens šķiet manāms ungāru izteiktaj vēlmē kļūt par „augstāk vērtējamiem partneriem kā tirdzniecībā, tā arī sadarbībā rūpniecības nozarēs — ne tikai attieksmē uz citām satelītvalstīm, bet arī uz attīstītajām kapitālistu un ‚trešās pasaules' valstīm," pasa Petera vārdiem runājot. Ja ungāru nolūks būtu mazināt savu atkarību no Pad. savienības, tad baltiešu delegācijas var gaidīt pat sava veida netiešu atbalstu no ungāru delegācijas puses: ungāri, — taujāti par kolonialismu Baltijas valstīs, jo tas sakarā ar baltiešu delegāciju viesošanos varētu būt visai aktuāls temats Dienvidamerikas valstu valdības vīru sarunās, — varētu atbildēt, ka pēc viņa ieskata viņsām sociālistiskajām un komūnistiskajām republikām vajadzētu atļaut izvēlēties pašām savas vadlīnijas. Šāds mājiens būtu tikpat lielā pretstatā Pad. savienības politikai kā kāds cits fakts tai pašā Petera runā — ka „Izraēlas valstij pašai jānokārto attieksmes ar saviem kaimiņiem." Šāda nostāja Vidējo austrumu jautājumā ir daudz tuvāka Rietumu viedoklim kā Pad. savienības ieskatiem.

Kādi arī būtu Ungārijas delegācijas īstie iemesli, baltiešiem būtu jāievēro tās atrašanās Dienvidamerikā, runājot arī par Baltijas jautājumu. Pat ja otra iespēja izrādītos par pareizo, baltiešu modrība un spars ciņā pret internacionālo komūnismu — it sevišķi, ja tas savienots ar padomju imperiālismu — nedrīkstētu mazināties. Inta Paegle

● Hongkongas laikraksti ziņo, ka sarkanā Ķīna izziņojusi kara stāvokli Kantonā, lai nomierinātu 100.000 sargangvardu un strādnieku. Pēdējie lietojuši izkausētu tēraudu kā ciņas līdzekli. Kantonas ciņās, kas nepārtraukti plosījušās 11 stundu, strādnieki ar kvēlojošo tēraudu no dzelzslietuvēm aplējuši sarkangvardu masas. Sadursmē bijis 500 nogalināto un ievainoto.

BATUN turpmākie plāni

Pēdējā BATUN valdes sēdē nolēma lūgt baltiešu organizāciju pārstāvjus 4. novembrī sapulcēties Ņujorkas igauņu namā, lai pārrunātu, kā kopīgi varētu atzīmēt Baltijas valstu neatkarības pasludināšanas 50 gadu atceri. Pārrunāja arī iespēju sasaukt īpašu baltiešu sovjetologu kongresu Notre Dame universitātē. Bez tam, pieņēma projektu lūgt baltiešus visā pasaulē 1968. gadā rakstīt visu valstu galvām, lūdzot iestātīties Baltijas valstu labā Apvienotajās nācijās. Lielāko daļu sēdes laika aizņēma līdzekļu vākšanas projekts. Latviešu sekcija nolēma izsūtīt iespējami daudz tautiešiem aptaujas lapu ar aploksni, lūdzot atzīmēt, kuŗiem pasākumiem viņu atbalstu varētu gaidīt. Kā atsevišķi punkti minēti:

1) Informācijas materiālu sagatavošana vai iegāde par baltiešiem svarīgiem jautājumiem un šo materiālu piegāde (BATUN sadarbojusies un piegādājusi AN locekļiem piemērotus citu baltiešu organizāciju vai atsevišķu autoru darbus, piemēram, Americans for Congressional Action to Free the Baltic States izdots „The Baltic States, A Case Study of Modern - Day Colonialism in Europe", „Baltic Review" Nr. 33, „Estonia", „Lithuania", Vardy's „How the Baltic Republics fare in the Soviet Union", „Foreign Affairs, April 1966," u. c., bet vēlētos iegādāties 125 eks. Latviešu nacionālā fonda izdotās grāmatas „Latvia, its Country and People", tāpat Ād. Šildes un Alfr. Bērziņa jaunākos darbus). Grāmatas varētu pasniegt kā Apvienoto nāciju delegācijām, tā šo valstu valdībām.

2) BATUN delegāciju sūtīšana 1968. gadā uz tām valstīm, kuŗās baltieši nedzīvo. Delegāciju uzdevums iepazīstināt ārzemju valstsvīrus un iedzīvotājus ar Baltijas tautu likteni, kā arī kultūru (BATUN latviešu nodaļa par savu kandidātu izraudzījusi Ņujorkas kokļu ansambļa vadītāju un 1967. gada Kultūras fonda laureātu A. Jansonu).

3) Iepriekšējās akcijas papildināšana ar brīvprātīgo delegātu, piemēram, tūristu palīdzību. Sarakste un koordinācija prasīs daudz biroja izdevumu.

4) Raidījumu komitejas darbs: ziņojumu sagatavošana un piesūtīšana visiem raidītājiem, kas runā uz Baltijas valstīm latviešu, lietuviešu un igauņu valodā, un raidlaika pirkšana atsevišķiem raidījumiem uz Latviju, piemēram, Divreizdivi lentes, tāpat Apvienoto nāciju diplomātu intervēšana Ņujorkā un viņu komentāru pārraidīšana angļu valodā, bez tam īpaša baltiešu programmu pārraide ārzemju radiofonos 1968. gadā.

5) Izdevumi, kas rastos sakarā ar Apvienoto nāciju diplomātu aicināšanu piedalīties baltiešu sarīkojumos — vai nu Ņujorkā, vai arī dziesmu svētkos Klīvlendā.

6) Vispārējas ārzemju valdībām adresētu vēstuļu akcijas organizātoriskiem izdevumiem. (Ja ikviens baltietis sagatavotu vienu individuālas vēstules tekstu par Baltijas jautājumu un 1968. gadā aizsūtītu to gandrīz visām nekomūnistisko zemju valdībām, tas nozīmētu pārrakstīt to pašu tekstu divreiz nedēļā cauru gadu. Rezultāts būtu masīva un ievērības cienīgu vēstuļu lavīna par Baltijas valstīm dažādās valodās. No BATUN var pieprasīt arī vēstuļu paraugus, tāpat valdību adreses).

7) Baltiešu organizāciju sanāksmes sasaukšanas izdevumi (Pašreiz kā latviešu, tā lietuviešu un igauņu organizācijas plāno atzīmēt 1968. gadā savu zemju jubilejas, bet katra tautība rīkojas atsevišķi. Pat latviešiem kopš 1966. gada nav notikusi visu organizāciju pārstāvju kopīga sanāksme).

Seko vēl daži mazāk nozīmīgi punkti. Aptaujas beigās nolēma piezīmēt, ka, sakarā ar Amerikas latviešu apvienības lūgumu, sākot ar septembri ļaut tikai tai vākt līdzekļus ASV mērogā, šis ir pēdējais BATUN aicinājums ASV apjomā šai gadā.

BATUN sekcijas valde arī noklausījās Vācijas viesa katoļu prāvesta M. Līzdika stāstījumu par tautiešu dzīvi t. s. Vecajā kontinentā. Pēdējo trīs mēnešu laikā BATUN trīs reizes griezusies pie Apvienotajām nācijām: 15. maijā — sakarā ar baltiešu zeltu Anglijā; 20. jūnijā aizrādot uz milzīgo starpību padomju ministru prezidenta A. Kosigina vārdos un darbos (sakarā ar debatēm par Vidējo austrumu krizi Apvienotajās nācijās) un 17. jūlijā — izsūtot organizācijas Americans for Congressional Action to Free the Baltic States sagatavoto brošūru par kolonialismu, šādā veidā arī atzīmējot Apspiesto tautu nedēļu. Katrā no šiem gadījumiem daļa valdību arī atbildējušas uz BATUN iesniegumu, parasti gan tikai pateicamās par piesūtīto informāciju. Atzīmēšanas vērts tomēr liekas fakts, ka Lielbritanija, kas agrāk par BATUN nebija sevišķi likusies zinis, abās pēdējās reizēs atbildējusi kā viena no pirmajām, turklāt vēstules ir laipnākas un gaŗākas nekā citu valdību sūtītās. Nav aizmirsts pat atgādināt, ka Lielbritanija neatzīst de jure Baltijas valstu iekļaušanu Pad. savienībā. Tātad — pareģojumi, ka ar savu protestu pret Lielbritaniju zelta lietā baltieši iegūs drauga vietā ienaidnieku, nav izrādījušies pamatoti.

D. V.

Amerikāņu profesori iestājas par komūnismu

Likuma un sabiedrības nekavēti, komūnisti un to intelektuālie simpatizētāji netraucēti veic savu ārdošo darbu ASV universitātēs. Nesenajā orientālistu pasaules kongresā Anarborā, Mičigenā, ievērojamais ķīniešu valodas profesors Derks Bode no Pensilvēnijas universitātes savā runā apbrīnoja „jaunos cilvēkus, kas atsakās paklauties iesaukumam bruņotajos spēkos un cīnīties Vietnamā."

Bode, trīs amerikāņu, divi franču un viens britu zinātnieks kongresa ietvaros bija organizējuši īpašu sapulci, kuŗā pārrunāja ar Vietnamas karu saistītus jautājumus. Viens no runātājiem šai sapulcē bija Ovens Latimors, Līdsas universitātes profesors Anglijā, kuŗu nelaikis senātors Jozefs Makartijs atzina par īpaši kreisi noskaņotu. Latimors uzsvēra, ka „ASV nespēj mācīties no vēstures pieredzes". Ļaunākais veids, kā pretoties komūnismam, ir lietot metodes, kas koncentrē komūnistus ātrāk, nekā to var „aprīt", izteicies Latimors. „Sāsdienas tēvocis Sēms Āzijā ir galvenais cilvēku pievērsējs komūnismam..."

Alfrēds Puķīte

PĒC PLĀNA

Ja gribam celt māju, tad vispirms nepieciešama zeme, uz kuŗas to celt. Jābūt apstiprinātam plānam, jāizvēlas darbu vaditāji un strādnieki, tāpat jāsagādā līdzekļi projekta samaksai. Šie visi ir priekšdarbi, kuŗiem jābūt paveiktiem, un tikai tad var sākties iecerētā īstenošana.

Tieši tāpat mēs esam sākuši ar Latvijas neatkarības pasludināšanas 50 gadu atzīmēšanu. Mēs, visi trimdinieki, esam tā zeme, uz kuŗas latviešu patrioti dzimtenē un pasaules plašumos vēlas saskatīt paceļamies Latvijas lielās dienas atceri. Tā risināsies pēc īpaša jubilejas plāna, kuŗu apstiprināja Amerikas latviešu apvienības kongress šāgada maijā un ar Brīvās pasaules latviešu apvienības starpniecību tās galvenos vadmotīvus pārņēma visu zemju organizācijas brīvajā pasaulē.

Šai konkrētajā gadījumā runa par ASV latviešiem un to plānu, kuŗa pārraudzību uzticēja ALAs valdei, bet izpildīšanu tās izraudzītām īpašām komitejām, lokālajām organizācijām un arī tev un man.

Ir izraudzīta finanču komiteja līdzekļu sagādei. Tajā darbojas visi jaunās paaudzes ALAs valdes locekļi, un pēc viņu izstrādāta pamatplāna līdzekļu iegūšanai notiks ziedojumu vākšana. Paredzēta arī līdz šim vēl nepieredzēta jaunatnes iesaistīšana. Ir noteikti nepieciešamie izdevumu posteņi un aprēķināts, cik viss maksās. Tomēr plānu īstenošana atkarāsies tiklab tā, cik ienāks līdzekļu, un tas atrodas mūsu ziņā. Tāpat vienīgi mūsu ziņā ir tie projekti, kuŗi prasa mūsu darbu. Viens no šiem projektiem ir Baltijas valstu dibināšanas 50 gadu pastmarka, pie kuŗas pānākšanas mēs visi strādājam, rakstot vēstules pasta ministrijai, senātoriem un kongresmeņiem. Ja kāds vēl to nebūtu darījis, tad — ir pēdējais laiks to darīt!

Cits, ne mazāk nozīmīgs projekts ir panākt, lai ASV kongresa jau pieņemto rezolūciju Baltijas valstu brīvības atjaunošanai pieņemtu arī atsevišķo pavalstu mērogā. Visām latviešu organizācijām savas darbības rajonā jāuzņemas vadība šī darba veikšanā, lai iecerēto mērķi sasniegtu, kā dažās pavalstīs jau noticis. Plāns paredz ALAs aprūpes birojam ar tajā apvienotajām aprūpes organizācijām kāpināt palīdzību tautiešiem dzimtenē. Tas nozīmē, ka blakus parastajām aprūpes vajadzībām būs jāiegūst vairāk līdzekļu nekā iepriekšējos gados.

Bez akcijas Baltijas valstu pastmarkas panākšanai, plānā paredzēta arī līdzīga vēstuļu kampaņa, lai panāktu, ka amerikāņu žurnālos parādītos populārzinātniski raksti par Latviju. Lai to panāktu ar lasītāju vēstuļu palīdzību, vispirms jāmodina preses izdevumos interese. Būtu neatsverami, ja varētu ieinteresēt lielos žurnālus „Life" un „National Geografic". Tā atkal tev un man jāraksta un jāraksta!

Finanču plānā paredzēti līdzekļi 10.000 dol. apmērā skaņu plašu izgatavošanai ar latviešu tautas dziesmām, un, ja vien iespējams, arī skaņu lentes. Bet jau tagad nepārprotami redzams, ka bez pieņemtā plāna 110.000 dol. budžetam būs jāsavāc vēl ap 20.000 dol. īpašas īstilmas sagatavošanai televizijai — lokāliem raidījumiem, kādi vai Valfrīda Lēmaņa šovasar uzņemtās filmas par latviešu dzīvi svešumā izmantošanai. Šai sakarā jau tagad ikvienā latviešu centrā jānoskaidro iespēja, kā lokālajās radio stacijās panākt mūsu skaņu plašu izmantošanu, tāpat lokālajās televizijās mūsu filmu raidījumus. Par materiālu komentāriem varēs izlietot Alfrēda Bērziņa sarakstīto un ALAs izdoto brošūru, veltītu Latvijas dibināšanas 50 gadiem, kuŗu tulko angļu, spāņu un franču valodā.

ASV ir apmēram 35 latviešu centri, kuŗos tautiešu skaits ir 150—7000. Nav iedomājams, ka lietas kārtosies pašas no sevis. Ir pēdējais laiks radīt visos centros īpašas Latvijas dibināšanas 50 gadu atzīmēšanas rīcības komitejas. Tās komplektējamas no visu organizāciju, biedrību, konfesiju un akadēmisko vienību pārstāvjiem, visiem latviešiem sadarbojoties kā vienai saimei.

Pēc plāna paredzēts, ka ierosinājumiem jānāk no „augšas un apakšas" un plāna īstenošanā visiem jāsadarbojas.

Mums jābūt skaidrībā, ka šis un nākamais gads prasīs divkāršu piepūli, enerģiju un uzupurēšanos. Mēs nedrīkstam apsikt savā parastajā organizātoriskajā un sabiedriskajā rosībā — skolās, baznīcās un organizācijās. Tieši otrādi, — ja nākamo gadu mēs izsludināsim par jaunatnes gadu ar mudi „Latviešu jaunatne latviešu tautai!", tad mums tai arī pienācīgais jādod, uzlabojot skolas, mācības līdzekļus un vairojot skolēnu skaitu.

Lielā mīlestībā uz Māti Latviju mēs to spējam!

BINOKULĀRS SKATIENS PASAULĒ

SIKAS PIEZĪMES PAR NOVĒROTO, SAKLAUSĪTO UN RAKSTOS LASĪTO

Ar lielu interesi izlasīju Dr. med. Jāņa Karola rakstu seriju „Dīvainības latviešu valodas rakstībā" (LA Nr. 60 — 62). Vēl interesantāks bija laikraksta redakcijas ievads šim rakstam.

Ir laikraksti, kuŗi nepieļauj kritizēt savu līdzstrādnieku rakstus, nemaz nerunājot par polemiku ar redakcijas locekļiem. „Latvija Amerikā" galvenais redaktors tomēr ir plaši pazistams ar savu atļauju visiem brīvi izteikties, par ko lai arī man šai vietā atļauts viņam sirsnīgi pateikties. Ceru, ka arī šoreiz redaktors nezaudēs savu nostāju un atļaus man mazliet polemizēt ar redakciju par uzskatu mūsu valodas dīvainību jautājumā.

Varu piekrist gandrīz visiem Dr. med. J. Karola rakstā izteiktajiem norādījumiem par dažādo dīvainību labošanu mūsu valodā. Redakcijas apgalvojums, ka trimdas latviešu vairums vairs nejūt ne mazākā respekta pret mūsu valodas gramatiku, ir pārspīlējums. Ka mūsu valodas gramatikas likumu radītājus ļoti pamatīgi kritizēja arī brīvajā Latvijā, tas būs palicis atmiņā mūsu vidējās un vecākās paaudzes tautiešiem. Trimdas gaitās mūsu valodas dīvainības, kuŗu labu daļu savā rakstā uzskaita Dr. J. Karols, duras acīs vēl vairāk tādēļ, ka te jāpārvar lielas grūtības latviešu un daudzo lielo rietumpasaules valodu savdabīgajā atšķirībā.

Latviešu valodas īpatnības, liekas, dažreiz pārāk samāksloti mēģinājuši palielināt daži mūsu t. s. izcilie valodnieki, ar dzelzroku nosakot dažādus negrozāmus likumus. Ka šie likumi būtu negrozāmi, kā tas apgalvots redakcijas ievadījumā, to apgāž loģika. Gramatikas likumi jebkuŗai valodai radušies taču daudz daudz vēlāk par attiecīgo valodu. Katra valoda savā attīstības gaitā pārdzīvojusi (un pārdzīvo vēl tagad) dažādas pārvērtības, dažādus iespaidojumus no kaimiņu valodām u. t. t. Dažreiz šīs pārvērtības un iespaidojumi ļoti grūti iekļaujami valodnieku gramatikas formulās. Tad nu atsaukties un kategoriski apgalvot, ka mūsu valodas jautājumos galvenā noteikšana ir oficiālajai latviešu gramatikai, ir mazliet vairāk nekā pārdrošība! Nav arī jāaizmirst, ka mūsu valodas gramatikas sastādītas pirms gadu desmitiem, tātad, jaunizdotās gramatikas ir tikai pielāgojumi agrākajām, pie tam daži gluži neizdevušies. Protams, mums nav instances, kas spētu piespiest trimdā izklīdušos latviešus respektēt vienu vai otru valodas formu, bet vai attiecīgās instances lēmumi savā laikā vienmēr tikuši respektēti?

Par to oficiālo atzīto gramatiku arī būtu jājautā: kuŗa tā ir? Daļa valodnieku man pārmetoši uzsauks: „Nu protams, Endzelīna (Mīlenbacha)!" Bet — kādēļ jau toreiz Latvijā daudzi valodnieki cēla iebildumus pret dažiem šīs gramatikas likumiem? Kādēļ paši gramatikas sastādītāji dažreiz atkāpās no savu gramatiku likumiem? Kādēļ valodnieks Mīlenbachs savu vārdu rakstīja Mülenbachs (šādā rakstībā iespiests šis vārds arī Mīlenbacha — Endzelīna latviešu valodas vārdnīcas titullapā)? Kādēļ Endzelīņu ģimenē katrs brālis rakstīja savu ģimenes vārdu savādāk? Mums bija Endzelīns, Endzeliņš, Endzeliņš... Varētu uzrādīt vairākus piemērus par gramatikas likumu atšķirību no prakses.

Pabeidzot šo savu pārgalvīgo polemiku, man tomēr jājautā: uz kuŗu pareizrakstības vārdnīcu attiecināma redakcijas piezīme, kuŗa pievienota manam ieprieksējam rakstam (attieksmē uz „dzimumdienas" gramatisko pareizību)? Manā rīcībā esošajā pareizrakstības vārdnīcā lasāms: dzimšanas diena! Arī S. Ancāne LA 64. numurā (lasītāju vēstulēs) sniedz paskaidrojumu par šo vārdu, kas ir prof J. Endzelīna ietiepīgs izgudrojums. Vai vēl nebūtu pienācis laiks revidēt prof. J. Endzelīna ietiepīgos un pārspīlētos gramatikas likumus (protams, ne visus), pieskaņojot tos loģikas un tautā pieņemtajām paražām? Ir taču taisnība vecajam latiņu sakāmvārdam: Caesar non supra grammaticos! Neviens ķeizars nevar grozīt un noteikt gramatikas likumus, bet to nevar arī atsevišķs valodnieks, lai cik augstu viņu vērtētu. Valodas gramatikas likumiem jāpakļaujas tautas gribai.

☆

Lasiju kāda teologa rakstā: „...Tautību, ar kuŗu jo lielā saistībā stāv turpmākā dzīve, nenosaka pats cilvēks. Šinī nemaināmā notikumā saskatām kādu augstāku nolikumu, kāpēc viens cilvēks ir latvietis, otrs vācietis, trešais krievs, amerikānis, kanadietis u. t. t..."

Man gan liekas, ka amerikānis vai kanadietis nav tautības apzīmējums. ASV pavalstnieki ir amerikāņi, Kanadas pavalstnieki ir kanadieši, bet tos nevar uzskatīt par vienotu tautu. Pēdējā laikā kanadieši, bet it īpaši amerikāņi mēdz runāt un rakstīt par kanadiešu resp. amerikāņu nāciju, bet tā ir nācijas vārda patvaļīga tulkošana, ja ar to grib apzīmēt visus Kanadas resp. ASV iedzivotājus kopīgi.

Ne tikai mūsu teologu aprindās, bet arī citu nozaŗu ļaudīs ir tautieši, kas gan negribot, bet tomēr mēdz dažreiz izpatikt mūsu lielajām patvēruma tautām!

Harijs Mellbārdis

Redakcijas atbilde H. Mellbārdim

Tā kā H. Mellbārdis izteicis tiešus jautājumus redakcijai, lai še sniegti prasītie paskaidrojumi.

1) Redakcijas apgalvojums, ka trimdas latviešu vairums vairs nejūt ne mazākā respekta pret mūsu valodas gramatiku, nav pārspīlējums. H. Mellbārdim par to grūti spriest, jo trūkst ieskata materiālos, kuŗi ir redakcijas rīcībā, izņemot dažus mūsu periodikas izdevumus, kuŗiem piemirsies, ka arī latviešu valodai ir gramatika. Pietiek palasīties neskaitāmos organizāciju, biedrību un draudžu biļetenus, uzklausīt tautiešu mutvārdos un redakcijai vēstulēs rakstītās kategoriskās prasības attieksmē uz kāda personas vārda rakstību vai citu gramatikas likumu, lai gūtu pamatojumu šim redakcijas apgalvojumam. Un — arī pats H. Mellbārdis savā rakstā negribot apliecina, ka šis apgalvojums ir pareizs. Ir fakts, ka gramatikas likumu „taisītāji" kritizēti jau Latvijā, bet kritizēšanai nav nekā kopīga ar gramatikas likumu ievērošanas nepieciešamību. Arī dažus valsts likumus daudzi kritizē, varbūt pat pamatoti, bet tomēr ievēro tos, jo tie, lūk, ir likumi. Tas pats sakāms attieksmē uz gramatiku.

2) Jāpiekrīt H. Mellbārdim, ka gramatikas likumi nav negrozāmi, tie ir jau arī it bieži maiņīti, bet to darījušas piekritīgās instances. Kas šos likumus varētu grozīt svešumā? Ne jau kāda biedrība vai atsevišķa persona pēc savas izjūtas un patikas! Mums vienkārši nav instances, kas šo darbu varētu veikt, tādēļ jāpaliek vien pie tiem gramatikas noteikumiem, kuŗi neatkarīgajā Latvijā jau apstiprināti. Mums svešumā netrūkst kompetentu baltu filologu, kas, varbūt, spētu šādu instanci veidot, bet tie pamatoti to nemaz nemēģina, jo zina jau iepriekš, ka būs saucēja balss tuksnesī, jo neviens viņu atzinumus neraspektēs. Šī iemesla dēļ valodnieki pat vairs necenšas laikrakstos rakstīt par valodas jautājumiem, jo viņiem tas nozīmē tikai laika izšķiešanu, jo neviens viņu domas nerespektēs, pat dažs labs latviešu skolu vadītājs ne... Redakcijai, piemēram, zināma kādas latviešu papildskolas vadītāja, kas stūrgalvīgi pretojas uzvārdu raksīšanai ar gramatikas prasīto sieviešķārtas galotni. Ja jau skolotāja gramatiku neatzīst, tad ne vien jājautā, vai skolēnu mācīšana uzticēta patiešām piemērotai personai, bet reizē kļūst skaidrs, ka gramatiku vēl mazāk respektēs citi. Katrā ziņā pastāvoša likuma kritizēšana un ievērošana ir divas dažādas lietas.

3) Atzīt, ka „galvenā noteikšana" valodas jautājumos ir oficiālajai gramatikai, nav pārdrošība, bet gan pienākums! Katra latvieša pienākums, kas vēl jūt cieņu pret savu mātes valodu. Ir tiesa, ka mūsu gramatika radīta pirms gadu desmitiem, un jāpieņem, ka tajā jau būtu daža laba pārmaiņa, ja nebūtu iznīcināta latviešu valsts. Bet kas varētu būt šis — kaut gadu desmitus vecās — gramatikas likumus grozīt pašreiz, trūkstot attiecīgai instancei? Ne taču katrs latvietis pēc šava prāta un ieskata! Arī okupētajā dzimtenē lietotā gramatika tā piesārņota ar krievismiem un dažādām neprātībām, ka nevar noderēt mūsu vajadzībām. Neatkarīgajā Latvijā gramatiku un attiecīgās valodas instances lēmumus, kaut arī kritizēja, neapšaubāmi tomēr ievēroja, ja ne ļaudis savās privātajās vēstulēs, tad noteikti skolās, iestādēs, redakcijās u. c.

4) Uz H. Mellbārža jautājumu, kuŗa tad ir oficiāli atzītā latviešu gramatika, ja jau Latvijā izteica iebildumus pret atsevišķiem noteikumiem un to radītāji vēlāk no tiem paši arī atkāpās, vispirms nagi niez atbildēt, ka trimdā šādas oficiālas gramatikas nav, jo to taisa katrs pats pēc sava prāta un ieskatiem... Latvijā oficiālā gramatika bija tā, pēc kuŗas mācija skolās. Tā kā okupētās Latvijas „gramatika" vairs nav latviska, bet atsevišķo trimdinieku „gramatikas" derīgas tikai viņu pašu lietošanai, tad svešumā mūsu oficiālā gramatika var būt vienīgi tā, kuŗa kā pēdējā guvusi attiecīgās instances apstiprinājumu. Valodas attīstība vienmēr turpinās, tādēļ nav jābrīnās, ja kādreiz valodnieki no saviem iepriekšējiem noteikumiem arī atkāpjas, ja rodas kaut kas labāks.

5) Uz kuŗu pareizrakstības vārdnīcu attiecināma prasība rakstīt „dzimumdiena", nevis „dzimšanas diena"? Vispareizākā un visvairāk lietotā ir kādreizējās Latviešu valodas krātuves izdotā „Latviešu pareizrakstības vārdnīca", kuŗa trimdā vairākkārt pārspiesta un kuŗas Amerikas latviešu apvienības kultūras biroja 1960. gadā pārspiedumu joprojām var iegādāties katrā latviešu grāmatnīcā par tikai 1 dolaru. Šo vārdnīcu lieto par pamatu latviešu valodas rakstībai, un tajā 33. lpp. lasāms, ka ieteicamāk lietot jēgumu „dzimumdiena", neatzīstot par nepareizu, tikai mazāk ieteicamu arī „dzimšanas diena". Tātad, H. Mellbārža iepriekšējā rakstā pieminētajam skolotājam nevar pārmest, ja viņš audzēkņiem mācījis lietot jēgumu „dzimumdiena". Arī mūsu redakcija ir ieskatos, ka „dzimumdiena" ir pavisam nelo ģisks darinājums, tādēļ (ja H. Mellbārdis būtu rūpīgāk mūsu laikrakstu lasījis, būtu to ievērojis) lietojam mazāk ieteikto, bet — 3 tautieši. Viņš arī pieminēja, ne aizliegto „dzimšanas dienu". Attieksmē uz valodnieka Mülenbacha uzvārda rakstību ar „ü" gaŗā „i" vietā, jānorāda uz piezīmi minētās pareizrakstības vārdnīcas 5. lpp.: „Svešos īpašvārdos var runāt un rakstīt arī — īsu un gaŗu ü un ö." Tātad — var rakstīt, bet nav teikts, ka tā arī jādara. Tādēļ, pēc mūsu redakcijas ieskata, pareizāk rakstīt Milenbachs, to mēs arī darām.

6) H. Mellbārdis jautā, vai beidzot nav pienācis laiks revidēt prof. Endzelīna „ietiepīgos vārdu veidojumus" un „pārspīlētos gramatikas likumus". Atbildei atliek tikai jautāt, kā mūsu pašskaidrojuma sākumā jau minēts, kas to varētu darīt? Ne jau katrs, kam ienāk prātā! Ja bez attiecīgas lietpratēju instances sāksim paši savā iniciatīvā labot gramatiku, tad drīz vien vairs nebūs latviešu valodas, bet vienīgi chaoss!

Atb. redaktors

LATVIJA

68. N-RS. SESTDIENA, 1967. GADA 26. AUGUSTS

GALVENĀ REDAKCIJA TORONTO

Atbildīgais redaktors — Alfrēds Vinčels, 506 Palmerston Blvd. Toronto 4, Ont.; tālr. 531—4533;

Atb. redaktora vietniece — Silvija Ancāne, sasniedzama redakcijā, tālr. 368—3239

Iekšlietu redaktors — Rūdolfs Norītis 1765 Victoria Park Ave., Apt. 307, Scarborough, Ont.; tālr. 759—8076;

Sporta redaktors — Valdis Teteris, 17 Chester Hill Rd., Toronto 6, Ont., tālr. 463—4226.

REDAKCIJA EIROPĀ:

Vācijā — Pauls Strante, 44 Münster/Westf., Von Einem Str.19

Redakcijai tiesības manuskriptus pēc vajadzības īsināt. Neizlietotos manuskriptus neuzglabā, bet uz vēlēšanos sūta atpakaļ, ja pievienota pastmarka (Kanadā) vai starptautiskais pasta kupons (citās zemēs). Ar autora vārdu vai iniciāļiem parakstītajos rakstos izteiktās domas ir rakstītāja personīgs ieskats un ne katrā gadījumā atbilst arī redakcijas viedoklim.

Abonēšanas maksa: ASV un Kanadā — par mēnesi $ 1.50; 3 mēn. $ 4.50; 6 mēn. $ 8.50; par gadu $16.00 Atsevišķa numura cena 20 centu.

Sludinājumu maksa: sludinājumu daļā 0 1.60, bet tekstā $ 3.20 — $ 6.40 par 1 collas slejas telpu.

LASĪTĀJU VĒSTULES

VAI NAV PRETRUNA?

„Latvija Amerikā" 12. augusta numurā izlasīju Alfrēda Puķītes ievadrakstu „Ko tagad darīsim?" Tajā tā kā būtu atbildēts uz jautājumu, kas tagad jādara, bet nesaprašanu gan rada viņa teiktais, ka „Baltijas valstu dibināšanas atceres būtībā būtu arī 50 gadu atceres marka ASV prezidenta Vilsona pašnoteikšanās tiesību deklarācijai pēc pirmā pasaules kaŗa, kas palīdzēja Baltijas valstīm iegūt starptautisku atzīšanu." Turpat blakus lasāms prof. Edgara Andersona referāta atstāstījums Sidnejā, kuŗā teikts: „Amerikā nav bijis lielāka Baltijas valstu ienaidnieka kā ASV prezidents Vilsons, kas nav vēlējies ne dzirdēt par šo valstu nodibināšanos."

Ir jau dokumentāri pierādīts, ka Vilsona tautu pašnoteikšanās ideja nebija domāta visām pasaules tautām, bet tikai Austroungārijas saskaldīšanai. Tādēļ godināt Vudro Vilsonu, atzīmējot Baltijas valstu 50 gadu nodibināšanos, ir tiešām tā, kā A. Puķīte raksta ievada sākumā: „Mēs darām visu iespējamo un nereti muļķīgo, lai pierādītu savu taisnību." Šoreiz nav šaubu, ka muļķīgais tālu pārsniedz iespējamo. **E. L. Ņujorkā**

☆

PIRMS DAUDZ GADIEM...

„Latvija Amerikā" 12. augusta numurā prof. L. Latkovskis savā lasītāja vēstulē par venetiem raksta: „Veneti dzīvojuši Ilirijā, kā A. Kalniņš jau norādījis." Tas ir vācu vēsturnieka Momsena (1900. g.) ieskats. Turpretim romiešu vēsturnieks Tacits (100. g.) piemin, ka venetu cilts dzīvojusi Baltijas jūras dienvidu krastā, un itaļu veneti esot to atvase.

Otrā gadsimtā pirms Kr. veneti nokļuvuši Romas virskundzībā kā sabiedrotie. Agresīvie zemās kultūras hunņi, nākuši no Kaspijas stepēm, Atilas valdībā 452. gadā nopostījuši venetu pilsētas. Veneti devušies bēgļu gaitās, dibinājuši Venēciju un citas pilsētas.

Pēc šīs versijas veneti varēja būt pie Baltijas jūras jau 400 gadu pirms Kr., tātad — pirms indoeiropiešu ieceļošanas. Ir pieņemts, ka tai laikā eiropieši runājuši baskuvalodu. Vai basku valodai ir kāda līdzība ar venetu un latviešu valodu?

Egils Kalme

KAPU SVĒTKI DETROITĀ

Sv. Pāvila draudzes mācītāja V. Liventāla vadītajā kapu svētku dievkalpojumā 13. augustā Vudlauna kapsētas latviešu nodalījumā piedalījās prāvs dievlūdzēju skaits. Mūžībā aizgājušo latviešu pieminekļa pakāje bija bagātīgi rotāta ziediem, par ko rūpējās draudzes dāmu komitejas u. c. Aizgājušo atdusas vietas bija glīti uzpostas un rotātas ziediem. Še atdusas arī 5 bij. latviešu strēlnieki, uz kuŗu kapu vietām plīvoja sarkanbaltsarkani karodziņi, par ko bija rūpējusies Detroitas strēlnieku kopa. Svētrunā māc. Liventāls pieminēja, ka kopš pērnā gada kapu svētkiem klāt nākušas 12 jaunas kapu kopiņas, kamēr iepriekšējos gados miruši tikai 2 latviešu strēlnieki, viņš arī pieminēja, ka augustā strēlnieki piemin savu pulku dibināšanu 1915. gadā un strēlnieku pēdējās kaujas atceri 1917. gada 19. — 20. augustā, kuŗai šogad ir 50. gadskārta. Pēc svētrunas pie mūžībā aizgājušo pieminekļa ziedus no Detroitas strēlniekiem nolika kopas pr-ks J. Ed. Bērziņš, godinot kā kauju laukos kritušos un moku ceļos aizgājušos strēlniekus, kuriem neviens vainags nav vīts, nedz kāds zieds uz viņu kailās kapa kopiņas likts, tā arī mūžībā aizsauktos strēlniekus, kas guldīti šai kapsētā svešas zemes smiltīs. Svētku nobeigumā māc Liventāls iesvētīja vairākas kapu pieminas plāksnes un piemineklus, to vidū pieminekli bij. strēlnieku kopas priekšniekam Detroitā Ed. Balodim. **O. E.**

Ilze Strautniece

Kā es iedro

Kad pērnā gada 30. jūlijā Jāņa Jaunsudrabiņa miteja Vācijā sāka savu darbu, tai bija jāatrod mi: pieminekļa veids un līdzekļu sagāde. Attiek ļa veidu palīgā nāca paši Jaunsudrabiņa pieder apstrādātu granita laukakmeni ar rakstnieka metni bronzas bareljefā, bet zem tās ierakstu: biņš 25.8.1877.—28.8.1962. Piemini Latviju!" Līd miteja izsūtīja 290 ziedojumu vākšanas sara jam komiteja jau bija saņēmusi 10.000 vācu m tagad kļuvis īstenība, to atklāj Kērbekas kapo daloties Latvijas PEN kluba priekšsēdim M. Z rijas, māc. J. Pīpem no Bilefeldas un vietējiem Literātūras kritiķis J. Rudzītis no Zviedrijas „Rakstnieks no Dieva žēlastības", bet I. Stra Jaunsudrabiņa dzejoļus. — Atceroties Jāni Ja kad viņa kapam uzstāda brīvās pasaules latv minekli, sniedzam no „Londonas Avīzes" 18. a ņemtu rakstu, kuŗā jauna Vācijas latviete pas sies un iemīlējusi neaizmirstamo rakstnieku. stāsta:

Šogad Jāņim Jaunsudrabiņam, ja viņš būtu vēl dzīvo vidū, piepildītos 90 gadi. Bet likteņa lēmums bija citāds. Taču, godinot lielo aizgājēju, viņa dzimšanas dienā uz tā atdusas vietas Kērbekas kapos, Rietumvācijā, pacelsies dižs piemineklis. Šai sakarā tad arī radās vēlēšanās pastāstīt, kā es nonācu pie Jāņa Jaunsudrabiņa, kā es sadraudzējos ar viņa darbiem, kaut man ir žēl, ka tas notika tikai pēc viņa nāves.

Jāni Jaunsudrabiņu vārda pēc jau pazinu agri. Kā bērns, kas mācās latviski, lasiju viņa „Balto grāmatu".

Jaunsudrabiņa 75 gadu jubileju rīkoja Augustdorfā. Vecāki mūs, bērnus, veda rādīt rakstnieku. Bija daudz ļaužu, daudz runu, no kuŗām es nekā nesapratu, un man bija jāpaceļas pirkstgalos, lai vis tu. Un redzēj rija uzmanīg biņš. Bet atk aizplūda gaŗi zu, lai dzird

Kas Jaunsu tvēru, kad j sastapos pa Jāni Jaunsu dū. Toreiz a skolu. Katru cām ar klasi smit dienu mēr izraudzī bija atpūta r reizē varēja paņemt līdz mūzejus, personas.

Pēdējā s Zauerlandē vācu rakst olu, ar kuŗ

Pie Jāņa Jaunsudrabiņa kapa Kērbekas k neklis, 1965. gada oktobrī: no kreisās — šu ģimnazijas skolotāja Dr. A. Rudzīt

VALENTĪNE HERMANE

SEVI VISU

STĀSTS

(1. turpinājums)

Lēni nolaidis roku, Māris pārlaida pirkstus tirpuma apvidum, taču, pacēlis tos atkal pie acīm, brīnījās: tie nebija asiņaini, tikai slapji. Vēl brīdi palicis nekustīgā stāvoklī, viņš atkal mēģināja, šoreiz vēl lēnāk un apdomīgāk, piecelties pussēdus. Ar katru ķermeņa kustību krūmājs sašūpojās, taču par laimi Mārim tuvējais ienaidnieks nevērsa skatienu šķietami tukšajā purvājā. Ienaidnieki svinēja savu uzvaru, un tā šoreiz nebija niecīga. Gan alkohols bija noreibinājis skatienu, viņi tomēr nenolaida acis no pļavā sakritušajiem vīru augumiem, palaikam pārbaudot vēl un vēl, it kā neticēdami, ka tur visi sastinguši nāves miegā; it kā vēl meklējot kādu, kam dzīvības elpa būtu pataupījusies, kaut pašu tankisti jau diezgan bija priecājušies, kad, kaujai rimstot, krustām šķērsām braukājot pāri pļavai, ar kāpurķēdēm izdzēsa pēdējo dzīvības elpu...

Piecēlies pussēdus, Māris nesteidzās. Nogaidījis vieglā reiboņa atkāpšanos, viņš vērīgi pārlaida apkārtnei skatienu, meklējot varbūtējā ienaidnieka atklāšanos, bet nekas un nekur nenorādīja cita cilvēka tuvumu, pāri ciņiem aizcilpoja tikai zaķis.

Kāja iesāpējās stiprāk, un Māris nolaida skatienu. Bikses bija izmirkušas, bet gurna tuvumā mirkums izrādījās tumšāks, lipīgāks. Ar labo roku viņš sataustīja durkli, bet nebija viegli to izvilkt no samirkušās maksts, vēl grūtāk nācās pārgriezt bikšu stilbu. Rūpīgi iebīdījis durkli atpakaļ maksti, Māris iegremdēja roku purva dūņās un, izspiedis lieko ūdeni no dubļu pikas, aizbāza to aiz bikšu stilba. Patīkams vēsums veldzēja karsto miesu un šķita, ka zūd pat sāpes. Piepūle izspieda sviedrus, un roka neapzinīgi ieslīdēja kabatā, izvelkot netīru, samirkušu mutautiņu, kas brīnumainā kārtā bija paglabājies, kaut sen aizmirsts savā vietā. Māris atcerējās, ka īsi pirms Jāņiem saņēmis mātes sūtīto sainīti, kuŗā Jāņu siers bija ietīts kabatlakatiņā. Viņš atcerējās arī to, ka māte arvien bija rūpējusies, lai dēla kabatā atrastos tīrs lakatiņš, un, arī dēlam kaŗā aizejot, gādāja, lai ikvienā sūtītā sainītī būtu vismaz daži balti kabatlakatiņi. Par šiem sūtījumiem viņa draugi smējās, bet nereti pašiem smējējiem noderēja Māŗa mātes sūtītie lakatiņi pārsēju vietā. Un tagad arī pašam Mārim.

Saule jau ieslīdēja pusdienu lokā, brīžiem aizslēpjoties baltajos mākoņīšos un ļaujot pasaulei ieslīdēt ēnu palagos. Tad atkal iemirdzējās spožā ugunīgā ripa, turpinot savas dienas gaitas.

Brīžiem Mārim likās, ka nav viens. Sasprindzinātie nervi uztvēra neesošus skatus, dzirde ieklausījās balsīs, sadzirdot atkal to, kas kopš nedēļām jau bija ieslīdējis pagātnē. Māris vēl arvien nebija skaidrībā, kā atkļuvis še un kur pašreiz atrodas. Purvā — jā, bet kādā purvā? Cik tālu no pēdējā ciņu lauka? Uz kuŗu pusi? Dziļāk krievzemē vai tuvāk dzimtenes robežām? Pļavas, purvāji, atkal pļavas un purvāji, — tādu šeit bija daudz, bet tikai viens virziens veda mājup. Kā zināt, kuŗš ceļš drošākais, ja ienaidnieki atrodas visapkārt?

Viņa asais skatiens ievēroja attālo mežmalu un dīvainos, tumšos plankumus, ap kuŗiem kustējās mazi pundurīši. Tikai vēlāk atmiņā atausa apziņa, ka tie varēja būt tie paši tanki, kuŗu tuvošanās izklīdināja vēl atlikušos 3. bataljona zēnus. Vai tiešām visi palikuši tur? Vai tiešām?

Māris mēģināja atvairīt ledaino nojautu, taču acu priekšā atausa cits, tik ļoti līdzīgs gadījums, kas bija norisinājies Jāņu dienā. Arī tad bija noticis šķietami neiespējamais, ka vienā brīdī 2. rotas zēni plūca krievzemes pļavā augošo āboliņu, neveikliem pirkstiem mēģinot savīt Jāņu dienas vainagus, bet jau nākošajā viņu augumus nopļāva ienaidnieka lodes. Paklusi dungotās līgodziesmas pārtrauca mašīnpistoļu tarkšķi, kuŗiem apklustot, bija apstājušās arī 2. rotas zēnu sirdis. Ne visu, bet gandrīz visu. Kad kaujas troksni sadzirdēja kaimiņu vienība, ienaidnieks savu darbu jau bija veicis un atkāpies. Piesteigušies izpalīgi varēja tikai ciešāk sažņaugt dūres un plakstos iesēlpt valgumu. Pie viņu kājām dusēja kritušie biedri ar baltā, smaržojošā āboliņa ziedu pogcaurumā un pusvītušiem, izirušiem vainagiem... Nāve viņus bija pārsteigusi brīdī, kad to vismazāk gaidīja.

Bet tāds bija kaŗš un kaŗavīra liktenis. Ne velti bataljona vecais, kā kaŗavīri dēvēja savu komandieri, bija teicis, mācījis un nebeidzis atgādināt: „Ne mirkli neaizmirstiet, ka esat kaŗavīri! Šeit nav Latvijas zeme, kur var staigāt lepni izgāztām krūtīm un drošībā, kā mātes paspārnē. Šeit jābūt cīņas gatavībā arvien, katru mirkli, pat miegā guļot! Vai saprotat?" Un puiši mēģināja saprast, iemācījās saprast, bet nebija viegli būt kaŗavīram, tikai kaŗavīram, jo viņi bija arī cilvēki, jaunekļi, kas dažbrīd vēlējās aizmirst kaŗu. Vai tas bija tik ļauni? Vai bija prasīts par daudz, ja Jāņu dienā vēlējās kaut uz mirkli aizmirst esošo un atmiņās pievienoties tiem, kas palika mājās, vija vainagus un domās gāja sērst pie saviem kaŗavīriem? Arī viņi gribēja plūkt ziedus, padungot līgodziesmas, jo viss bija tik kluss, tik mierīgs. Saskare ar ienaidnieku nebija paredzama, un tā „vecais", gan negribīgi un vilcinoties, beidzot tomēr bija teicis: „Nu, tad ejiet arī, tikai turiet šaujamo pa rokai..." Bet tieši pēdējo puiši āboliņu laukā bija uz īsu brītiņu piemirsuši. Vai tad kāds varēja plūkt ziedus un vīt vainagu ar vienu roku?

Domājot par kritušajiem biedriem, Māris atcerējās arī bataljona komandieri — slaidu, vingru, gados vēl pajaunu majoru, kas, nometies ceļos pie pirmā kritušā, klusi skaitīja Tēvreizi, un reizē nolādēja necilvēcīgo naidnieku. Kad majors piecēlās — bāls, cieši sakniebtām lūpām, viņa rokās drebēja sīks svešzemes zieds, kuŗu bija izņēmis no kritušā kaŗavīra izirušā vainaga. Lēniem soļiem viņš iegāja nāves pļavā. Kad atgriezās, šķita, ka virsnieka pleciem uzgūlusies vēl nedzivota gadudesmita nasta. Vēl vakar majors ar dažiem desmitiem pārpalikušo mēģināja nakts tumsā izlauzties no ienaidnieka ielenkuma, bet — vai viņiem tas izdevās? Kad Māri ķēra ienaidnieka lode, viņš bija mazliet atpalicis un tad, nogaidījis klusāku brīdi, turpinājis rāpot uz priekšu.

Pamazām atgriezās Māŗa spēki, atkāpās zvanu dunoņa un domas spēja jau apzināti iedziļināties vienā noteiktā virzienā. Vairāk zemapziņā, nekā gribas-spēka vadīts, viņš domās vēlreiz pārstaigāja neseno notikumu virkni, kamēr apstājās pie iecienītā majora. Ātrs un noteikts savās pavēlēs, tēviškīgs pamācībās un nereti pierādījis, ka arī zem virsnieka zīmotnēm vajadzīgās reizēs atrodams cilvēks un draugs. Jo sevišķi iecietīgs viņš bija pret Aleksi, attaisnojot tā sīkos grēkus un grēciņus ar mierīgu paskaidrojumu: „Ne jau visi apveltīti ar vienādu prātu un domāšanu, bet — ja nu mēs svaru kausos ieliktu viņa disciplīnas pārkāpumus vienā un kareivisko drošsirdību, sirdi un dvēseli otrā, tad pārsvaru, laikam gan, ņemtu otrs kauss."

Pat bargajam rotas virsseržantam bija jāpiekrīt, ka Aleksis paliks Aleksis, un reglaments viņam kā bijis, tā paliks tikai „grāmata", kuŗu lasīt pašreiz nav laika. Bija citi, daudz svarīgāki darbi veicami, un, vai nebija vienalga, kuŗā vietā to darīja? Nebija jau tā, ka Aleksis vairītos cīniņa. Tieši otrādi, būdams īsts kanaks, viņš cīnījās, kur vien tika klāt. Vienreiz, atceļā no kaimiņu vienības viņš bija pat saskrējies ar krievu izlūkiem. Neviens no tiem neizbēga savam liktenim. Uz rīta pusi Aleksis vienu güstekni nodeva virsseržanta rīcībā ar vienkāršu paskaidrojumu: „Deivus pīžmoudzu, a jei kur dzeivais." Un tālākās sarunās neielaizdamies, Aleksis likās nosnaustīties.

Kad majors pieņēma virsseržanta ziņojumu kopā ar negaidīto „trofeju" — güstekni, klātesošie virsnieki saskatījās.

(Turpinājums sekos)

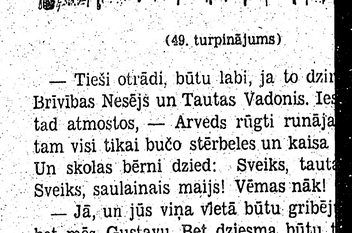

(49. turpinājums)

— Tieši otrādi, būtu labi, ja to dzir Brīvības Nesējs un Tautas Vadonis. Ies tad atmostos, — Arveds rūgti runāja tam visi tikai bučo stērbeles un kaisa Un skolas bērni dzied: Sveiks, tautā Sveiks, saulainais maijs! Vēmas nāk!

— Jā, un jūs viņa vietā būtu gribēj bet mēs Gustavu. Bet dziesma būtu t draugs. Tas viss ir viena vienīga, lie Man tagad pietiek.

— Un ko tu darīsi? Ko tu uzsāksi? N si? Arī iesi Vadonim pakaļu laizīt?

— Paskaties pāri kanālim. Redzi tur vā gaišo logu rindu?

— Un?

— Tur dzīvo Aivars Avots. Zvērinā Aivars Avots, Ilgas Rūsiņas vīrs. Spē gandrīz vai Vadoņa labā roka.

— Ko tas man dod? Vai viņiem Babī un tu iesi Ilgai par kalponi?

— Viņam kancelejā vajag rakstvedi. ja nevajaga viņam pašam, viņš, droši kādu, kam vajaga.

— Kā tu to zini?

— Tā. Zinu. Jo kāds putniņš man par speciālo uzdevumu ierēdņa zvērinā ta Aivara Avota finanču operācijām u tās ļoti nepatiktu Saimniekam, ja viņš zinātu.

Ilze Strautniece

Kā es iedraudzējos ar Jaunsudrabiņu

Kad pērnā gada 30. jūlijā Jāņa Jaunsudrabiņa pieminekļa komiteja Vācijā sāka savu darbu, tai bija jāatrisina divi jautājumi: pieminekļa veids un līdzekļu sagāde. Attieksmē uz pieminekļa veidu palīgā nāca paši Jaunsudrabiņa piederīgie, izvēloties neapstrādātu granīta laukakmeni ar rakstnieka un gleznotāja ģīmetni bronzas bareljefā, bet zem tās ierakstu: „Jānis Jaunsudrabiņš 25.8.1877.—28.8.1962. Piemini Latviju!" Līdzekļu sagādei komiteja izsūtīja 290 ziedojumu vākšanas sarakstu. Līdz 6. jūlijam komiteja jau bija saņēmusi 10.000 vācu marku. Piemineklis tagad kļuvis īstenība, to atklāj Kērbekas kapos 26. augustā, piedaloties Latvijas PEN kluba priekšsēdim M. Zīvertam no Zviedrijas, māc. J. Pīpem no Bīlefeldas un vietējiem vācu mācītājiem. Literatūras kritiķis J. Rudzītis no Zviedrijas runās par tematu „Rakstnieks no Dieva žēlastības", bet I. Strautniece skandēs J. Jaunsudrabiņa dzejoļus. — Atceroties Jāni Jaunsudrabiņu dienā, kad viņa kapam uzstāda brīvās pasaules latviešu dāvināto pieminekli, sniedzam no „Londonas Avīzes" 18. augusta numura pārņemtu rakstu, kurā jauna Vācijas latviete pastāsta, kā iepazinusies un iemīlējusi neaizmirstamo rakstnieku. Ilze Strautniece stāsta:

Šogad Jānim Jaunsudrabiņam, ja viņš būtu vēl dzīvo vidū, piepildītos 90 gadi. Bet likteņa lēmums bija citāds. Taču, godinot lielo aizgājēju, viņa dzimšanas dienā uz tā atdusas vietas Kērbekas kapos, Rietumvācijā, pacelsies dižs piemineklis. Šai sakarā tad arī radās vēlēšanās pastāstīt, kā es nonācu pie Jāņa Jaunsudrabiņa, kā es sadraudzējos ar viņa darbiem, kaut man ir žēl, ka tas notika tikai pēc viņa nāves.

Jāni Jaunsudrabiņu vārda pēc jau pazinu agri. Kā bērns, kas mācās latviski, lasīju viņa „Balto grāmatu".

Jaunsudrabiņa 75 gadu jubileju rīkoja Augustdorfā. Vecāki mūs, bērnus, veda rādīt rakstniekam. Bija daudz ļaužu, daudz runu, no kurām es nekā nesapratu, un man bija jāpaceļas pirkstgalos, lai vispār kaut ko redzētu. Un redzēju arī, kad māte darīja uzmanīgu: tas ir Jaunsudrabiņš. Bet atklāti jāsaka, ka viss aizplūda garām, jo biju par mazu, lai dzirdēto saprastu.

Kas Jaunsudrabiņš ir, īsti aptvēru, kad jau gāju skolā, kur sastapos pavisam negaidīti ar Jāni Jaunsudrabiņu vāciešu vidū. Toreiz apmeklēju vācu reālskolu. Katru gadu mēs izbraucām ar klasi astoņu vai četrpadsmit dienu ekskursijā. Tika vienmēr izraudzītas tādas vietas, kur bija atpūta no skolas darbiem un reizē varēja arī kaut ko vērtīgu paņemt līdz dzīvei. Apmeklējām mūzejus, ievērojamas vietas, personas.

Pēdējā skolas gadā bijām Zauerlandē — nolūkā apciemot vācu rakstnieci Berensu-Totenolu, ar kuras darbiem iepazināmies literatūras stundās. Šo apciemojumu atceros, it kā tas būtu noticis šodien.

Klases audzinātājs mūs jau agrāk bija pieteicis, kā arī par datumu un laiku ar rakstnieci iepriekš vienojies. Berensa-Totenola dzīvoja tālu no pilsētas mežā, ļoti jaukā, bet īpatnēji uzceltā un iekārtotā mājā. Tā bija celta uz vecas zemnieku ēkas pamatiem, ar stikla sienām, un tā no rīta līdz vakaram visai mājai cauri spīdēja saule.

Bet tai dienā, kad gājām pie viņas, lija lietus. Ceļš veda vienīgi caur mežu, un no mūsu apmetnes prasīja apm. pusotras stundas ilgu soļošanu. Taču tas nebija nepatīkami, garastāvoklis bija labs un pacilāts. Vispār, mūsu klases izbraucieni bija arvien interesanti. Mūs neveda tikai no viena apskatāmā objekta pie otra, bet arī ceļā bija pārrunas, un mēs mācījāmies arī lietus lāsē redzēt skaistumu.

Berensa - Totenola, ne tikai rakstniece, bet arī gleznotāja — tāpat kā Jānis Jaunsudrabiņš — mūs sirsnīgi sagaidīja un uzņēma. Viņa mūs ieveda zālē, kurā bija daudz gleznu, stūrī flīģelis — varētu teikt: mākslas templis. Noliktie soli norādīja, ka tie domāti mums.

Rakstniece prata interesanti stāstīt, lasīja arī kādu savu darbu un izskaidroja pašas darinātās gleznas.

Tad pēkšņi viņa norādīja uz darbu man aiz muguras un teica: „Tas ir Jānis Jaunsudrabiņš, latviešu rakstnieks."

„Cik liktenīgi," mans skolotājs atteica, „meitene, kas sēž zem viņa portreta, arī ir latviete."

Es atskatījos — patiesi: Jaunsudrabiņš, es viņu pazinu. Berensa-Totenola jautāja, vai es Jāni Jaunsudrabiņu zinot? Jā! Kā gan latvietis varētu Jāni Jaunsudrabiņu nezināt.

Un man likās, ka tikai tagad es viņu īsti iepazinu.

Pārsteidza arī Berensas-Totenolas pareizā izruna, jo Jaunsudrabiņš svešautiešiem ir grūti izteicams vārds. Berensa-Totenola stāstīja, ka visi Vestfāles rakstnieki prot pareizi šo vārdu izteikt, jo Jānis Jaunsudrabiņš ir uzņemts viņu vidū, piedalās visās viņu sanāksmēs.

Berensa-Totenola ar Jāni Jaunsudrabiņu bija labi draugi. Jaunsudrabiņš reiz pat vairāk nekā nedēļu nodzīvojis pie viņas, un viņi viens otru uzgleznojuši.

Viņa zināja stāstīt daudz cildinoša par Jāni Jaunsudrabiņu — vienlīdz kā par mākslinieku, tā par cilvēku. Tas pildīja sirdi ar klusu prieku un lepnumu, jo še, svešā zemē, svešos ļaudīs, lielas tautas rakstniece un gleznotāja runāja tik atzinīgi par manas mazās tautas gara pārstāvi.

Tas, ka tieši es no 23 meitenēm apsēdos zem Jāņa Jaunsudrabiņa portreta, bija vai nu sagadīšanās, vai arī likteņa mājiens.

Tad nāca nākamais notikums, pēc kura viss iepriekš piedzīvotais ar Jāni Jaunsudrabiņu ir palicis manā atmiņā vēl lielākā gaismā.

Bilefeldā pirms diviem gadiem vācu jauniešu apvienība uzaicināja vietējās bēgļu grupas piedalīties kopīgā sarīkojumā un sniegt kādu savas tautas raksturīgu priekšnesumu ārpus tautas dejām. Laiks sagatavošanai bija īss. Ko teikt, ko stāstīt? Vācu valodā mums nav vēl daudz raksturīgu tulkojumu.

Atradu Andreja Eglīša „Dievs, Tava zeme deg", bet tas bija par smagu. Aizgāju pie Lilijas Jaunsudrabiņas-Šteepleres aprunāties. Pēc ilgākas apspriešanās un meklēšanas apstājāmies pie Jāņa Jaunsudrabiņa „Piemini Latviju" Bet tas nebija tulkots. Laika maz. Kā to veikt?

Šteplera kungs, par spīti daudziem darbiem, bija tūlīt ar mieru nākt talkā. Kaut tulkojuma pēdējo daļu saņēmu tikai vakarā pirms sarīkojuma, nodoms tomēr bija īstenots.

Ka šis darbs gūs tādu atsaucību klausītājos un arī vācu presē, nebiju iedomājusies. Publika, lielākā daļa vācieši, viņu bēgļi, klausījās līdz asarām aizkustināti. Vēlāk jauni un veci nāca pie manis un gribēja dabūt manuskriptu.

Jānis Jaunsudrabiņš mazajā tēlojumā „Piemini Latviju" ir pateicis visu to, ko izjūt ikkatrs bēglis, atrazdamies prom no savas tēvu zemes un dzimtenes. Ir pat vēlēšanās uzsvērt, ka, pateicoties Jānim Jaunsudrabiņam, mēs, latvieši, esam cēlušies un kļuvuši pazīstami vācu tautā, ieskaitot pat austrumprūšus un silēziešus.

Pie Jāņa Jaunsudrabiņa kapa Kērbekas kapsētā, kur tagad paceļas tautiešu dāvinātais piemineklis, 1965. gada oktobrī: no kreisās — A. Vintera, gleznotājs Juris Soikans, Minsteres latviešu ģimnazijas skolotāja Dr. A. Rudzīte un viešņa no Kanadas — dzejniece Velta Toma.
Foto: J. Vinters

Jauns solis uz priekšu

BALTIC YOUTH UNDER COMMUNISM BY PETER J. BABRIS; RESEARCH PUBLISHERS, 108 S. PATTON, ARLINGTON HEIGHTS, ILLINOIS, 60005, $ 5.95, PUBLISHED JULY 1967, LIBRARY OF CONGRESS CATALOG CARD NR. 67—26896.

Kopš emigrācijas sākuma allaž esam izjutuši labu informācijas grāmatu trūkumu angļu valodā. Robu tikai daļēji aizpildījušas Dr. A. Bilmaņa, prof. Dr. A. Spekkes, A. Bērziņa un citu autoru sarakstītās. Čikagietis prof. Pēteris Babris nule šo robu palīdzējis aizpildīt ar savu grāmatu par baltiešu jaunatni zem komūnisma. Grāmata sarakstīta gludā un pareizā angļu valodā, labi lasāma. Autors izmantojis vairāk nekā 200 dažādu avotu — grāmatas un laikrakstus kā no šīs, tā otras dzelzs aizkara puses. It sevišķi svarīgs ir fakts, ka materiāli jauni, jo tagad maz vairs der mūsu pašu pieredze — komūnisti taču katru dienu apgalvo, ka viss mainījies. Lasot viņu pašu laikrakstus, analizējot statistiskos datus, klausoties režīma varavīru runās, visur tomēr saskatāms komūnisma galīgais un nenovēršamais bankrots. Jaunatnes acis redz visu labāk, tās skatījušas melus, viltu un vardarbību padomju režīmā. Visur izmanāma jaunatnes pretestība uzspiestajam režīmam, it sevišķi nekrievu tautās.

Autors analizējis padomju paņēmienus tautu apspiešanā — izmantošanu, vergu darbus, runas un citu brīvību nomākšanu, deportācijas, terroru. Baltieši prasa brīvības, bez kurām tie nespēj elpot — tiesības aizstāvēt nacionālās tradicijas, paturēt mātes valodu, lepoties ar ilgu un krāšņu vēsturi. Prof. Babris konstatē, ka visos nemieros — kā pašā Pad. savienībā, tā Baltijas valstīs un satelītos — cīņu ar apspiedējiem uzsākusi jaunatne. Jau Ļeņins uzsvēris jaunatnes lomu tautas uzskatu veidošanā, tādēļ padomju režīms no sākta gala jaunatnei piegriezis lielu vērību.

Grāmatu ievada pārskats par Baltijas zemju vēsturi un ģeogrāfiju, kas cittautietim izskaidro baltiešu problēmas un centienus. Seko pārskats par padomju jaunatnes organizācijām, jaunatni zem komūnisma, jaunatni un reliģiju okupētajās Baltijas valstīs, mūsu jaunatnes ieskatiem un attieksmēm iepretim uzspiestajam padomju režīmam, Baltijas jaunatni un brīvo pasauli, nacionālisma cīņu pret internacionālismu Baltijas valstīs un baltiešu jaunatni Baltijas valstu iekšējā struktūrā.

Grāmatai 352 lappuses, tā labi iespiesta. Kartes un diagrammas papildina tekstu un padara lasīto svešautietim vēl saprotamāku. Cena 5,95 dol. tik liela formāta un vēriena darbam uzskatāma par ļoti mērenu, tādēļ jācer, ka tautieši jau laikus iegādāsies šo grāmatu pasniegšanai svētkos saviem amerikāņu un kanadiešu draugiem. Faktam, ka grāmata uzņemta ASV kongresa bibliotēkā, jāpieškir liela nozīme. Neapšaubāmi to izmantos kā politiķi, tā augstskolu mācības spēki un arī studenti, kas pētīs Baltijas jautājumus. Autoram par darbu pienākas atzinība.

K. Ķ.

Adelaides teātrim 15 gadu

Adelaides latv. teātra ansamblis Austrālijā 12. augustā ar R. Blaumaņa joku lugas „Skroderdienas Silmačos" izrādi Zelmas Svennes - Saliņas režijā un ar A. Ozoliņa - Ozola dekorācijām atzīmēja 15 gadu darbību. Pirmā luga — E. Vulfa „Līnis murdā" gan izrādīta jau 1951. gada 6. janvārī, taču jubilejas atceri atlika, kamēr to varēja svinēt pašu izbūvētajā sarīkojumu zālē Tālavā. Skroderdienas izvēlētas jubilejai tādēļ, ka to parastās di vās izrādēs 1952. gadā tās pašas režisores vadībā (bet ar J. Sedola un citu dekorācijām) piedzīvoja vislielāko skatītāju skaitu — 995 no nepilniem 3000 visā Dienvidaustrālijā, pēc austrāliešu statistikas, dzīvojošajiem Latvijā dzimušajiem. Šo skatītāju skaitu pārsniegušas tikai kultūras dienu ietvaros rīkotās izrādes, kad Adelaidē sabrauc tautieši arī no citām pavalstīm.

Ansamblis parasti sniedz katras iestudētās lugas divas izrādes uz vietas, bet 3 lugas izrādījis jaunā iestudējumā un piedalījies visos 7 Austrālijas latviešu teātra festivālos, kas rotācijas kārtībā notiek Adelaidē, Melburnā un Sidnejā. Ansamblis viesojies Sidnejā, Melburnā, Pertā, Kanberā un Balaratā. Iestudētas pavisam 57 lugas, bez tam sagatavoti raibi vakari. Ansambļa izrādes šai laikā noskatījušies vairāk nekā 30.000 skatītāju. Šie ir fakti, kas norāda, ka ansambļa dalībnieki daudz strādājuši un daudz arī paveikuši. Izrādītas 19 latviešu autoru 44 lugas un 13 cittautu autoru darbi. Kultūras dienu laikā A. Brigaderes „Karalieni Jānu" noska-

(Nobeigums 5. lpp.)

Biruta Senkēviča

SIENA PĻAUJA

Pļavas bērzi kāš ausmu baltu,
Kā māte pienu, — tikai saltu.
Putnēni mostoties tārpus prasa,
Bet vecie šīs dienas lomu min.

Mani sapņi izlāso rasā . . .
Bet tēvs jau izkapti trin.

Tad sākas. Izkapts rokā līkā
Viegli limstošo spaiļu švīkas
No pļavas gala līdz galam auž.
Un drīzi jau blakām ēna,
Gari lokoties ciņus glauž . . . .
Kļūst tēva mugura rēna.

Bet tad jau saule ir augstu;
Tēvs pļauj, rauš sviedrus ar plaukstu,
Vīst svelmē spailes jo garas,
Tēvs pļauj un izkapti trin.
Kur pret sauli tam tāda vara,
To tikai Dieviņš vien zin.

(49. turpinājums)

— Tieši otrādi, būtu labi, ja to dzirdētu lielais Brīvības Nesējs un Tautas Vadonis. Iespējams, ka tad atmostos, — Arveds rūgti runāja. — Tagad tam visi tikai bučo stērbeles un kaisa ziedus ceļā. Un skolas bērni dzied: Sveiks, tautas vadon'! Sveiks, saulainais maijs! Vēmas nāk!

— Jā, un jūs viņa vietā būtu gribējuši Brunīti, bet mēs Gustavu. Bet dziesma būtu tā pati. Nē, draugs. Tas viss ir viena vienīga, liela muļķība. Man tagad pietiek.

— Un ko tu darīsi? Ko tu uzsāksi? No kā dzīvosi? Arī iesi Vadonim pakaļu laizīt?

— Paskaties pāri kanālim. Redzi tur trešajā stāvā gaišo logu rindu?

— Un?

— Tur dzīvo Aivars Avots. Zvērināts advokāts Aivars Avots, Ilgas Rūsiņas vīrs. Spēka zars un gandrīz vai Vadoņa labā roka.

— Ko tas man dod? Vai viņiem Babīte aizgājusi un tu iesi Ilgai par kalponi?

— Viņam kancelejā vajag rakstvedi. Vai arī — ja nevajaga viņam pašam, viņš, droši vien, pazīst kādu, kam vajaga.

— Kā tu to zini?

— Tā. Zinu. Jo kāds putniņš man pačukstēja par speciālo uzdevumu ierēdņa zvērinātā advokāta Aivara Avota finanču operācijām un par to, ka tās ļoti nepatiktu Saimniekam, ja viņš par tām uzzinātu.

— Tātad — izspiešana?

— Nē. Sakaru un teorētisko zināšanu praktiska pielāgošana ikdienas vajadzībām.

* * *

1935./36. gada ziemā pāris mēnešu laikā viens pēc otra nomira Ilgas māte un Aivara tēvs. Aivara tēvu, Šķibes Mazavotu jaunsaimnieku, apglabāja īsi pirms Ziemsvētkiem; Ilgas māte aizgāja februārī.

— Ko darīsim ar Mazavotiem? — Ilga jautāja vīram pēc vecā Avota bērēm. Jaunsaimniecība bija nolaista; saimnieks bija iecerējis lielas lietas, sācis plaši un mēģinājis celt lielas ēkas, bet nekur nebija ticis — Zemes bankas un citu naudas iestāžu aizdevumus sākumā bija paņēmusi sievas slimošana. Pēc tās nāves Mazavots vienu brīdi mēģināja atgūt aizkavēto, bet ātri apgura — nebija vairs ne enerģijas, ne arī veselības. Mazavotu jaunsaimnieks tā arī nomira, runādams par traktoru, kombaini, seklo kūti, sugas lopiem un citām jaukām lietām. Neviens neticēja, ka viņš kādu no saviem nodomiem izpildīs, un arī viņš pats tam neticēja. Bet runājot un sapņojot, acis neredzēja nekrāsoto durvju un izsisto logu, ielīkušā un neizlabotā kūts jumta un lielā, nepabeigtā šķūņa priekšā pamestās, rūsējošās ecēšas un labības pļāvēja.

— Pārdošu. Klapata jau būs, bet pāris mēnešu būs jāpiestrādā.

— Cik tu dabūsi?

Aivars iesmējās.

— Nē, neiznāks. Auto par to neiznāks. Varbūt — divritenis. Mazavotos katrs ķieģelis ir divreiz ieķīlāts. Tēvs neprata saimniekot.

Pēc Almas Rūsiņas aiziešanas Krišjānis Rūsiņš kādu laiku staigāja kā nepamodies.

— Te bija, te nav. Kas tā nu par slimību — gripa! — Rūsiņš bērēs visiem stāstīja, šņabi glāzēs lejot un pats nepārtraukti tās tukšojot.

— Sievas tēv', vai nepietiks? — Aivars brīdināja. — Vēl jābrauc uz kapsētu.

— Ko nu, dēls, runā. Vai tad tu neredzi? Cik es iedzeru, tik atkal izraudu. Vai esmu piedzēries? Tikai no savas nelaimes apreibis.

— Papīt, uzmanies. Kā tas izskatīsies, ja tu piedzersies? Tu pats zini, ka tev dzērumā mode dāmām stilbos kniebt, — aizrādīja arī Ilga.

— Piedzēries, meitiņ!? Es — un piedzēries! Bet bēdās jau jādzer. Kad citādi dzers, ja ne bēdās?

Atraitnim skumjas mazināt visiem spēkiem mēģināja palīdzēt radinieks Rudolfs Ekerts. Reiz pie brīvas mantas ticis, viņš devēja labo sirdi nesmādēja. Kad Elizabete vīru sāka meklēt, jo atbraucis mācītājs un jāsāk izvadīšana, tā abus atrada agrākajā Ilgas istabā. Rudolfs svaini bija apkampis un, pats asaras slaucīdams, to mierināja:

—Neraudi, es tev sak' . . . Weine nicht. . . . Kas tur daudz — no vien tād sievieš? Štrunt! Naturgesetz. Wilhelm Busch arī dziedāja:

Heissa! — jubelt Sauerbrot,
Heissa! Meine Frau ist tot!

Kapsētā Krišjānis gandrīz iekrita līdz kapā. Vai nu tāpēc, ka Rudolfs to turēja, vai arī, neskatoties uz to, viņš, redzot šķirstu pazūdam bedrē, sabugojās kā pēkšņas vēja pūsmas saliekts koks. Rudolfs viņu rāva atpakaļ, bet abus no nokrišanas paglāba Aivars. Rudolfs bijušo ienaidnieku uzlūkoja ar pateicīgu skatienu un, ar galvu uz Rūsiņa pusi pametis, atvainodamies skaidroja:

— Gemuetsmensch. . . . Jūtu cilvēks . .

Pēc atgriešanās no kapsētas viesi bēru namā tūdaļ sēdās pie galda. Rūsiņu veca paziņa — Kantiķene — bija nomazgājusi pirms bērēm salietātos traukus un galdā salikusi jaunu ēdmaņu un pudeles.

— Papīt, kāpēc tu rīkoji dzīres? — Ilga tēvam pārmeta. — Man nepatīk.

— Vajag, meitiņ. Vajaga. Nelaiķe to pelnījusi, ka ar godu izvadām.

— Ar godu gan, bet kāpēc ar dzīrēm? Cik tās nemaksā!

Krišjānis Rūsiņš vienaldzīgi atmeta ar roku.

—Nauda! Kam man vairs naudu . . . Cik man pašam ilgi, un kapā to līdz nepaņemšu.

— Neaizmirsti, ka tev ir meita.

— Tai arī pietiks. Vai tev kā trūkst? Ja trūkst, saki. Tūlīt iedošu. Papītim priekš sava Ilguča nekā nav žēl. Tu jau man tagad vienīgā, kas no nelaiķes palikusi . . .

Saruna beidzās ar to, ka Krišjānis Rūsiņš apsolīja vienu no savām mājām pārdot un naudu atdot meitai vasarnīcas pirkšanai.

Kad Aivars gribēja ar vakara vilcienu braukt atpakaļ uz Rīgu, Ilga paziņoja:

— Mēs paliksim. Papīti nevar pamest vienu.

— Bet man rītā agri jābūt tiesā.

— Turtuliņš aizvedīs. Viņam ir auto.

— Bet kāpēc? Tev te patīk? Visi pilni kā desas un lok vēl. Drīz te vairs pats savu balsi nedzirdēs.

— Nav jādzird.

Ilga izstāstīja vīram tēva solījumu, un Aivars tūdaļ mainīja domas. Viņš tikai pārmeta:

— Kāpēc neteici jau sākumā? Būtu atkritusi nevajadzīga runāšana.

Vienīgi ar Turtuliņu braukt Aivars atteicās.

— Tam teļam es paldies teikt negribu.

— Greizsirdīgs? — Ilga pasmīnēja.

— Neklūsti smieklīga. Bet man rieb skatīties, kā viņš visu laiku tādām aizkauta jēra acīm blenž tevī.

(Turpinājums sekos)

Dziesmu un deju virpuli

ETNISKO GRUPU 2000 DALĪBNIEKU KANADAS NACIONĀLAS IZSTĀDES SKATUVĒ TORONTO

Gadskārtējā Kanadas nacionālajā izstādē šogad jau atklāšanas dienā, 18. augustā, notika viens no lielākajiem izstādes sarīkojumiem t. s. Nationbuilders raibais uzvedums, piedaloties ap 2000 dalībniekiem no 23 dažādām etniskām grupām. Jāpiezīmē, ka iepriekšējos gados šī raibā un krāsainā tautību parāde estrādē ar tautas dejām, dziesmām un īsu epizodu uzvedumiem parasti notika izstādes noslēgumā.

Tāpat kā citus gadus, latviešus pārstāvēja TLB tautas deju kopa Diždancis Zigurda Miezīša vadībā. Latviešu sniegtais dejojums vērtējams par ļoti labi izdevušos, dodot ap 20.000 skatītājiem ieskatu par mūsu tautas dejām un tērpiem. Redzot Diždanča dejotāju sastāvu pirms uzstāšanās — daudzās jaunās, agrāk neredzētās sejas, radās mazas bažas, vai tik lielas auditorijas priekšā jaunie dejotāji nenervozēs „lampu drudzī". Taču ne, tie labi iekļāvās rūdīto dejotāju sastāvā un 60 vīru lielā uzveduma orķestra atskaņoto „Ventiņu deju" izpildīja droši un raiti. Vairākiem jaunās paaudzes dejotājiem šī bija pirmā debija Kanadas lielākajā skatuvē.

Nākošā Diždanča uzstāšanās notiks pavisam drīz — 29. augustā, atkal Kanadas nacionālajā izstādē Toronto, tikai šoreiz Ontario valdības ēkā paredzētās baltiešu dienas ietvaros. Tā kā šai dienā lietuviešu, kuŗus pārstāv Hamiltonas deju kopa Gyvataras, nevar piedalīties, tad 29. augustā notiks tikai latviešu un igauņu tautas deju priekšnesumi. Latvieši sniegs 10 minūšu programmu 3 reizes — plkst. 6, 7, un 8 vakarā. Diždancis pošas arī tālākam braucienam uz Sūsenmariju, kur, Kanadas etnisko grupu apvienības aicināts, izpildīs visu vakara programmu 6. oktobrī. Paredzēti un apsolīti arī vēl citi latviešu tautas deju demonstrējumi kanadiešu publikai.

Diždanča dejotāji, kas rādīja savu tautas deju māku Nationbuilders uzvedumā bija Laura Rūdolfa, Sarmīte Butāne, Daina Āpše, Anna Briede, Anita Kalniņa, Gunta Ozola, Ruta Kusmane, Inese Sala, Vilis Butāns, Edvīns Kalviņš, Māra Hollandere, Elmārs Bērziņš, Ingrīda Komarovska, Imants Jansons, Anda Bāliņa, Valdis Budrēvics un Diždanča vadītājs Zigurds Miezītis.

Etnisko grupu sniegtā, plašā 35 atsevišķu priekšnesumu programma Nationbuilders uzvedumā bija izpelnījusies redzamu vietu un pagaŗus rakstus arī lielajos Toronto laikrakstos. Minēt iespaidīgākie un raksturīgākie priekšnesumi, kas visvairāk saistījuši skatītāju uzmanību — vai nu ar raito un pārliecinošo sniegumu (vairākas deju grupas varēja pieskaitīt jau profesionāļu līmenim), vai saliedētas vienības sniegumu (igauņu vingrotājas). Vairākas etniskās grupas bija centušās sniegt īpašu Kanadas 100. dzimšanas dienai veltītu iestudējumu. Tāds, piemēram, bija Toronto japāņu kolonijai, dziedot un dejojot lielam dalībnieku skaitam.

Ļoti iespaidīgs bija no prērijas provinces atbraukušo Saskatūnas ukraiņu baleta sniegums, arī slovaku dejotāju grupa izpelnījās ilgus aplausus, labi bija arī Toronto grieķu un īru dejotāji. Tāpat ļoti saydabīgs un tempa pilns bija ungāru kāzu dejas sniegums ar dziedātāju kori aizmugures fonā. Taču lielāko ievērību un jūsmīgāko atzinību skatītājos preses komentāros un fotoattēlos izpelnījās igauņu vingrotājas, vai, kā kanadiešu laikrakstos lasāms „astoņpadsmit blondās Kalevā vingrotājas savos spilgti sarkanajos, augumam cieši piekļautajos tērpos, kuŗas jau pašā programmas sākumā „nozaga visu skatītāju simpatijas" (galvenokārt gan virieškārtas skatītāju, kuŗi igaunietes saņēma ar „wow" izsaucienu, ko lieto, ieraugot kaut ko patīkami pārsteidzošu). Igauņu meičas tiešām arī demonstrēja lielisku ķermeņa gatavību, labi attīstītus un veselīgus augumus gan vingrojumos, gan ritmiskajās un saskaņotajās kustībās ar gumijas bumbām. Toronto laikraksts „Daily Star" reportieris Patriks Skots pievilcīgās igaunietes atzina arī par „ļoti seksīgām"... Bet ko rakstītu kanadiešu laikraksti, ja viņas savam priekšnesumam viendaļīgā vingrošanas tērpa vietā būtu lietojušas, „bikini"? Dabīgi, vingrošanas priekšnesums saistīja arī visu izstādes laukumā esošo preses fotografu ievērību, kameru slēdži un zibšņi mirkšķināja nepārtraukti.

Kopsavilkumā jāsaka, ka etnisko grupu sniegums bija interesants un iespaidīgs; katrā ziņā bija vērts to redzēt.

J. L.

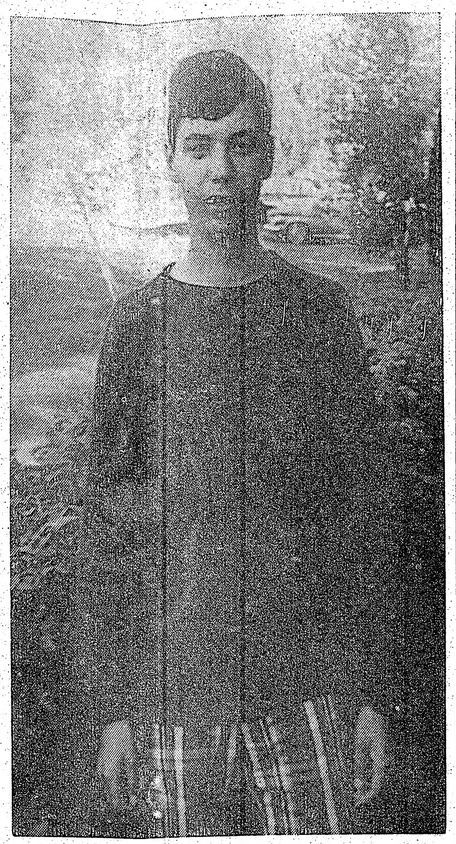

Londonietis Andris Aukmanis, kas drīzumā sēdīsies lidmašīnā un dosies uz Rietumvāciju, lai tur 11. septembrī uzsāktu mācības brīvās pasaules vienīgajā pilna kursa latviešu ģimnazijā Minsterē, kjūšot klases biedrs Vijai Ūdenānei no Detroitas.
Foto: A. Vinčels

TORONTO ZIŅAS

Archibīskapam emeritus prof. Dr. theol. K. Kundziņam veltītais piemiņas dievkalpojums Sv. Jāņa baznīcā 20. augustā bija pulcinājis kuplu baznīcēnu skaitu. Par baznīcas un altāŗa sēru dekorējumu bija rūpējusies draudzes dāmu komiteja un studenšu korporācija Imērija, kuŗas goda filistrs K. Kundziņš bija. Ievada liturģijā prāv. A. Skrodelis pakavējās pie aizgājēja kā garīga dziesminieka, bet archibīskaps A. Lūsis spredikī iedziļinājās prof. K. Kundziņa garīdznieka un vispār mūsu baznīcas darbā. Beigu liturģiju vadīja prāv. B. Fedders, pieminēdams aizgājēju kā iecienītu zinātnieku un teologu. Piemiņas dievkalpojumu ar solo dziesmu kuplināja J. Baruss un vijoles solo jaunais mūziķis A. Jansons.

Mirušajam emeritētajam archibīskapam K. Kundziņam veltīts dievkalpojums Austrumu draudzē notiks 27. augustā plkst. 2 pēcpusd. Sv. Barnaba baznīcā. Sv. Andreja draudzē piemiņas dievkalpojums paredzēts 17. septembrī plkst. 3 pēcpusdienā.

Sidrabeņes bērnu vasaras nometnē pēdējā nedēļā pirms slēgšanas vēl bija 100 nometņotāju, kas 14. augustā bija noorganizējuši „dārza svētkus" nometnes laukumā. Līdzīgi iepriekšējiem gadiem, arī šogad nometņotāji ar vadītājiem rīkoja atvadballi 18. augustā. Bez iepriekšējas kandidātu izraudzīšanas, visiem nometņotājiem aizklāti balsojot ar zīmītēm, par šāgada nometnes karalieni izraudzīja Ilzi Strautmani, bet par karali Andri Bernānu. Nometnes slēgšanas dievkalpojumu Sidrabenes brīvdabas baznīcā 19. augustā vadīja māc. A. Čops, tā pabeidzot šāgada vasaras nometnes sekmīgo darbu.

Saulaines bērnu vasaras nometni slēdz 26. augustā. — Sv. Jāņa draudzes svētdienas skolā jauno mācības gadu uzsāks 17. septembrī. Visi draudzes locekļi aicināti savus bērnus sūtīt svētdienas skolā un draudzes jauniešu nodarbībās.

Austrumu draudzē māc. A. Briedis kristījis Pēteri - Eriku Zelmeni, Ērika un Laimas dēlu.

Latviešu baptistu draudzes dievkalpojums 3. septembrī Walmer ielas baznīcā nenotiks, bet visi draudzes locekļi aicināti piedalīties evaņģelista Dr. Bilija Grēma (Graham) evaņģelizācijas sanāksmē Kanadas nacionālās izstādes (CNE) t. s. Grand stand. Sākums paredzēts plkst. 3 pēcpusdienā, bet, ievērojot to, ka B. Grēma sapulcēs vienmēr ir laužu pieplūdums, visi interesenti aicināti ierasties krietni iepriekš. Nākošais draudzes dievkalpojums notiks 10. septembrī plkst. 4 pēcpusdienā Walmer ielas baznīcā ar Svēto vakarēdienu.

Ernas Ošiņas - Bērziņas klasiskā baleta skola mācības atsāks 5 septembrī. Reģistrēšanās un informācija pa tālruni 766—7904 no plkst. 9 rītā līdz plkst. 3 pēcpusdienā.

No Londonas uz Minsteres ģimnaziju

Liekas, ka arī Ziemeļamerikas latvieši pamazām arvien vairāk sāk izprast, kāda nozīme mūsu svešuma dzīvē piekrīt latviešu ģimnazijai Minsterē, kuŗa ir mūsu vienīgā pilna kursa skola brīvajā pasaulē un dod tiesības iestāties universitātē. Iespējams, ka bez sava iespaida nav palikusi arī ziņa, ka ģimnazijas šīs vasaras absolventi Mārtiņš Sausiņš ar māsu Māru, kas uz skolu Vācijā devās no Zviedrijas, jau uzņemti Otavas universitātē, bet fakts ir, ka interese par vienīgo latviešu ģimnaziju brīvajā pasaulē šai kontinentā vairojas, arī atziņa, ka Minsteres ģimnazija jauniešiem paveŗ iespējas izglītības laukā, kuŗas amerikāņu vai kanadiešu skolās grūtāk rodamas, latviskajos priekšmetos pat nemaz. Tā kā tagad arī noskaidrojies, ka viena vai divu gadu mācības Minsterē ne mazākā mērā negātīvi neietekmē arī jauniešu gaitas amerikāņu vai kanadiešu skolās, daža laba ģimene sāk aizsvērt iespēju par savu bērnu sūtīšanu uz šo latviešu ģimnaziju, kas jau sen pelnījusi lielāku uzmanību un atzīšanu arī Ziemeļamerikā.

Tā uz Minsteres latviešu ģimnaziju 7. septembrī dosies arī Andris Aukmanis no Londonas, Ontario provincē, lai vienu gadu turpinātu mācības latviskā vidē un papildinātu savu latvisko izglītību. Viņš sekmīgi (ar 85%) pabeidzis savas Dienvidlondonas vidusskolas 10. klasi un pēc vienā gada Minsterē varēs Londonā turpināt mācīšanos 12. klasē. Tas skaidri apliecina, ka Minsteres latviešu ģimnazijas kursu Kanadā pielīdzina pašu vidusskolas standartam, bet stāvoklis nav savādāks arī ASV.

Andris Aukmanis ir rosīgs Londonas latviešu jaunatnes pulciņa un deju kopas Sakta dalībnieks, kā arī vietējās Ventspils skautu vienības dižskautu kopnieks. Par došanos uz Minsteres latviešu ģimnaziju, kur mācības sāksies 11. septembrī, viņš ir ļoti iepriecināts, sevišķi par iespēju bez latviešu valodas krietni uzlabot savas vācu valodas zināšanas.

R. N.

☆ Baltijas tautu pagātnes kultūras liecību vācējam un glabātājam O. Bongam jau izdevies savākt 11.000 DM, lai ierīkotu paliekamu Baltijas centrālās bibliotēkas ēku Lineburgā pie Hamburgas. 5000 DM šim nolūkam ziedojis lietuviešu mākslas vēsturnieks Dr. Povilas Reklaitis, bet pārējo summu O. Bonga kādreizējais Rīgas skolas direktors St. Šmitke un baltvācu novadniecības delegātu sapulces dalībnieki.

VĀCU BĒRNU SVĒTKI SAULAINĒ

Nu jau trešo gadu baltvācu mācītāja Gegingera aprūpētās Toronto vācu evaņģeliskās Sv. Georga draudzes bērni pavada savu atpūtas un jaunu spēku uzkrāšanas laiku Saulainē — latviešu bērnu vasaras nometnes perioda pēdējās divās nedēļās. Šogad par šo iespēju priecājās 70 vācu bērnu, un ne vien priecājās, bet nedēļas laikā sagatavojuši pat veselu programmu saviem svētkiem, kuŗi notika 20. augustā.

Kā jau Kanadas jubilejas gadā pienākas, svētku virstemats bija valsts simtgade, īsos uzvedumos sniedzot ieskatu zemes vēstures 100 gados. No dažādiem epizodiem vistrokšņaināk bērni izpriecājās bālēģmju un indiāņu „kauju" skatos — ar kara kliedzieniem un visai lielu „kritušo" nobirumu. „Upuŗi" gan paši ātri vien novācās no kaujas lauka, lai dotu vietu citu darbību un izdarību veikšanai. Isskatu virkne mijās ar dziesmām, dejām un asprātībām, kuŗas jo bagātīgi bārstīja draudzes mācītājs Gegingers, kādreizējs rīdzinieks, vadot raibo priekšnesumu virkni. Par programmu priecājās ne vien vācu bērnu vecāki, bet arī latviešu bērni ar saviem vadītājiem un vecākiem.

Priekšnesumiem sekoja sporta nodarbības, kuŗās visjūsmīgāko piekrišanu izpelnījās lēcieni pār dzīviem šķēršļiem — skaitā līdz 9 rindā sagulušamies zēniem.

Lielā pulkā jau vienmēr atgadās kādi pārpratumi, bet visumā latviešu bērni ar vācu vieniem Saulainē sadzīvo un sapro tas labi; jo vairums ir pietiekami disciplinēti. Varētu teikt, ka ar vācu bērnu ierašanos dzīvība un rosība Saulainē kļuva spraigāka, bet stiprinājās arī latviešu jaunatnes draudzība ar lielas un nozīmīgas tautas piederīgajiem.

J. U.

KANADAS SIMTGADES ZĪMĒ

Kanadas nacionālās izstādes Toronto ietvaros t.s. Nationbuilders uzvedumā 18. augustā latviešus pārstāvēja TLB tautas deju kopa Diždancis. Uzvedumu noskatījās ap 20.000 skatītāju. Augšējā uzņēmumā: Diždancis „Ventiņu dejā", kuŗa programmā bija apzīmēta kā „Fishermen's Dance"; otrs no kreisās ir Diždanča vadītājs Z. Miezītis. — Apakšā pa kreisi plašā uzveduma 60 vīru orķestra vadītājs Elliss Maklintoks (McLintock) sarunā ar Diždanča piederīgajiem (no kreisās) Sarmīti Butāni, Annu Briedi unakordeonistu Ansi Semenovu atzina: „Latviešu tautas dejas ir ritmiskas un viegli spēlējamas, nav nekādu galvassāpju, tās atskaņojot."—Apakšā palabi: Andris Rubenis, kā jau džentlmenis, zem sava lietussarga pavada no ģērbtuvēm pāri laukumam uz estrādi holandieti A. van Onseleni, kas ģērbusies ligavas tērpā seno holandiešu kāzu svinību skata parādīšanai uz skatuves.
Foto: J. Ligers

ETNISKO GRUPU SKAUTU DŽAMBOREJA

Sešu tautību — igauņu, lietuviešu, latviešu, ungāru, ukraiņu un poļu — skautu vadītāji jau pirms vairākiem gadiem bija iecerējuši sadarbību un skautisku draudzību, kas sekmētu šo tautību nacionālos centienus. Šis vairāku gadu darbs tagad īstenojies lielākā panākumā: laikā no 12. —19. augustam poļu jaunatnes centrā pie Beribejas notika sešu tautību skautu džamboreja. No latviešiem tajā piedalījās gan tikai Kanadas latviešu skautu jendas starptautiskās nozares vadītājs E. Ozols, jo pūles ieinteresēt citus skautus palika veltīgas. Džamborejā visvairāk pārstāvēti bija poļi ar 54 skautiem un vadītājiem, ukraiņi ar 19, igauņi un lietuvieši pa 12 un ungāri 5. Kopīgās nodarbībās un sacensībās stiprinājās ne tikai draudzība, bet iegūtas arī zināšanas par katras tautības vēsturiskām un nacionālām īpatībām.

Katrai tautībai bija iekārtoti arī etnogrāfiskie stendi. Latviešu stendā E. Ozols pārskatāmi bija izstādījis dažādus daiļamatniecības izstrādājumus un audumus, kā arī informācijas literatūru un materiālus par latviešu skautu dzīvi. Karogmastā blakus pārējo tautību nacionālajiem karogiem plīvoja arī Latvijas sārkanbaltsarkanais.

Šī bija pirmā šāda veida džamboreja Kanadā un izpelnījās visai plašu sabiedrības interesi, kā arī publicitāti tuvējās Otavas presē. Ar nometni iepazinās arī Kanadas federālā parlamenta loceklis Hopkins, izteicot atzinīgus vārdus par šāda veida pasākumu Kanadā. 17. augustā visu sešu tautību skautu galvenie vadītāji ieradās Otavā, kur tos parlamenta ēkā vizītē pieņēma Kanadas

(Nobeigums 5. lpp.)

Toronto latviešu kreditsabiedrība

Latvian (Toronto) Credit Union Limited

491 College St., Toronto 4, Ont.
Telef. 924-2775
maksā

4½% par noguldījumiem

Kreditsabiedrība izdara visas parastās banku operācijas, izsniedz aizdevumus, pieņem maksājumus par telefonu, elektrības, gāzes un ūdens lēsēm, izdara naudas pārvedumus un izsniedz ceļotāju čekus.

REIZĒ AR NAUDAS NOGULDĪŠANU VAI AIZDEVUMU IZSNIEGŠANU KREDITSABIEDRĪBA IZDARA DZĪVIBAS APDROŠINĀŠANU LĪDZ $2000.00 vai $5000.00.

Birojs atvērts darbdienās no pl. 12—8 vakarā. Vasaras brīvlaikā līdz 15. septembrim birojs sestdienās slēgts.

ANDREJSONS
APDROŠINA
463-7313

KANADAS ZIŅAS

MONTREALA

Šogad Montreālas latviešu Sv. Pāvila draudzes lauku īpašumam Tērvete aprit 10 gadu. Šos svētkus atzīmēs 27. augustā ar pateicības dievkalpojumu plkst. 11 rītā, kam sekos kopīgs azaids. Laika tecējumā Tērvete izveidojusies par vienu no galvenajām latviešu pulcēšanās vietām. Daudzas ģimenes tajā iegādājušās apbūves gabalus un dzīvo savās vasarnīcās. Trešo gadu pēc kārtas Tērvetē noorganizēta latviešu bērnu vasaras nometne, kuŗas vajadzībām uzceltas trīs jaunas ēkas — guļamtelpas un ēdamzāle ar virtuvi. Izbūvēta arī brīvdabas svētnīca. Tērvetē 1. oktobrī notiks arī Pļaujas svētku dievkalpojums ar tradicionālajām pusdienām pēc tā.

LONDONA

DV Londonas nodaļas internās šaušanas sacīkstes notika 13. augustā J. Kalniņa lauku saimniecībā, kur nodaļai atvēlēta šaut-

Tēvzeme gaid

APCIEMOJUMU JAU PIETEIKUŠI ARCH
SKAUTU NACIONĀLĀS KOMITEJA

Sestdien, 26. augustā, Latviešu centrā Gaŗezerā atklās latviešu skautu 50 gadu un gaidu 45 gadu jubilejas nometni Tēvzemi. Šo dienu gaida ap 900 jauniešu — ne tikai no ASV un Kanadas, bet pat no Vācijas un Austrālijas.

„Pēc Latvijas atstāšanas šī ir pirmā tik plaša apmēra latviešu gaidu un skautu nometne, kuŗā pulcēsies liels skaits jauniešu no tālām un tuvām vietām, lai justos kā viena saime kopīgās dzīvēs, vārdos un darbos," par jubilejas nometni saka latviešu gaidu priekšniece Morella Vilka no Toronto. Viņa ir arī lielās gaidu nometnes priekšniece un nu jau mēnešiem ilgi cītīgi plāno un strādā, lai priekšdarbus un visu nepieciešamo saskaņotu. Šķiet, vēl lielāka darba slodze Tēvzemes iekārtošanā ir skautu nometnes pr-kam Fr. Sīpolam no Detroitas, kas Gaŗezerā novērots pat smagus darbus veicam nu jau vairākas nedēļu nogales no vietas.

Kā jau ziņots, Tēvzemē būs divas pilnīgi pastāvīgas nometnes — viena skautiem, otra gaidām, kuŗas darbosies katra atsevišķi. Abu nometņu starpā, kaut iemītnieki vēl nav ieradušies, jau izveidojusies cieša sadarbība kā nometņu vadībā, tā darbības pakāpju apakšnometnēs. Daudzi pasākumi nometnes laikā būs arī kopīgi — Tēvzemes svinīgā atklāšana un noslēgšana, svētdienu dievkalpojumi un abi lielie ugunskuri — 27. augustā tematam „Draudzībai" un 2. septembrī „Tēvzemei" veltīti. Šie sarīkojumi būs publiski, tādēļ tajos skauti un gaidas cer kuplā skaitā apsveikt arī vecākus, labvēļus un citus viesus.

Lai novērstu parallēlismu un sekmētu visa labāku kārtošanu, vairākas amatpersonas abām nometnēm izraudzītas kopīgas. Tā kopīgo saimniecības nozari pārzinās A. Ozols, apgāda nozari J. Bērziņš, goda komiteju V. Hazners, nometnes ārsts būs Dr. A. Birzgalis, architekts I. Liepiņš, nometnes mācītāji — A. Plebalgs un V. Vārsbergs luteriņiem, bet biskaps J. Rancāns katoļiem, kasieris — Dz. Vitiņš, grāmatvede V. Bērzkalne, uzturа pārzinis — A. Budrēvics, transporta pārzinis — A. Rieksts, viesu nometnes pārzinis — A. Purmalis. Protams, daudzām no šē minētajām atbildīgajām amatpersonām izraudzīti pat vairāki palīgi.

Skautu nometnes komandants būs S. Leimanis, viņa palīgi G. Kārkliņš un R. Rollis, skautu nodarbību nozares vadītājs — A. Kangars, mazskautu nometnes pr-ks E. Avots, skautu nometnes prks I. Nīgals, skautu nom. komand. E. Dāvidsons, dižskautu nometnes pr-ks A. Gaujenieks, roveru nometnes pr-ks I. Kildišs, roveru nometnes saimnieks V. Amoliņš, informācijas nozares vadītājs A. I... nis O. Grīns, I. Nīgals, citt... A. Oga, ga... Raiskums, v... lis, skautu n... Irbe, skautu... bu rikotājs ... nometnes sa... ārpus vienī... zinis V. Šm... nes pārzinis ... des pārzinis ... žādus pienā... Priedītis, P. ...

Gaidu no... būs Z. Gauj... zares vadītā... nometnes s... guntiņu nom... tē, gaidu — ... — L. Klētni... zine G. Upī... zine — R. ...

skates pārzi... cittautu gaid... nere, kasier... viesu pārzin... metnes mūs... tiņu nometņ... Lenberga, g... Siliņa u. c.

Gaidu apa... Krustpili, ... un guntiņu ... tē gaidu no... vu „avīzi", k... iznāks jau ... paredzēti vē... ras apakšn... īpašus „repo... jāziņo „avīz... dzīvi.

Līdz šim ... vajadzībām ... mi: Amerik... fonds — 56... fonds — 40... do — 200 d... de — 127 ... latv. kred... dol., konko... dol., Saginā... — 25 dol., ... torjāne — 2... devumi.

Priekšdarb... metnei tikp... strādāta a... metnes pro... nām, ēdien... pat uz gra... rā vēl ceļ ... nes nometn... gu mastus... bez tuvāko... viņu vecāki ...

Piekrišanu ... nometnes g...

ADELAIDES TEĀTRI

(Pārnesums no 3. lpp.)

tijušies 1400 skatītāju, „Spridī ti" — 1126, bet J. Raiņa „Uguni un nakti" — 1300. Parastās izrādēs lielāko apmeklētāju skaitu pulcinājis Anšlava Eglīša „Kazanovas mētelis" — 758, J. Akurātera „Priecīgais saimnieks" — 702, J. Lejiņa „Nebrauc tik dikti" — 587, U. Siliņa „Vēstule no dzimtenes" — 582, E. Skujenieka „Dirigents" — 511, M. Zīverta „Āksts — 537 un V. Kārkliņa „Indigā ēfeja" — 502. No cittautu autoru lugām lielāko skatītāju skaitu piedzīvojusi B. Tomasa „Carlija krustmāte" — 668, V. Šekspīra „Divpadsmitā nakts" — 644 un Z. Lagerlefas — „Gesta Berlings — 594.

Jau 10 gadu pie ansambļa darbojas jaunatnes kopa, kuŗa sniedz pa izrādei gadā, parasti jaunatnes un kultūras dienu laikā. Teātŗa darba atbalstīšanai un veicināšanai pirms dažiem gadiem nodibināta īpaša teātŗa padome ar inž. A. Dančauski kā priekšsēdi un locekļiem no kultūras un saimniecisko darbinieku aprindām.

Režisori bijuši V. Dulpiņš, M. Bumbiers, B. Blicava, Ž. Dulpiņš, V. Plūme, Z. Svenne - Saliņa, O. Skrastiņa, M... Dulpiņi, M. ... Ābeltiņš, H. ... vigs. Dekor... Sedols, A. O... ka, J. Dam... J. Zalmanis ... Svinka, J. ... mūzikas ko... K. Svenne. ... jusi L. Vito...

Jubilejas ... cinājusi pil... kā 500 skat... rām kuplin... šu biedrība ... nieki, bet a... lo un flau... jaunās paau...

Pēc izrād... sambli sum... zāciju pārs... ziediem ans... sēdim M. ... praktiskas ... aploksni, a... li, gongu u...

Nākošajā ... ietvaros šā... paredzēta M... kais Juris" ... žijā, kuŗa t... 14., bet A. ... vos dekorā...

...TO ZIŅAS

...rof. ...eltī- ...Sv. ...bija ...kai- ...ēru ...sies ...štu- ...ku- ...bī- A. ...ājē- ...bet ...tiķi ...iņa ...baz- ...adī- ...nē- ...zi- ...nas ...ies- ...vi- ...an- ...ar- ...vel- ...mu ...kst. ...mī- ...nas ...ep- ...no- ...ms no- ...or- ...no- ...ek- ...et- ...at- ...ek- ...as, ...āti ...da

nometnes karalieni izraudzīja Ilzi Strautmani, bet par karali Andri Bernānu. Nometnes slēgšanas dievkalpojumu Sidrabenes brīdabas baznīcā 19. augustā vadīja māc. A. Čops, tā pabeidzot šāgada vasaras nometnes sekmīgo darbu.

● Saulaines bērnu vasaras nometni slēdz 26. augustā. — Sv. Jāņa draudzes svētdienas skola jauno mācības gadu uzsāks 17. septembrī. Visi draudzes locekļi aicināti savus bērnus sūtīt svētdienas skolā un draudzes jauniešu nodarbībās.

● Austrumu draudzē māc. A. Briedis kristīja Pēteri - Eriku Zelmeni, Erika un Laimas dēlu.

● Latviešu baptistu draudzes dievkalpojums 3. septembrī Walmer ielas baznīcā nenotiks, bet visi draudzes locekļi aicināti piedalīties evaņģelista Dr. Bilija Grēma (Graham) evaņģelizācijas sanāksmē Kanadas nacionālās izstādes (CNE) t. s. Grand stand. Sākums paredzēts plkst. 3 pēcpusdienā, bet, ievērojot to, ka B. Grēma sapulcēs vienmēr ir laužu pieplūdums, visi interesenti aicināti ierasties krietni iepriekš. Nākošais draudzes dievkalpojums notiks 10. septembrī plkst. 4 pēcpusdienā Walmer ielas baznīcā ar Svēto vakarēdienu.

● Ernas Ošiņas - Bērziņas klasiskā baleta skola mācības atsāks 5 septembrī. Reģistrēšanās un informācija pa tālruni 766—7904 no plkst. 9 rītā līdz plkst. 3 pēcpusdienā.

...mnaziju

Andris Aukmanis ir rosīgs Londonas latviešu jaunatnes pulciņa un deju kopas Sakta dalībnieks, kā arī vietējās Ventspils skautu vienības dižskautu kopnieks. Par došanos uz Minsteres latviešu ģimnaziju, kur mācības sāksies 11. septembrī, viņš ir ļoti iepriecināts, sevišķi par iespēju bez latviešu valodas krietni uzlabot savas vācu valodas zināšanas.

R. N.

...SKAUTU DŽAMBOREJĀ

...tu- ...ņu ...au ...ie- ...ku ...utī- ...vai- ...ies 12. ...nes ...ešu No ...ti- ...en- ...adi ...ere- ...gas. ...vēti va- ...au- ...kāri ...en- ...au- ...nas ...ām ...toti ...ešu

stendā E. Ozols pārskatāmi bija izstādījis dažādus daiļamatniecības izstrādājumus un audumus, kā arī informācijas literatūru un materiālus par latviešu skautu dzīvi. Karogmastā blakuš pārējo tautību nacionālajiem karogiem plīvoja arī Latvijas sarkanbaltsarkanais.

Šī bija pirmā šāda veida džamboreja Kanadā un izpelnījās visai plašu sabiedrības interesi, kā arī publicitāti tuvējās Otavas presē. Ar nometni iepazinās arī Kanadas federālā parlamenta loceklis Hopkins, izteicot atzinīgus vārdus par šāda veida pasākumu Kanadā. 17. augustā visu sešu tautību skautu galvenie vadītāji ieradās Otavā, kur tos parlamenta ēkā vizītē pieņēma Kanadas

(Nobeigums 5. lpp.)

Toronto latviešu kreditsabiedrība

Latvian (Toronto) Credit Union Limited

491 College St., Toronto 4, Ont.
Telef. 924-2775

4½% par noguldījumiem

maksā

Kreditsabiedrība izdara visas parastās banku operācijas, izsniedz aizdevumus, pieņem maksājumus par telefonu, elektrības, gāzes un ūdens lēsēm, izdara naudas pārvedumus un izsniedz ceļotāju čekus.

REIZĒ AR NAUDAS NOGULDIŠANU VAI AIZDEVUMU IZSNIEGŠANU KREDITSABIEDRĪBA IZDARA DZĪVĪBAS APDROŠINĀŠANU LĪDZ $2000.00 vai $5000.00.

Birojs atvērts darbdienās no pl. 12—8 vakarā. Vasaras brīvlaikā līdz 15. septembrim birojs sestdienās slēgts.

ANDREJSONS
APDROŠINA
463-7313

Tēvzeme gaida nometņotājus

APCIEMOJUMU JAU PIETEIKUŠI ARCHIBĪSKAPS ARNOLDS LŪSIS UN BIJ. LATVIJAS SKAUTU NACIONĀLĀS KOMITEJAS LOCEKLIS BĪSKAPS JĀZEPS RANCĀNS

Sestdien, 26. augustā, Latviešu centrā Gaŗezerā atklās latviešu skautu 50 gadu un gaidu 45 gadu jubilejas nometni Tēvzemi. Šo dienu gaida ap 800 jauniešu — ne tikai no ASV un Kanadas, bet pat no Vācijas un Austrālijas.

„Pēc Latvijas atstāšanas šī ir pirmā tik plaša apmēra latviešu gaidu un skautu nometne, kuŗā pulcēsies liels skaits jauniešu no tālām un tuvām vietām, lai justos kā viena saime kopīgās domās, vārdos un darbos," par jubilejas nometni saka latviešu gaidu priekšniece Morella Vilka no Toronto. Viņa ir arī lielās gaidu nometnes priekšniece un nu jau mēnešiem ilgi cītīgi plāno un strādā, lai priekšdarbus un visu nepieciešamo saskaņotu. Šķiet, vēl lielāka darba slodze Tēvzemes iekārtošanā ir skautu nometnes pr-kam Fr. Sīpolam no Detroitas, kas Gaŗezerā novērots pat smagus darbus veicam nu jau vairākas nedēļu nogales no vietas.

Kā jau ziņots, Tēvzemē būs divas pilnīgi pastāvīgas nometnes — viena skautiem, otra gaidām, kuŗas darbosies katra atsevišķi. Abu nometņu starpā, kaut iemītnieki vēl nav ieradušies, jau izveidojusies cieša sadarbība kā nometņu vadībā, tā darbības pakāpju apakšnometnēs. Daudzi pasākumi nometnes laikā būs arī kopīgi — Tēvzemes svinīgā atklāšana un noslēgšana, svētdienu dievkalpojumi un abi lielie ugunskuri — 27. augustā tematam „Draudzībai" un 2. septembrī „Tēvzemei" veltīti. Šie sarīkojumi būs publiski, tādēļ tajos skauti un gaidas cer kuplā skaitā apsveikt arī vecākus, labvēļus un citus viesus.

Lai novērstu paralēlismu un sekmētu visa labāku kārtošanu, vairākas amatpersonas abām nometnēm izraudzītas kopīgas. Tā kopīgo saimniecības nozari pārzinās A. Ozols, apgāda nozari J. Bērziņš, goda komiteju V. Hazners, nometnes ārsts būs Dr. A. Eirzgalis, architekts I. Liepiņš, nometnes mācītāji — A. Piebalgs un V. Vārsbergs luterāņiem, bet bīskaps J. Rancāns katoļiem, kasieris — Dz. Vitiņš, grāmatvede V. Bērzkalne, uzturа pārzinis — A. Budrēvics, transporta pārzinis — A. Rieksts, viesu nometnes pārzinis — A. Purmalis. Protams, daudzām no šīs minētajām atbildīgajām amatpersonām izraudzīti pat vairāki palīgi.

Skautu nometnes komandants būs S. Leimanis, viņa palīgi G. Kārkliņš un R. Rollis, skautu nodarbību nozares vadītājs — A. Kangars, mazskautu nometnes pr-ks E. Avots, skautu nometnes prks I. Nīgals, skautu nom. komand. E. Dāvidsons, dižskautu nometnes pr-ks A. Gaujenieks, roveŗu nometnes pr-ks I. Kildišs, roveŗu nometnes saimnieks V. Amoliņš, informācijas nozares vadītāja A. Lūsis, izstādes pārzinis O. Grīns, ugunskuŗu pārzinis I. Nīgals, cittautu skautu pārzinis A. Oga, galvenais tiesnesis A. Raiskums, viņa palīgs E. Mežulis, skautu nometnes tiesnesis I. Irbe, skautu nometnes nodarbību rīkotājs R. Asbergs, skautu nometnes saimnieks A. Rieksts, ārpus vienību esošo skautu pārzinis V. Šmits, vadītāju nometnes pārzinis K. Ķezbers un izstādes pārzinis B. Budkēvics. Dažādus pienākumus veiks arī E. Priedītis, P. Matsons u. c.

Gaidu nometnes komandante būs Z. Gaujeniece, nodarbību nozares vadītāja — M. Pētersone, nometnes saimniece M. Kāpa, guntiņu nometnes pr-ce M. Eferte, gaidu — M. Laiviņa, lielgaidu — L. Klētniece, ugunskuŗu pārzine G. Upīte, informācijas pārzine — R. Vesele, gaidu darba skates pārzine — Dz. Majoriņa, cittautu gaidu pārzine — J. Vāgnere, kasiere — T. Gailīte, goda viesu pārzine M. Pulkstene, nometnes māsa — K. Lubova, guntiņu nometnes saimniece — B. Lenberga, gaidu saimniece — A. Siliņa u. c.

Gaidu apakšnometni sauks par Krustpili, lielgaidu — Kuldīgu un guntiņu — Bārta. Kā skautu, tā gaidu nometnes izdos arī savu „avīzi", kuŗas pirmais numurs iznāks jau 26. augustā, pēc tā paredzēti vēl 4 numuri. No katras apakšnometnes izraudzīs īpašus „reportieŗus", kuŗiem būs jāziņo „avīzei" par nometnes dzīvi.

Līdz šim Tēvzemes nometnes vajadzībām nodoti šādi ziedojumi: Amerikas latviešu palīdzības fonds — 560 dolaru Goppera fonds — 400 dol., ASV DV valde — 200 dol., Kanadas DV valde — 127 dol., Gnand Rapidu latv. kreditsabiedrība — 100 dol., konkordija Zelmenis — 30 dol., Saginavas latviešu klubs — 25 dol., gaidu vadītāja S. Petertjāne — 25 dol. un citi mazāki ziedumi.

Priekšdarbi lielajai jubilejas nometnei tikpat kā paveikti. Izstrādāta arī sevišķi sīka nometnes programma visām 9 dienām; ēdienu karte aprēķināta pat uz gramiem. Pašreiz Gaŗezerā vēl ceļ masīvus vārtus Tēvzemes nometnei un sagatavo 9 karogu mastus. Šai darbā iesaistīti bez tuvāko vienību skautiem arī viņu vecāki un labvēļi.

Piekrišanu darboties Tēvzemes nometnes goda komitejā jau devuši Latvijas sūtniecības Vašingtonā vadītājs Dr. A. Spekke, Latvijas konsuls Montrealā V. Tomsons, Latvijas ev. lut. baznīcas archibīskaps A. Lūsis, katoļu bīskaps J. Rancāns, BPLA priekšsēdis prof. P. Lejiņš, LNAK priekšsēdis J. Niedra, LPF pr-dis L. Bērziņš, ASV DV valdes pr-dis V. Hazners, Kanadas DV valdes pr-dis E. Krūka, grāmatizdevējs H. Rudzītis, Detroitas Kristus draudzes pr-ks V. Treimanis, gaidu vadītājas V. Vilka un E. Laufere un skautu vadītājs V. Klētnieks.

Pirmais Tēvzemes kopīgais dievkalpojums Gaŗezerā notiks 27. augustā plkst. 9.30. rītā; sekos nometnes oficiālā atklāšana. Nometni slēgs 3. septembrī plkst 4 pēcpusdienā.

V. Bokis

☆ Austrālijas latviešu viegiatlēte Biruta Vilmane no Adelaides iedalīta Austrālijas izlases vienībā, kas piedalīsies studentu pasaules meistarsacīkstēs Tokio. Vilmane labākos rezultātus guvusi 100 — 800 m skrējienos.

ASV latviešu skautu jendas priekšnieks A. Artmanis (pa kreisi) ar pulkvedi Vilsonu.

Plkv. Vilsons sveicina latviešu skautus

Latviešu skautiem un Tēvzemes jubilejas nometnes dalībniekiem sirsnīgus sveicienus sūta kādreizējais Starptautiskā skautu biroja direktors plkv. J. Vilsons, kas 1938. gadā viesojās Latvijā un apmeklēja Latvijas skautu 4. lielo nometni

Plkv. Vilsons daudzus gadus bija augstāko vadītāju kursu priekšnieks Gilvelparkā, Anglijā, bet pēc tam — Starptautiskā skautu biroja direktors. Arī tagad, pēc pensionēšanās, 79 gadus vecais pulkvedis dedzīgi dzīvo līdz skautu darbam visā pasaulē, un viņu pamatoti uzskata par vienu no ietekmīgākajiem pasaules skautisma darbiniekiem. 1938. gadā plkv. Vilsons apmeklēja arī Latviju. Viņš piedalījās Latvijas skautu 4. lielajā nometnē Lielupē un apciemoja Gaŗezera skautu vadītāju kursus. Pazīdams skautismu visā pasaulē, viņš toreiz cildināja Latvijas skautus kā nacionālu jaunatnes kustību. Vilsona saskare ar latviešu skautiem turpinājās arī DP nometņu laikā Vācijā, kad viņš apmeklēja daudzas latviešu u. c. tautību bēgļu skautu vienības, kuŗu darba atvieglināšanai uz Vāciju atsūtīja Starptautiskā skautu biroja pārstāvi pltn. Monē (Monnet). Ar Vilsona un Monē gādību vairāk nekā 100 latviešu DP skautiem bija iespēja pirms 20 gadiem — 1947. gada augustā — piedalīties pasaules skautu džamborejā Francijā.

Kad ASV latviešu skautu jendas pr-ks Ā. Artmanis plkv. Vilsonu nesen satika Farragata parkā (Idaho), kur augusta sākumā notika pasaules skautu džamboreja, sirmā pulkveža pirmais jautājums bija, kā klājas latviešu skautiem un vai tie vēl turpina skautot savās nacionālajās vienībās? Viņš arī atcerējās savu ciemošanos Latvijā un, no Artmaņa uzzinājis, ka augusta beigās Gaŗezerā notiek latviešu skautisma 50 gadu jubilejas nometne, lūdza viņu nodot sveicienus nometnes dalībniekiem, bet it sevišķi tiem skautu vadītājiem, kas viņu vēl atceras.

Nesen ASV igauņu skautu nometnē Lēkvudā, Nudžersijā, no Anglijas bija ieradies arī pltn. Monē. Tur viņš tikās arī ar vairākiem latviešu skautu vadītājiem. Skautu apgāda nozares vadītāju Bērziņu, kas viesi pavadīja uz lidlauku atceļam uz Eiropu, arī Monē tāpat lūdza sirsnīgi sveicināt latviešu skautus un Tēvzemes nometnes dalībniekus, prāvu skaitu skautu vadītāju atceroties un pieminot vārdā.

R. Č.

Uz saulainiem krastiem

8.

VECAIS PIONIERIS KAZU VILKTOS RATOS

Džordžijas ziemeļu daļā un Alabamā, tāpat citās ASV dienvidu pavalstīs aug staipēkņi, līdzīgi apiņiem, kas parasti apvij kokus vai krūmus un izskatās kā lielas zaļas kupenas. Bieži vien koks zem šo staipēkņu lapām pilnīgi pazudis. Dabai tas piešķir lieku zaļumu, bet kokam tas, laikam, labuma nedod.

Sevišķi ASV dienvidrietumos dažreiz var redzēt vecos pionieru laiku pārstāvjus, apaugušus gaŗām bārdām, kas visu savu dagātību sakrāvuši ēzeļa mugurā vai arī ratos, kuŗus velk ēzeļi, bet dažos gadījumos pat kazas. Džordžijas ziemeļu daļā gadījās redzēt šādu veco pioniera pārstāvi. Pa vienu no galvenajiem ceļiem brauca pajūgs, kuŗu vilka vismaz ap 20 brūnu un melnu kazu. Grabēja kannas un katliņi, no ratiem rēgojās paunas un pekeles, bet vecais pionieris soļoja sava pajūga priekšgalā — gaŗiem baltiem matiem un bārdu. Ap 10 kazu bija piejūgtas pajūga priekšgalā, pārējās pavadzēja vilkt no sāniem. Tas, varbūt, pievilka ziemeļnieku uzmanību, bet dienvidnieki uz šo jocīgo gājienu pat nepaskatījās, laikam jau pie tādiem pieraduši. Tiem, kas Latvijā redzējuši paunu židus braukājam apkārt un pret lupatām iemainām māla bļodiņas pat visvairāk izjokotais Joske liktos tikai karikatūra pret šo veco pioniera tipu.

Liekas, ka pēdējos gados dzīves apstākļi dienvidos mainījušies. Ja pirms 10 gadiem melnie dzīvoja tikai nekrāsotās koka būdās, tad tagad vismaz daļa no nēģeŗu dzīvojamām mājām ir krāsotas, kaut vai tikai no ārpuses. Dažos gadījumos liekas, ka malkas šķūnītis Latvijā bija krietnāk būvēts un izskatījās labāk nekā melno māja. Nēģeŗi dzīvo nekrāsotā mājā ar maziem logiem vai pat tikai ar caurumiem, kuŗus lietus laikā aizklāj ar slēģiem vai kaut ko citu. Mājas priekšā veranda ar pāris krēsliem vai virvēs pakārtu šūpojamo krēslu. Diezgan daudzos gadījumos var redzēt arī ap 10 gadu vecu automobili, ar kuŗu melnais pa ceļu brauc lēnā gaitā. Jau no tālienes var manīt, ka braucējs ir nēģeris. Tomēr pāris reižu gadījās redzēt melnos jaunekļus braucam neatlauti ātrā gaitā.

Ir dažas pilsētiņas, kuŗās lielākā daļa iedzīvotāju ir melnie. Negadījās tomēr vairs redzēt uzrakstus, kuŗi publiskās telpas šķiro melnajiem un baltajiem, bet, varbūt, tas bija tikai tādēļ, ka šādas vietas īpaši nemeklēju. Pastāv, laikam, tomēr nerakstīts likums, ka baltajiem un melnajiem ir atsevišķi moteļi, kuŗus var atšķirt pēc ārējā izskata vien. Tas pats sakāms par degvielu pildītavām un pārtikas preču veikaliem. Raksturīgi, it sevišķi Alabamā, ka daudziem veikaliem ir uzraksts, ka preces pārdod tikai pret tūlītēju samaksu. Neparasti izlikās, ka nekur neredzēja melnos strādājam uz lauka, kaut verandās sēdēja tikai laudis pensijas gadu vecumā. Krietns skaits melno jaunekļu gan braukāja ar diriteniem, kas nezinātājam varēja radīt iespaidu, ka šis rases saimnieciskā labklājība pieaug. Par nēģeŗu centību strādāt un panākumiem darbā var spriest, protams tikai viņu darba devēji, bet gaŗāmbraucējam darba temps neliekas straujš.

Džordžija ir slavena ar savām ūdens melonēm un firzīkiem. Laikam nekur citur neaug tik lieli firzīki un nav tik lētu melonu kā Džordžijā. Sezonas laikā piedāvā 8 melones par dolaru, kuŗas garšas salduma ziņā gan liek daudz ko vēlēties. Bet ja iegādājas 4 melones par dolaru, tad var būt apmierināts arī ar kvalitāti. Mazāku skaitu daži pārdevēji pat nevēlas pārdot, jo nav vērts cilāt pa vienai melonei par „kvartu" gabalā. Nelaime tikai tā, ka tūristi savā mašīnā nevar tādu skaitu iekraut. Šādos gadījumos izlīdzas ar kompromisu, ka pircējs par 25 centiem var dabūt pusi ledusaukstas melones un to uz vietas mēģināt apēst. Kas paliek pāri, to cūkām baļļā! Žēl tikai, ka augustā firzīķu un melonu laiks jau beidzies, tomēr Džordžijas ziemeļu daļā var dabūt labus ābolus.

Daudz zemes palikusi neapstrādāta, var redzēt arī daudz atmatu. Varbūt, ka tas darba to ku trūkuma dēļ, bet tikpat la bi iespējams, ka tas jauno vē pūsmas nopelns, kas tagad vi da dienvidos. Varbūt arī tikai g

ADELAIDES TEĀTRIM...

(Pārnesums no 3. lpp.)

tijušies 1400 skatītāju, „Sprīdī ti" — 1126, bet J. Raiņa „Uguni un nakti" — 1300. Parastās izrādēs lielāko apmeklētāju skaitu pulcinājis Anšlava Egliša „Kazanovas mētelis" — 758, J. Akurātera „Priecīgais saimnieks" — 702, J. Lejiņa „Nebrauc tik dikti" — 587, U. Siliņa „Vēstule no dzimtenes" — 582, E. Skujenieka „Dirigents" — 511, M. Zīverta „Āksts — 537 un V. Kārkliņa „Indīgā ēfeja" — 502. No cittautu autoru lugām lielāko skatītāju skaitu piedzīvojusi B. Tomasa „Čarlija krustmāte" — 668, V. Šekspīra „Divpadsmitā nakts" — 644 un Z. Lagerlefas — „Geşta Berlings — 594.

Jau 10 gadu pie ansambļa darbojas jaunatnes kopa, kuŗa sniedz pa izrādei gadā, parasti jaunatnes un kultūras dienu laikā. Teātŗa darba atbalstīšanai un veicināšanai pirms dažiem gadiem nodibināta īpaša teātŗa padome ar inž. A. Dančauski kā priekšsēdi un locekļiem no kultūras un saimniecisko darbinieku aprindām.

Režisori bijuši V. Dulpiņš, M. Bumbieŗs, B. Blicava, Ž. Dulpiņš, V. Plūme, Z. Svenne - Saliņa, O. Skrastiņa, M. Dulpiņa, M. un V. Dulpiņi, M. un V. Bumbieri, K. Ābeltiņš, H. Gelsens un H. Elvigs. Dekorācijas gatavojuši J. Sedols, A. Ozoliņš - Ozols, J. Puika, J. Dambergs, A. Zandersons, J. Zalmanis, M. Biezaite un M. Švinka, J. Sedols un citi. Par mūzikas konsultantu darbojies K. Svenne. Friziere visu laiku bijusi L. Vītola.

Jubilejas izrāde bija atkal pulcinājusi pilnu zāli — vairāk nekā 500 skatītāju. Izrādi ar dziesmām kuplināja Adelaides latviešu biedrības jauktā koŗa dalībnieki, bet ar vijoles, bračas, čello un flautas priekšnesumiem jaunās paaudzes mūziķi.

Pēc izrādes jubilejas aktā ansambli sumināja vietējo organizāciju pārstāvji. Bez bagātīgiem ziedieni ansambļa valdes priekšsēdim M. Bumbieram pasniedza praktiskas lietas — skaņu plates, aploksni, albumu, sienas spoguli, gongu u. c.

Nākošajā dienā kultūras dienu ietvaros šāgada decembŗa beigās paredzēta M. Zīverta luga „Trakais Juris" Visvalža Dulpiņa režijā, kuŗa tam ansamblī būs jau 14., bet A. Ozoliņa - Ozola garavos dekorācijas —17. reizi.

Ž. R.

Etnisko grupu...

(Pārnesums no 4. lpp.)

ģenerālgubernātors R. Mičeners. Ģenerālgubernātors sarunā uzsvēra, ka šī etnisko grupu skautu džamboreja ir vēsturisks notikums Kanadas dzīvē un nozīmīgs devums simtgades jubilejai. Tādēļ pasākums turpināms arī nākotnē un veidojams uz vēl plašākas bazes. R. Mičeners ir Kanadas skautu augstākais vadītājs un vienīgais no līdzšinējiem ģenerālgubernātoriem, kas savā laikā pats aktīvi piedalījies skautu dzīvē. Džamborejas delegācija viņam pasniedza vairogu ar visu sešu tautību skautu nozīmēm un džamborejas īpašo kaklautu.

Pēc vizītes pie ģenerālgubernātora etnisko skautu pārstāvji bija aicināti Otavas pilsētas valdē, kur viņus pieņēma pilsētas galva Reids. Skautu vaditāji apmeklēja arī Kanadas 100 gadu jubilejas ēku Otavā, kur publikai dažādas etniskās grupas demonstrēja savus nacionālos priekšnesumus.

Latviešu skautu piedalīšanās džamborējā varēja būt lielāka, bet atturība šoreiz, liekas, izskaidrojama ar gatavošanos Latvijas skautu 50 gadu jubilejas nometnei Tēvzeme, kas notiek Gaŗezerā.

N. R.

SAVIENOTAJĀS VALSTĪS

ČIKAGA

● Pretkomūnisma komitejas sēdi 14. augustā vadīja pr-dis L. Neimanis. Šī bija galvenokārt norēķināšanās sēde. Čikagas latviešu biedrības pr-ks V. Vīksniņš, kas ir arī Apspiesto tautu pārstāvju komitejas priekšsēdis, iesniedza rēķinus par Lojālitātes dienas parādes izdevumiem, kā arī par izdevumiem, kas radušies, piedaloties delegācijā pie britu konsula Čikagā, sakarā ar Latvijas zelta lietu. Apspiesto tautu nedēļas parādes un informācijas par Latviju (ar prof. A. Annusa gleznas reprodukciju) izdevuma rēķini sastādīja lielākās summas. Pretkomūnisma komitejas pr-dis L. Neimanis un kasieris V. Lagzdiņš ziņoja, ka ziedojumu vākšanas akcija vēl nav beigusies, joprojām turpina ienākt ziedojumi. Šogad tautieši caurmērā bijuši vēl atsaucīgāki nekā iepriekšējā gadā. Akcija, tātad, uzskatāma par ļoti sekmīgu.

V. Vīksniņš ziņoja, ka sakarā ar Baltijas valstu 50 gadu neatkarības pasludināšanas atceri izstrādāts projekts kopīgiem baltiešu sarīkojumiem, kuŗu vidū minams pāviljons starptautiskajā izstādē. Cer panākt arī Baltijas valstu pastmarkas izdošanu, kuŗu laistu pārdošanā, sākot ar nāk. gada 16. februāri. Tā kā šis ir 50. aprites gads kādam mums ļoti nepatīkamam notikumam — komūnistu oktobŗa revolūcijai, sēdē pārrunāja arī eventuālu vēstuļu akciju un raidījumus radiofonā un televīzijā, norādot uz šīs revolūcijas briesmīgajām sekām Baltijas valstīs. „Tautību izstāde" Navy Pier telpās paredzēta 14. un 15. oktobrī.

LOSANDŽELOSA

● Par spīti tam, ka 6. augusts bija karsta diena, no visām Dienvidkalifornijas malām uz latviešu baznīcu plūda ļaužu straumes, jo šai dienā draudzē iesvētīja 14 jauniešu, kas bija līdz šim lielākais iesvētāmo skaits draudzes 17 darbības gados. Piecpadsmito jaunieti iesvētīja īpašā ceremonija dienu iepriekš. Dievkalpojumu vadīja draudzes mācītājs Elmārs Caune, solo dziedāja Andrejs Kurmiņš, ērģeles spēlēja Velta Barvika. Draudzes pr-ks J. Steinbergs visiem iesvētītajiem pasniedza pa Bībelei, bet dāmu komiteja ziedus.

● Naktī uz 4. augustu Hermosbīčā, kas ir viena no Losandželosas piejūŗas priekšpilsētām, pēkšņi miris kādreizējais Liepājas operas solists — basbaritons Kārlis Liedags, kas jau kopš 1959. gada, kad pārdzīvoja pirmo sirds infarktu, smagi sirga ar sirdskaiti. Aizgājējs bija dzimis 1906. gada 10. janvārī Trikatā, beidzis Rīgas pilsētas 2. ģimnaziju un Latvijas konservātorijā Paula Sākša vadīto dziedāšanas klasi, 1936. gadā pieņemts pastāvīgā darbā Liepājas operā, kur dziedāja visas galvenās partijas. Trīsdas gados Vācijā daudz dziedājis latviešu sarīkojumos, bet arī vācu un amerikāņu publikai. 1949. gadā ar dzīvesbiedri izceļojis uz Austrāliju, viņš, strādādams Sidnejas eļļas rafinērijā, ar sirdsdedzi kalpoja latviešu dziesmai, kļūdams viens no iecienītākajiem solistiem Sidnejas un Melburnas koncertos, bet 1959. gadā sāka slimot, 1963. gadā izceļoja tālāk uz ASV, apmetoties uz dzīvi Losandželosā, piedalīties kā solists Dienvidkalifornijas latviešu draudzes dievkalpojumos un sarīkojumos, bet bija spiests atturēties no plašākas uzstāšanās lielās piepūles dēļ. Aizgājēju pēdējā gaitā izvadīja 7. augustā, pie šķirsta dziedot Alfrēdam Poriņam un atvadvārdus teicot F. Veikinam un citiem liepājniekiem. Sprediķoja māc. E. Caune, bet latvisku sēru mūziku atskaņoja Velta Barvika. Nelaikā atstāj dzīvesbiedri un meitu, kas gatavojas mākslinieces karjērai.

M. V.

Dienvidkalifornijas latviešu ev.-lut. draudzē Losandželosā iesvētītie jaunieši: priekšā no kreisās — Monika Gāršķe, Marika Gāršķe, draudzes mācītājs Elmārs Caune, Ilona Šteinberga, draudzes priekšnieks Juris Šteinbergs, Dzintra Putniņa un Anita Palmere; aizmugurē — Zigurds Teteris, Egons Teteris, Imants Kaprālis, Edgars Šteinbergs, Viesturs Putniņš, Māris Vanags, Māris Liepiņš un Imants Virs.

Foto: A. Peize

TOWN & COUNTRY
REAL ESTATE LTD.
V PALMA PĀRSTĀVIS
377 Glengarry Ave., Toronto 12, tel. 782-7246

NEMAKSAJIET VELTI IRI. IZMANTOJIET MŪSU IZDEVĪGO KREDĪTĒŠANOS UN MĀJAS IEMAKŠAS. IEPERCIET PAŠI SAVUS ĪPAŠUMUS!

Danforth — Broadview: Atsevišķa 10 istabu dubultķieģeļu māja, moderna eļļas apkure, 2 vannas istabas, 2 virtuves, 3 garāžas. Pieņemama cena un iemaksa. Īpašums brīvs no parādiem.

Willowdale: Atsevišķa 6 istabu māja, moderna eļļas apkure, privāts iebraucamais ceļš un garāža. Liels dārzs. Cena $ 21.900.-, iemaksa $ 3.900.-.

Avenue Rd. — Lawrence: Atsevišķs 5 istabu dubultķieģeļu bungalovs ar pagrabā izbūvētu dzīvokli, 2 virtuves, 2 vannas istabas, privāts iebraucamais ceļš un garāža.

UZTICAMIEM MĀJU PIRCĒJIEM PALĪDZAM IZTRŪKSTOŠO VAI VISU NAUDU IEMAKSAI SAGĀDĀT BEZ GALVU NIEKIEM UZ 6 GADIEM UZ VISIZDEVĪGĀKIEM NOTEIKUMIEM. ZVANIET MUMS NESAISTOŠAI INFORMĀCIJAI. MĀJAS LIELĀ IZVĒLE VISĀ PILSĒTĀ.

Pekingas un Maskavas attieksmes saasinās

Sadursmes starp komūnistu partijas vadoņa Maocetunga atbalstītājiem un pretiniekiem joprojām notiek dažādās Ķīnas daļās, sākot ar Kantonas pilsētu dienvidos un beidzot ar ostu Tsingtao ziemeļos.

Tsingtao raidītājs ziņo, ka simtiem strādnieku, apbruņojušies ar nažiem, cirvjiem un dzelzs stieņiem, iebrūk pilsētās un traucē rūpniecības produkciju. Pūlis iesaistījās pilsoņu kara cīņās ar niknu spēku, neievērodams Mao instrukcijas un valsts likumus, tāpat atklāti ignorēdams partijas direktīvas.

Ceļotāji, kas no Kantonas atgriezušies Hongkongā, ziņo par sadursmēm pilsētā un apzīmē stāvokli par ļoti saspīlētu. Naktī dzirdēti šāvieni, rītā ielās gulējuši daudz līķu. Tie karājušies arī pie ielu laternu stabiem. Plaši izplatījušās veikalu aplaupīšanas, tādēļ tos slēdz jau plkst. 4 pēcpusdienā.

Kāds cits ceļotājs Hongkongā atvedis ziņas, ka notikušas sadursmes šarkangvardu un strādnieku starpā Kantonas dzelzceļa stacijā. Cīņās 200 personas nonāvētas, liels arī ievainoto skaits. Aizvadītajā nedēļā nogalināto skaitu lēš uz 500. Ap galveno dzelzceļa staciju visgarām gulējuši līķi.

Nemiers strādnieku vidū rūgst arī Cekiangas provincē, valsts austrumkrastā. Radio ziņo, ka strādnieki sākuši uzbrukumus maoistiem un armijas vienībām Činbuā. Nekā tuvāka raidītājs tomēr nav ziņojis, nav minējis arī zaudējumus. Nemieri ar sevišķu niknumu plosās četrās lielākās pilsētās.

☆

Komentējot attieksmes ar sarkano Ķīnu, Maskavas „Pravda" devusi mājienu ķīniešu komūnistiem „atkratīties" no Maocetunga kā partijas priekšsēža. 4000 vārdu garajā rakstā pret maoismu Pad. savienības oficiozs nobeigumā secina:

„Padomju tauta ir droša, ka nāks laiks, kad Ķīnas komūnistiskā partija un ķīniešu salauzīs pašreizējo Maocetunga politiku reizē ar viņa grupu un nodibinās brālīgas attieksmes Ķīnas tautas republikas un Pad. savienības starpā. Tas ir arī citu sociālistisko valstu interesēs, bet pāri visam — pašas Ķīnas interesēs."

Šī ir pirmā Maskavas atklātā deklarācija par attieksmēm ar sarkano Ķīnu pēc nopietnā starpgadījuma Dairenas ostā, kurā Ķīnas sarkangvardu pūlis iebrucis padomju preču kuģī „Svirsk", sagūstot kapteini un piekaujot apkalpi, kā arī izdemolējot kuģa iekārtu. Pēc Kosigina asās notas, kuģim atļāva atstāt Ķīnas ostu, un tas tagad ieradies Vladivostokā. Apkalpei bija liels darbs, kamēr notīrīja kuģa sienas, kuras ķīnieši bija sasmērējuši ar pretpadomju saukļiem. Tāpat daudz pūļu prasīja sadauzīto kuģa ierīču un aparātu salabošana.

Viens saspīlējums vēl nebija beidzies, kad nāca jauns. Pekingā ķīnieši iebrukuši padomju sūtniecībā, kur izsita logus, salauza mēbeles un piekāva krievu ierēdņus. Kremlis savā protesta notā Pekingai uzsver, ka ķīnieši ierauti „histēriskā pretpadomju kampaņā", tiecoties pārraut pēdējos pavedienus abu valstu diplomātiskajās attieksmēs. Tai pašā laikā pie Ķīnas sūtniecības parādījušies salipināti saukļi pret Mao.

(Nobeigums 8. lpp.)

13. augustā Sidrabenē pazaudēts OMEGA firmas vīriešu ROKAS PULKSTENIS.

Godīgajam atradējam atlīdzība.

Lūdz zvanīt Toronto 465—2126.

IZLOZE 3. SEPTEMBRĪ!

TAUTAS LOTERIJAS ložu pasakņi kopā ar naudas pārvedumu atsūtāmi uz „Rotu" vēlākais līdz 1. sept., ELKA PARK, N. Y., 12427, U. S. A.

BRĀĻU KAPU izbūve jau labi pavirzīta uz priekšu un līdz LĀČPLĒŠU SVĒTKIEM — 11 nov., kad notiks ATKLĀŠANA UN IESVĒTE, paredzēts pabeigt IEEJAS VĀRTUS, ALTĀRA PLATFORMU un izveidot KAPSĒTU.

LKIA valde ASV un BRĀĻU KAPU izbūves padome lūdz tautiešus nekavēties ar urnu un kapa vietu pieteikšanu, jo pirmajā gadā līdzekļi ir visvairāk vajadzīgi. Pirmās urnas varēs novietot ALTĀRA PLATFORMAS sienās BRĀĻU KAPU atklāšanā un iesvētē.

TAUTA, KAS CIENĪ SAVUS KARAVĪRUS — NEZUDĪS!

12 GADU VECS BUNGALOVS Glen Davis ielā.

$ 10.000.- iemaksa Kingston Rd. Main lielai 6 istabu dubultķieģeļu mājai ar 3 istabu dzīvokli pagrabā ar visām mēbelēm. Divas četrdaļīgas vannas istabas, 2 virtuves, paklājs no sienas līdz sienai, privāts iebraucamais ceļš, garāža, silta ūdens apkure, liels dārzs.

Īpašnieks atstāj pilsētu, ir jāpārdod.

Zvanīt Ted Todoroff — tel. 487—3333

LATVIEŠU ZOTAS
DIMANTI - PULKSTEŅI
Zeltkales
Aldonas KIVLENIEKS
VEIKALĀ UN DARBNĪCĀ 964½ Bloor St. W., Toronto 4
Gnt., tālr. 533—2337 Tautiešiem atlaide

LATVIEŠU DZIESMAS

VISVALDIS GEDULIS — bass-haritons
pie klavierēm Anatolijs Bērzkalns

Latviešu dziesmas ..... LP 33 ⅓ ..... $ 3.00

1. Jaunībai — E. Dārziņš
2. Vēl tu rozes plūc — E. Dārziņš
3. Kā zagšus — E. Dārziņš
4. Skan zvani — Alf. Kalniņš
5. Aizejot — Alf. Kalniņš
6. Dainu zeme — Br. Skulte

Dabūjama
DAUGAVAS VANAGU GRĀMATNĪCA,
491 College St., Toronto 4, Ont. Canada
Ontario dzīvojošajiem jāpieskaita 15 c tirdzniecības nodoklis

Toronto Window MFC Co. Ltd
165 CENTRE ST. E., RICHMOND HILL, ONT.
Piedāvā augstākās kvalitātes alumīnija logus un durvis.
Izdara dažādus logu pārbūvju darbus.
LABS DARBS. MĒRENAS CENAS.
Nesaistošai informācijai zvanīt
darbā 889-1471, mājās BA 5-5314.
Edvardam vai Aldonai SPROĢIS

ROSAR-MORRISON FUNERAL HOME LTD.
TELEPHONE 924-1406 • 467 SHERBOURNE STREET, TORONTO 9 ONTARIO
RŪPĪGA UN SMALKJŪTĪGA
APBEDĪŠANAS CEREMONIJU
IZKĀRTOŠANA

Atstājiet savas krāsainās un melnbaltās filmas attīstīšanai un kopēšanai
DV Grāmatnīcā, 491 College St., Toronto 4, Ont.

Sarīkojumu kalendārs

TORONTO

26. augustā — pl. 1 p.p. Bērzainē —DV Toronto nod. šaušanas sacīkstes. Pēc tam ugunskurs un zaļumballe.

26. un 27. augustā — Sidrabenē vasaras atskaņu balle, karalienes vēlēšanas un koncerts.

9. un 10. septembrī — DV jaunatnes un sporta svētki Sidrabenē.

14. oktobrī — DV Toronto nodaļas gada svētku sarīkojums Latviešu namā.

JAUNĀKĀ PLATE
Mono $ 5.00 Stereo $ 5.50
Harija Birkena grupa un viņa draugi
LATVIEŠU DEJU MŪZIKA

I	II
Sen tas bij	Polka
Neaizmirstamais skūpsts	Bij Jāņu nakts
Atceries, meitenīt	Vēlreiz, draugs, nāksi tu
Pērses meitene	Draugs, nejautā
Lakatiņš zilais	Tur es dzēru
Brūklenājs	Šķiršanās

Pagad dabūjama — DV Grāmatnīcā 491 College Street, Toronto 4, Ont. Ontario dzīv. jāpieskaita 5% tirdzn. nod. PASTA IZDEVUMIEM 25 centi.

PIEDĀVĀJAM AUGSTĀKĀS KVALITĀTES AUTOMAŠĪNAS
CHEVROLET CHEVELLE
CAMARO
OLDSMOBILE CHEVY II
ROBERTSON MOTORS
1515 DANFORTH AVE., TORONTO
Sazinieties ar mūsu firmas latviešu pārstāvi
Hans PLAUDE
Tel. HO 6-1131

LP 9

Paula Brīvkalne, soprāns, Gerhard Huber, klavieres.
Bruno Skulte 11 BĒRNU DZIESMAS, J. Raiņa teksts: 1. Lielais slinkums, 2. Kārlītis, 3. Jaunais bērziņš, 4. Visi desmit, 5. Zivtiņa un meitiņa, 6. Kaŗa kungs, 7. Rudens — rūķis, 8. Kaķenīte, 9. Čaklītes dziesma, 10. Pavasara gaņības, 11. Glomeņa precības.

6 tautas dziesmas:
Jāzeps Vītols NO KURZEMES BĒRNIŅŠ BIJU; Pāvuls Jurjāns AIZ UPĪTES ES UZAUGU; Jāzeps Vītols DZIEDAJ' TAUTU TIRUMĀ; ES NEIETU TO CELIŅU; SKAISTI DZIEDI, LAKSTĪGALA; AI CIEMIŅI, AI KAIMIŅI.

LP 10

Ernests Māršaus, tenors, Vallija Reizniece-Baranoviča, klavieres.
P. Šuberts SĀPES UN CERĪBAS; J. Ivanovs MĀRAS ZEME; ARĀJA TICĪBA; J. Kalniņš MOCEKĻI; J. Norvilis AGLONA; J. Ķepītis AGRĀ PAVASARĪ; Jānis Mediņš TĒV MŪZAM DZIVOT, LATVIJA.

LP 019

A. Jurjāns TĒVIJAI, kantāte, Žermēna Heine-Vāgnere, soprāns, L. Vīgnera koris ar simf. ork., diriģents L. Vīgners.
J. Graubiņš KAS TIE TĀDI, KAS DZIEDĀJA, jaukts koris, diriģents J. Dūmiņš; Jēkabs Mediņš STĀDIJU IEVIŅU, sieviešu vokāls sekstets.

9 dziesmas bērniem:
A. Žilinskis KAĶĪTS MANS, LELLES JAKA, ZIRNEKLĪTIS AUZ, SLINKAIS JĀNĪT'S, V. Singajevska, bērna balss; A. Žilinskis, klavieres; J. Vītols KĀRLĪTIS, KAĶENĪTE, A. Vanags, tenors; V. Cīrule, klavieres; BALTĀ BĒRZA ŠŪPOLĪTE, E. Tipaine, soprāns; V. Cīrule, klavieres; P. Licīte ŠŪPO MANI MĀMULĪTE, sieviešu vokāls sekstets; J. Vītols AIJĀ ŽŪŽŪ, LĀČA BĒRNIS, T. Kalniņa koris; diriģents T. Kalniņš

LP 020

Latviešu karavīrs tautas dziesmās
J. Vītols STRAUJA, STRAUJA UPE TECĒJ', KARAVĪRI BĒDĀJAS, NU AR DIEVU, VIDZEMĪTE, DIV' DŪJIŅAS GAISĀ SKRĒJA, PADZIEDĀSIM NU, BĀLIŅI; P. Jurjāns ES KARA AIZIEDAMS; J. Vītols APKĀRT KALNU GĀJU, ČUČI, MANA LĪGAVIŅA.

Latgaļu tautas dziesmas:
AIZ AZARA AUGSTI KOLNI, AIZ AZARA BOLTI BĀRZI, SĒRMI ZYRGI, JAUNI PUIŠI, KAS MAN BEJA NADZEIVOT ES SOVAI MĀMEŅAI, BOLTA PUČE AZARĀ; St. Broka latgaļu jaukts koris, diriģents Stanislavs Broks; LATGOLAS POĻKA, kūkļu ansamblis; PYRMO DIŅA, OTRO DIŅA; STOVĒJU, DZĪDOJU; VYSI MAN I VĒJI PYUTE; AI, GALDEŅI; NADUĻ, DĪVS, VEITULAM; MYUS' CĪMA MEITIŅA, T. Brokas latgaļu sīvīšu koris ar kūklēm, diriģente Tereze Broka; NAUTRAŅU POĻKA, orķestris.

LP 023

Alfreds Kalniņš, dejas no baleta STABURAGS: 1. VALSIS, 2. ANDANTE AMOROSO, 3. SKAIDRITES DEJA, 4. JANDAĻS, 5. VALSIS, 6. MARŠS.

10 TAUTAS DZIESMAS

Dziedot dzimu, dziedot augu, Aiz ezera augsti kalni, Div' dzelteni kumelīni, Smiekls man, Pūt vējiņi, Lecu, lecu dārziņā, Visu dienu bites dzinu, Stādiju ieviņu, Tautiešam roku devu, Krauklīts sēž ozolā, latviešu simfonisks orķestris, diriģents Leonīds Vīgners.

LP 024

E. Vīgners KĀ DAUGAVA VAIDA (Trimpula), vīru koris Tēvzeme ar ērģelēm, diriģents H. Mednis; A. Jurjāns LIGOJIET, LĪKSMOJIET, kantāte, L. Vīgnera koris ar simf. ork., diriģents L. Vīgners; A. Žilinskis 14 DZIESMAS BĒRNIEM: Pelītes, Rīta dziesmiņa, Cepurīte, Pavasara un dzenis, Sēņotāji, Pēteritis ar Mīkeļiti, Skaišas zaķēns, V. Singajevska (bērna balss); Jautrie zēni, Ziemas miegs, Švētki ledus pilī, Laba slava smiedziņam, Krusa un saule, Taurenītis, Negaisā, J. Zābers, tenors, pie klavierēm autors.

DV GRĀMATNĪCĀ,
491 College Street, Toronto 4, Ont.
CENA $6.00 + 3% PST.

LP 0

Stokholmas Filharmonijas orķestris, diriģents Teodors Reiters
Jānis Mediņš ARIJA; E. Dārziņš MELANCHOLISKAIS VALSIS; J. Kalniņš SUITU DANCIS; A. Abele MEDITĀCIJA; J. Vītols 5 TAUTAS DZIESMAS: Skaisti dziedi, lakstīgala, Āvu, āvu baltas kājas, Pūt, vējiņi, Tautiešam roku devu, Ej, saulīte, drīz pie Dieva.

LP 4

Ziemsvētku dziesmas:
Reitera koris ar simf. ork. diriģents Teodors Reiters
J. Vītols DIEVIŠĶAIS MIRDZUMS; E. Melngailis ES SKAISTU ROZĪT ZINU; L. van Beethoven SVĒTA NAKTS, AK IZLEJ TU; E. Melngailis KLUSA NAKTS, SVĒTA NAKTS; J. Graubiņš NĀVES ĒJAS, A. Kalniņš SENA AUKLES DZIESMA; A. Kalniņš NAKTS DZIESMA; W. A. Mozart AVE VERUM CORPUS.

LP 7

Adele Pulciņa-Karpa, soprāns; Latviešu Stīgu Kvartets: A. Norītis, V. Rušēvics, E. Vīnerts, A. Ozoliņš.
J. Vītols PIE TĀVA AUGSTĀ BALTĀ LOGA; AIZVER ACTIŅAS; MAN PRĀTĀ STĀV; MAZIŅŠ BIJU, NEREDZĒJU; W. A. Mozart MEDĪBU KVARTETS (K. 458).

LP 8

Marisa Vētras dziedoņi, A. Štrombergs, klavieres.
A. Štrombergs LOKATIES, MEŽU GALI, M. MacVicar, soprāns, M. Bērziņa, alts, K. Šūns, tenors, J. Cīrulis, baritons; MAZA BIJU, NEREDZĒJU M. MacVicar; P. Licīte DZEGUZE KŪKO M. MacVicar, M. Bērziņa, K. Šūns; E. Dārziņš MĀTES DZIESMIŅA M. MacVicar; T. Ķeniņš EJ, SAULĪTE, DRĪZ PIE DIEVA I. Birne-Veinberga, soprāns, M. Bērziņa; A. Štrombergs EJ, SAULĪTE Mariss Vētra (60 g. v.); H. Pavasars PROTU PROTU, REDZU REDZU Kalvis, dubultkvartets; T. Ķeniņš AI, ZAĻĀ LĪDACIŅA M. MacVicar, soprāns; A. Štrombergs PILNA UPE BALTU ZIEDU M. Bērziņa, alts, A. Ķivlenieks, tenors; M. Zariņš DZEGUZE UN PRECINIEKS A. Vītols, baritons; A. Štrombergs REDZ, KUR JĀJA DIV' BAJĀRI A. Ķivlenieks, A. Vītols; A. Kalniņš JURKA, PUIKA, MADĪ ĶĒRA A. Ķivlenieks; A. Štrombergs APSEGLOJU MELNO KUIĻI M. Vētra (60 g. v.); T. Ķeniņš MIESTIŅŠ J. Cīrulis, baritons PIECI GADI KALPIŅŠ BIJU M. MacVicar, A. Ķivlenieks, J. Cīrulis.

LP 11

Jānis Mediņš UZ AUGŠU, AKA, BIRZTALIŅA, TOREIZ, DĀRZS, IR VIENS VAKARS, PIEŠKAŅA, MIĻĀ SKŪPSTS. Ludmila Sepe-Ēse, soprāns. Pie klavierēm autors GLĀSTS, MAN SIRDS IR ATKAL JAUNA, Leonarda Daine, mecosoprāns. TAUTAS DZIESMU RAPSODIJA 2 VIJOLĒM AR ORĶESTRI solisti: Marita un Gunārs Larsens.

LP 10

Ksenija Ekliņa, mecosoprāns, Josephine Lee, klavieres.
Volfgangs Dārziņš 10 TAUTAS DZIESMĀS: Sudrabiņa lietiņš lija, Šūpo mani māmuliņa, Man' māmiņa tā glabāja, Kūko, mana dzeguzīņa, Brālīti, brālīti, Man bij zelta atslēdziņa, Es adiju raibus cimdus, Puiši, puiši, Ņem iekš rokas, Ej projām, ledutiņ.

8 tautas dziesmas:
Aura Raiskuma, soprāns, Ernests Mēršaus, tenors un vijole, Roger Heagney, klavieres, E. Melngailis ES BIJ' PUIKA — tenors ar vijoli. J. Ķepītis KUR TU AUGI, DAIĻA MEITA; A. Plīcs SIJA AUZAS, TAUTU MEITA; J. Vītols ROŽU DĀRZIŅŠ, AUN, MEITIŅA, BALTI KAJAS. Soprāna un tenora duets. L. Garūta SUDRABOTA ZĪLE BREĢA, NO JŪRIŅAS IZPELDĒJA. Soprāna solo. J. Vītols AIJĀ, ANCIT, AIJĀ, Tenora solo.

LP 1

Reitera koris, diriģents Teodors Reiters;
E. Dārziņš SENATNE; H. Pavasars BĒRZI; A. Kalniņš SVEŠUMĀ KLĪSTOT; P. Barisons PAVASARA JAUSMA, solo E. Ziverte; J. Graubiņš AIZ KRŪMIŅA AIZVĒJIŅĀ, solo E. Ziverte; J. Graubiņš ALUTIŅŠ — BĀLELIŅŠ; E. Melngailis JĀŅU VAKARS, solo V. Brodiņa.

LATVIAN MUSIC

LP 2

Reitera koris, Stokholmas Filharmonijas orķestris, diriģents Teodors Reiters;
K. Baumanis DIEVS SVĒTI LATVIJU; J. Graubiņš EZERZEME, solo H. Holm un E. Ziverte; A. Kalniņš ŪDENSROŽU VAINAGS; J. Vītols BEVERĪNAS DZIEDONIS; E. Melngailis DZIEDĀT MĀKU, DANCOT MĀKU, solo E. Jaunviksna; V. Ozoliņš MAN SAJĀJA TRĪS TAUTIEŠI; E. Melngailis CIRULA VEDĪBAS solo E. Ziverte; J. Poruks PAVASARA DZIESMA.

LP 5

Stokholmas Filharmonijas orķestris, Zviedrijas I karaliskais diriģents Sixten Ehrling;
Jānis Mediņš LATVIJAS AINAS, III svīta: Kurzeme, Vidzeme, Zemgale, Latgale; LATVJU RAPSODIJA I; PUIŠU DEJA; MEITEŅU DEJA

LP 6

Paula Brīvkalne, soprāns, Stokholmas Filharmonijas orķestris; Jānis Mediņš VĒSTULES PĒRAM GINTAM I, II — Elzas Ķezberes teksts, diriģents — autors; 6 TAUTAS DZIESMAS: Saulīt' tecēj' tecēdama, Puiši jāja pieguļā, Aiz ezera augsti kalni, Tautiešam roku devu, Ziedi, ziedi, rudzu vārpa, Raibie cimdi, diriģents Arvīds Noritis.

LĪGO LP 021

J. Reinholds LĪGO DZIESMU VIRKNE, diriģents D. Gailis; P. Jurjāns LĪGO DZIESMU VIRKNE, L. Vīgnera koris, diriģents L. Vīgners; LĪGO MELODIJU VIRKNE, kokļu ansamblis; J. Ķepītis LĪGO DZIESMU VIRKNE; E. Melngailis AI, ZAĻĀ LĪDACIŅA, t. dz.; A. Jurjāns PŪT, VĒJIŅI, t. dz., T. Kalniņa koris, diriģents T. Kalniņš.

LP 022

J. Vītols ZIEMEĻBLĀZMA, kantāte, L. Vīgnera koris ar simf. ork., solo H. Ozolītis, diriģents L. Vīgners; J. Graubiņš TEK SAULĪTE TECĒDAMA, t. dz., diriģents J. Dūmiņš; A. Kalniņš PURI PURI, MEŽI MEŽI, t. dz., T. Kalniņa koris, diriģents T. Kalniņš; A. Kalniņš JŪRAS VAIDI; J. Vītols KLAUSIES, ŠPULGACĪT, Anna Ludiņa, soprāns; A. Žilinskis AUDĒJAS DZIESMA; E. Dārziņš AIZVER ACTIŅAS, Elfrīda Pakule, soprāns; E. Dārziņš MANA LAIME, Arturs Vanags, tenors; A. Jurjāns KĀ ZAGŠUS, Žermēna Heine-Vāgnere, soprāns; M. Zariņš KĀ GULBJI BALTI PADEBESĪ IET; J. Vītols LĪGODAMA UPE NESA, t. dz., Ērika Tipaine, soprāns.

LP 025

Jāzeps Vītols DZIESMA, kantāte, L. Vīgnera koris ar simf. ork DŪKŅU SILS, SAULES SVĒTKI, L. Vīgnera koris, diriģents Leonīds Vīgners; 7 tautas dziesmas: J. Graubiņš SMAGI LIECU TO LAZDIŅU, DZIEDĀTĀJA LĪGAVIŅA, ZIEDĒJ' ROZES, MAGONĪTES; E. Melngailis MEITAS GULA ĀBOLĀ; KAD PĀRNĀKSI, BĀLELIŅ; V. Kaminskis BĒDA MANA, LIELA BĒDA; A. Jurjāns ČUČI, MANA LĪGAVIŅA, T. Kalniņa koris, diriģents Teodors Kalniņš.

LP 026

E. Dārziņš PIE TĒVU ZEMES DĀRGĀS, vīru koris, diriģents J. Dūmiņš; 7 tautas dziesmas: I. Kalniņš JĀ, JŪRIŅA, TU MAN DOTU, Ļibiešu t. dz., vokāls un instr. ansamblis autora vadībā; E. Melngailis PUSRĪTĀ SAULE LĒCA; A. Kalniņš ES SAVAI MĀMIŅAI, solo L. Pēsa; E. Melngailis LABS ZĪRDZIŅŠ TAUTIEŠAM, APLIK KALNU SAULE TEK, BĒRZIŅŠ AUGA TRIM LAPĀM, T. Kalniņa koris. Diriģents T. Kalniņš; A. Melnbārdis SUPĀM, T. Kalniņa koris. Diriģents T. Kalniņš; A. Melnbārdis SUŅI ZAĶIM PĒDAS DZINA. Vīru vokāls kvartets, 4 tautas dejas: DANČOT GĀJU AR MEITAM. Vokāls un instrumentāls ansamblis, ZEMNIEKU DEJA. Pūtēju orķestris; LĪKUMU DEJA. Vokāls un instr. ansamblis; LUDZAS KADRIĻA. Pūtēju orķestris; I. Kalniņš SILAVAS VALSIS, instr. ansamblis autora vadībā.

PASI SAVUS IPAŠUMUS!

rence: Atsevišķs 5 istabu dubult- ar pagrabā izbūvētu dzīvokli, 2 istabas, privāts iebraucamais

IEKIEM UZ 6 GADIEM UZ Ā IZVĒLĒ VISĀ PILSETĀ.

ow MFC Co. Ltd
RICHMOND HILL, ONT.
ātes alumīnija logus un durvis.
logu pārbūvju darbus.
MĒRENAS CENAS.
informācijai zvanīt
, mājās BA 5-5314.
ldonai SPROĢIS

N FUNERAL HOME LTD.
ERBOURNE STREET, TORONTO 5 ONTARIO
N SMALKJŪTIGA
AS CEREMONIJU
RTOŠANA

inās un melnbaltās filmas
i un kopēšanai
College St., Toronto 4, Ont.

NAS
LE
II

LP 9
āns, Gerhard Huber, klavieres.
ZIESMAS, J. Raiņa teksts: 1. Lielais is bērziņš, 4. Visi desmit, 5. Zivtiņa . Rudens — rūķis, 8. Kaķenīte, 9. Čak ganības, 11. Glomeņa precības.
tas dziesmas:
ES BĒRNIŅŠ BIJU; Pāvuls Jurjāns Jāzeps Vītols DZIEDĀJ TAUTU TI- ELIŅU; SKAISTI DZIEDI, LAKSTĪ. AIMIŅI.

LP 10
ilija Reizniece-Baranoviča, klavieres. RIBAS; J. Ivanovs MĀRAS ZEME: š MOCEKĻI; J. Norvilis AGLONA: RĪ; Jānis Mediņš TĒV MŪZAM DZĪ-

LP 019
te, Žermēna Heine-Vāgnere, soprāns, rķ., diriģents L. Vigners.
DI, KAS DZIEDĀJA, jaukts koris, di- Mediņš STĀDIJU IEVIŅU, sieviešu

esmas bērniem:
, LELLES JAKA, ZIRNEKLĪTIS AUŽ, ajevska, bērna balss; A. Žilinskis, kla- S, KAĶENĪTE, A. Vanags, tenors; V. BĒRZA ŠUPOLĪTE, E. Tipaine, sop- P. Licīte ŠUPO MANI MĀMULĪTE, Vītols AIJĀ ŽŪŽU, LĀCA BĒRNIS, T. Kalniņš

LP 020
ravīrs tautas dziesmās
UJA UPE TECĒJ', KARAVĪRI BĒDA- DZEMĪTE, DIV' DŪJIŅAS GAISĀ NU, BĀLIŅI; P. Jurjāns ES KARĀ KĀRT KALNU GĀJU, ČUČI, MANA

ju tautas dziesmas:
OLNI, AIZ AZARA BOLTI BĀRZI, UIŠI, KAS MAN BEJA NADZEIVOT LTA PUCE AZARĀ; St. Broka latgaļu nislavs Broks; LATGOLAS POLKA, DIŅA, ŪTRO DIŅA; STOVĒJU, DZĪ- JI PYUTE; AI, GALDEŅI; NADŪD, S' CĪMA MEITIŅA, T. Brokas latgaļu diriģente Tereze Broka; NAUTRĀNU

LP 023
baleta STABURAGS: 1. VALSIS,2. AN- KAIDRĪTES DEJA, 4. JANDAĻS, 5. VAL-

UTAS DZIESMAS
gu, Aiz ezera augsti kalni, Div' dzelteni it vējiņi, Lecu, lecu dārziņā, Visu die- eviņu, Tautiešam roku devu, Krauklīts sks orķestris, diriģents Leonīds Vigners.

LP 024
A VAIDA (Trimpula), vīru koris Tēv- s H. Mednis; A. Jurjāns LIGOJIET, . Vigners koris ar simf. ork., diriģents DZIESMAS BĒRNIEM: Pelītes, Rīta sara un dzenis, Sēņotāji, Pēteritis ar V. Singajevska (bērna balss); Jautrie ledus pili, Laba slava smiedziņam, Kru- legaisā, J. Zābers, tenors, pie klavierēm

GRĀMATNĪCĀ,
ge Street, Toronto 4, Ont.
A $6.00 + 3% PST.

1967. g. Daugavas Vanagu dienas ASV Priedainē, N. J.

no 2. līdz 10. septembrim.

Programmā: Tēlotājas un lietiskās mākslas izstādes atklāšana 2. sept. pl. 6 vak.,

Izstāde būs atvērta darbdienās no pl. 6—9 vak., 9. un 10. sept. no pl. 12—9 pp.

Svētdien, 3. sept. pl. 9 draudzības sacensības sportā; pl. 10 meistarsacīkstes šaušanā, pēc tam Daugavas vanadžu ASV mantu izloze; pl. 8 vak. junda.

FILADELFIJAS VĪRU DUBULTKVARTETA KONCERTS, TAUTAS DEJU UZVEDUMI UN BALLE.

Ieeja 3. sept. sarīkojumos $3, pensionāriem $1.50; invalidiem un bērniem līdz 14 g. ieeja brīva.

AUSTRA ŠMITS
DĀMU FRIZIERSALONS
737 Bloor St., W., pie Grace, Toronto. LE 5-6792

ELZA PĒRKONE
Sejas un matu kopšana. Preparāti. Matu veidošana, krāsošana, ilgviļņi. Ik dienas.
DEBORAH — ANN'S Beauty Salon.
1A Browning Ave. HO 3-5198, Toronto.

PUĶU VEIKALS
Ziedi un ziedu sakārtojumi visām vajadzībām.
Piegādā Lieltoronto robežās un pārsūta uz visām pilsētām brīvajā pasaulē. 231 Roncesvalles Ave., tālr. LE 4—4645, Toronto, pēc darba LE 3—4037.
A. PUTNIŅS

Jaunākās grāmatas

E. Kalme — Starp divām Jāņu naktīm, rom.	$4.00
G. Janovskis — Sola, rom.	$4.00
A. Dziļums — Saplēstā krūze, rom.	$4.80
E. Ķiploks — Viņš runāja kalnā, spredīķi	$2.40
J. Porietis — Prezidents atbild, atm.	$4.00
A. Johansons — Vecrīgas ziņģu grāmata	$4.00
G. Janovskis — Smiekliņam, pastāsti un feļetoni	$4.50
A. Ruņģis — Pats esi kungs, pats	$4.00
Latviešu tautas teikas un pasakas VIII	$7.80
P. Rozītis — Granātu ziedi, stāsti	$4.50
A. Rasa — Cilvēki un zeme, st.	$3.80
Z. Lagerlefa — Antikrista brīnumi	$4.75
ARCHĪVS VII sējums, raksti par zinātni un teātri	$5.70
A. Bērziņš — The Two Faces of Co-Existence	$6.00
Latvju tautas teikas un pasakas VIII sēj.	$7.80
I. Grebzde — Ēnas dzeltenā stiklā, stāsti	$4.00
E. Aistars — Tu nāci naktī, rom.	$4.00
K. Hamsuns — Pēdējais cēliens, rom.	$5.00
J. Jaunsudrabiņš — Zaļā grāmata	$7.80
M. Kovaļevska — Astoņpadsmit, atm.	$6.00
Latviešu sinonīmu vārdnīca	$6.00
Jūlijs Jēgers un latviešu māksla	$6.00
Latviešu kultūra laikmetu maiņās	$6.00
A. Dziļums — Vilka zobs, rom.	$4.80
A. Michelsons — Rīga dimd, vēst. rom.	$3.80
T. Zeltiņš — Antiņš Amerikā meklē līgavu, rom.	$4.50
T. Zeltiņš — Antiņš Amerikā cīnās ar sievu un trimdu, rom.	$4.50
P. Jurevics — Idejas un īstenība	$6.00
J. Klāvsons — Zīmes, dzeja un proza	$3.80
Prāv. P. Ķirsons — Teici to Kungu, mana dvēsele, spred.	4.50
O. Krolls — Dārgakmeņi	$3.00
Z. Zemdega — Iznīcības ceļš, stāsti	$3.80
E. Virza — Straumēni IV	$4.00
B. Bičole — Atrita, dzeja	$3.80
Aizsila Zilite — Trīs māsas	$3.00
O. Rozītis — Pavedieni, stāsti	$3.00
E. Dunsdorfs — Mūžīgais latviešu karavīrs	$4.60
J. Sarma — Salemas ķēniņš, rom.	$5.00
F. M. Dostojevskis — Idiots, rom. I d.	$4.50
Edg. Ardenss — Svētais un dēmoni, rom.	$4.50
E. Kejšs — Globāla būšana, karik.	$5.00
BĪBELE	$4.50
J. Širmanis — Brīnuma pasaule	$4.00
A. Šmits un A. Čika — Neaizmirstami sporta brīži un zvaigznes	$4.50
A. Jonansons — Rīgas svārki mugurā	$4.50
Novadu tērpi	$20.00
Latvju raksti I grāmata	$37.50
Latvju raksti II grāmata	$37.50
J. Vītola — 200 latviešu tautas dziesmas	$5.50
Z. Maurina — Trimdas traģika	$5.50
Latviešu tautas teikas un pasakas 7. gr.	$7.80
J. Veselis — Latvju teiksmas	$10.00
K. Pētersons — Apvārsņi aicina	$6.50
Raiņa un Aspazijas gada grāmata	$2.00
Dzintarjūras vasara	$6.80
A. Niedra — Uguni	$4.00
J. Jaunsudrabiņš — Sliņķu virsnieks	$4.00
T. Krūka — Tu debesis turi savās rokās	$3.50
P. Aigars — Atkusnis sākās oktobrī	$3.90
Ang. Gailīte — Dzīves zaļais koks, rom.	$4.50
Rob. Hiršs — Rīgas audums, atm.	$5.00
Ed. Salna — Ausmas atblāzma, stāsti	$4.00
J. Sudrabiņš — Aiz dzelonžoga, atm.	$3.80
A. Amenda — Apasionāts, rom. par Bēthovena dz.	$9.60
Z. Karlsons — Divi reiz divi ir pieci	$7.00
L. Tolstojs un kristīgā baznīca	$3.50
O. Krolls — Aiz zelta priekškara	$3.50
P. Dreimanis — Ģimene un tās bērnu audzināšana	$0.50
Korn. Raiens — Pēdējā kauja	$6.50
G. Janovskis — Stešumē, noveles	$4.50
M. Timma — Miglas kamoliņš, pasakas	$3.25
A. Apse — Saules pukes, dzejoļi un lir. poemas	$3.50
A. Kraujiete — No aizpirktās paradīzes, dzejas	$3.80
St. Anders — Bībeles stāsts ar 102 ilustrāc.	$8.50

DVG RĀMATNĪCĀ
491 College St., Toronto 4, Ont.

DV JAUNATNES UN SPORTA SVĒTKI SIDRABENĒ

š. g. 9. un 10. septembrī.

SESTDIEN, 9. septembrī, plkst. 1 dienā

ZIEMEĻAMERIKAS LATVIEŠU MEISTARĪBAS IZCIŅA FUTBOLĀ
(ASV un Kanadas izlases vienības)

SPECIĀLI autobusi aties no Toronto latviešu sestdienas skolas pēc mācību beigām. Brauciena cena (uz abām pusēm) 50 centu no personas.

Pirms BĒRNU SACENSĪBU sākuma Toronto vanadzes pacienās mazos viesus ar launagu.

JAUNIEŠU SACENSĪBAS ŠAUŠANĀ (līdz 16 g.) un ŠACHĀ (līdz 18 g.)

Plkst. 5.10 p.p. JAUNATNES BASKETBOLA SACĪKSTE starp ASV UN KANADAS IZLASES VIENĪBĀM

Tam sekos VIRVES VILKŠANA starp sastādīto un Toronto vienību.

Plkst. 7 vakarā UGUNSKURS PAR TEMU
„ES ESMU LATVIETIS"

Priekšnesumos piedalās JAUNĀS un JAUNĀKĀS paaudzes pārstāvji, skautu jendas priekšnieka E. Dāvidsona vadībā.

Pēc ugunskura KOPĪGS AZAIDS UN DEJA.

SVĒTDIEN, 10. septembrī, plkst. 10 no rīta

SVĒTBRĪDIS

Plkst. 10.30 SACENSĪBAS VOLEJBOLĀ un, ja būs vajadzīgs, nobeigums ŠACHA spēlē un šaušanā, kā arī vieglatlētu reģistrācija.

No plkst. 11.30 — 3.00 p.p. sacensības VIEGLATLETIKĀ
Uzvarētāju apbalvojumi un svētku noslēgums.
Ieejas maksa svētku abām dienām $1.50, bērniem līdz 16 g. v. (iesk.) ieeja brīva.
Visus laipni ielūdz

DV Jaunatnes un Sporta svētku rīcības komiteja

IEGĀDĀJIETIES SKOLAS GRĀMATAS SAVLAICĪGI!

DV GRĀMATNĪCĀ

491 College Street, Toronto 4, Ont.

Pirmskolai:		4 sarkanās burtnīcas	$0.40
Uzdevumu burtnīca	$0.45	Mazais katechisms	0.50
2 zilās burtnīcas	0.20	Vecās derības stāsti	2.25
ĀBECE	3.30	**5. klasei:**	
1. klasei:		Uzdevumu burtnīca	0.45
Uzdevumu burtnīca	0.45	Mana tēvu valoda 5. kl.	1.65
2 zilās burtnīcas	0.20	5 sarkanās burtnīcas	0.50
ĀBECE	3.30	**6. klasei:**	
2. klasei:		Uzdevumu burtnīca	0.45
Uzdevumu burtnīca	0.45	Mana tēvu valoda 6. kl.	1.95
3 sarkanās burtnīcas	0.30	Latvijas ģeografija	2.20
1 zilā burtnīca	0.10	6 sarkanās burtnīcas	0.60
Augsim Latvijai	1.50	Viņa vārdi bija vareni	2.50
ĀBECE	3.30	**7. klasei:**	
3. klasei:		Uzdevumu burtnīca	0.45
Uzdevumu burtnīca	0.45	5 baltās burtnīcas	0.50
Mana tēvu valoda 3. kl.	1.65	Mana tēvu valoda 7., 8. kl.	3.30
Tēvu valodas mācība	1.75	Viņa vārdi bija vareni	2.50
3 sarkanās burtnīcas	0.30	Baznīcas vēsture 1. daļa	1.50
Ticības māc. 3. un 4. kl.	1.50	Sarkanā burtnīca	0.10
Mazais katechisms	0.50	**8. klasei:**	
4. klasei:		Uzdevumu burtnīca	0.45
Uzdevumu burtnīca	0.45	4 baltās burtnīcas	0.40
Mana tēvu valoda 4. kl.	1.65	Baznīcas vēsture 2. daļa	1.35

Vecākus, kam ir P. Dreimaņa „LATVJU TAUTAS VĒSTURE", lūdz dāvināt vai arī nodot pret samaksu latviešu sestdienas skolai.

PĀRSŪTĀM
naudu uz
LATVIJU
US $10.- pret 9 jauniem rubļiem Sūtīšanas izdevumi $3.50 līdz $35.-, pārējām summām 10%. Saņemšana 14—21 dienu laikā. Sūtījumi apdrošināti.
DV SAIMNIEKU NODAĻA,
491 College St., Toronto 4, Ont.

NOTĀRS
OSKARS PERRO
pieņem klientus katrā laikā iepriekš pieteicoties pa tālr. LE 5-5555, Toronto

Ir liela starpība
apdrošināšanā

VALD. BEBRIS
Rūpējas par jūsu drošību jau 16 gadu
PL 9-0266.

LATVIEŠU NAMS
izīrē telpas
sarīkojumiem un viesībām
Birojs atvērts katru dienu no pl. 11—1 p.p. un 6—8 vak.
Sestd. no pl. 11—1 p.p. un 4—6 vak.
Uz vēlēšanos nama dāmu komiteja rīko arī godību galdus.
TELEFONS 922—2931
491 College St. Toronto.

ARTURS ZUTIS, B. A.
ADVOKĀTS un NOTĀRS
Tel. EM 6—5946
Suite 545
17 Queen Street E.,

Pie Gravenhurst
IZĪRĒJAMA
VASARNĪCA
EZERA KRASTĀ, ELEKTRIBA UN VISAS LABIERICIBAS, LAIVA.
Tuvākai informācijai zvanīt: Toronto — 534—3954 vai 489—2329

Pārdodama
10 AKRU ZEMES
PLATIBA EZERA
KRASTĀ
75 jūdzes no Toronto.
Cena $ 7.500.
Tuvākai informācijai zvanīt Toronto — 466—6224

Ja varat uzņemties
VECMĀMIŅAS
PIENĀKUMUS
divas stundas dienā (sagaidīt septiņus gadus vecu meiteni no skolas), zvanīt 927—5963.

Estd. 1874
Turner & Porter
APBEDĪŠANAS
BIROJS
Roncesvalles Chapel
436 Roncesvalles Ave.
LE 3-7954
Yorke Chapel
2357 Bloor St. W
RO 7-3153
Parkošana abās bēru mājās.

1967. g. vasaras koncerti Toronto

Pilsētu padomes sadarbībā ar Parku un atpūtas departamentu, Toronto mūziķu apvienību, kā arī ar Trust Fund of the Reccording Industries un Toronto Daily Star piemaksu izkārtoti šādi koncerti:

SVĒTDIEN, 27. AUGUSTĀ
2.30 p.p. High Park — Originals Club orķestris
2.30 p.p. Kew Gardens — 48th. Highlanders Military orķestris, 48th. Highlanders pūtēji un bundzinieki
5.30 vak. High Park — Ērģeļu priekšnesumi — Ronnie Padgett un bundzinieki

OTRDIEN, 29, AUGUSTĀ
8.30 vak. Withrow Park — Square dejas — Al. Aylward un orķestris

CETURTDIEN, 31. AUGUSTĀ
7.30 vak. Eglinton Park — Don Thompson un džesa sekstets
8.00 vak. Nathan Phillips Square — Ellis Mc.Lintock un Toronto simtgades orķestris

SVĒTDIEN, 3. SEPTEMBRĪ
2.30 p.p. High Park — 48th Militārais orķestris, 48th. pūtēji un bundzinieki
2.30 p.p. Kew Gardens — 411th. Squadron RCAF orķestris

A. EGLITIS — TV RENTAL
17" — $ 8.- mēnesī
21" — $ 9.- mēnesī
23" — $10.- mēnesī
161A Roncesvalles Ave., Toronto, tel. LE 7-1401

SWEATER SPECIAL
Vairumtirdzniecība un imports
atvērta publikai uz dažām nedēlām
776 Yonge Street (dienvidos no Bloor) Toronto.
Veikals atvērts no pirmdienas — piektdienai no pl. 11.30 — 9.30

KAS? KUR? KO? TORONTO

BROADVIEW DELIKATEŠU veikals
105 DANFORTH AVE. (pie Broadview).
Tel.: HO 5-9905 AUSMA MIĶELSONS.

Ādolfa Kristapsona galas un desu veikals - darbnīca HO 6-5152
1095 QUEEN ST E

Pavasara delikatešu veikals un konditoreja LE 1-7353
361 RONCESVALLES AVE Īpašnieks ST. CUKULS

789-1511
Alfred Stikuts Realtor
Diplomēts Kanadas Realtoru Institūta biedrs
A. STIKUTS, FRI.
2889 Dufferin St. 789-3949

UNO MANKIN REALTOR Pārstāvis:
KONST. KĀRKLIŅŠ
392 Danforth Ave., Toronto 6
Birojā HO 1-1114 mājās 691-3873

BĒRZIŅŠ Realty Ltd.
Arnolds Bērziņš
316 Harbord St. LE 4-8447
NEKUSTAMI ĪPAŠUMI — visos pilsētas rajonos.
APDROŠINĀŠANA — auto, mēbeles, mājas un dzīvību.
OBLIGĀCIJAS — māju un auto aizdevumi.
NOTĀRS — līgumi, noraksti, tulkojumi.

O. J. PUĶĪTIS, B.A., LL.B.
ADVOKĀTS un NOTĀRS
Tālrunis 364—9276
885 Dundas Street West
Toronto 3, Ontario

Everlast Heating Co. 463-3613
Ierīko jaunas un labo vecas gāzes un eļļas apkures ierīces.
Īpašn. A. RASA Tālr. mājās 465-5317

CREST FLORISTS HU 7-0491
567 MOUNT PLEASANT RD. (pie Belsize Dr.)
Ziedi katrai vajadzībai. A. Nulīša, V. Reinholda un G. Tiltiņa gleznas.
Latviskās rotas lietas. ELMĀRA GULBIS

BOUCK, HETHERINGTON, FALLIS, TRIVETT & PARK
BARRISTERS and SOLICITORS
365 Bay Street, Toronto
tel. 863—4451

KRĀSU UN MELNBALTĀS FILMAS
attīstīšana pallelinājumi dublikāti
citi darbi izcilus kvalitāte atlaide
BENJAMIŅA FILMU LABORATORIJA
247 Richmond St. E., Toronto 2, Ont.
Tel. 363—6496

SPORTS

LATVIEŠIEM 13 MEISTARTITULU

Ziemeļamerikas baltiešu meistarsacīkstēs vieglatlētikā, kas šogad Vidējo valstu latviešu sporta pārvaldes sarīkojumā risinājās Čikagā, piedalījās 25 lietuviešu, 20 latviešu un 11 igauņu sportisti. Iespētie rezultāti, ar dažiem izņēmumiem, vērtējami kā vidusvēji, bet trūka tieši daļas izcilāko vieglatlētu, kas atradās Vinipegā, startējot vai noskatoties Panamerikas spēlēs. Latviešu izlases pamatu veidoja Liene Dindone, Dzintra Brotza, Jānis Celms, Juris Jesifers, Ivars Veldre, Andrejs Upatnieks (pirmoreiz piedalījās latviešu sacīkstēs) un jaunietis Kārlis Daukšs. Izcilākie rezultāti bija skriešanu disciplinās vīriešiem, par ko gādāja mūsu Celms ar īgauni Lepu un lietuvieti Aļelsejūnu, turpretim pavāji veikumi bija mešanu disciplinās, izņemot A. Upatnieku šķēpā. Sieviešu sacensībās teicamākās vieglatlētes izrādījās lietuviete K. Vaivūde un igauniete E. Pulka un K. Helli. Liene Dindone kā teicamākā latviešu skrējēja saņēma gadskārtējo Mirdzas Timmas piemiņas balvu.

Labākie rezultāti atsevišķajās disciplinās, kuŗās trīs pirmo vidū ierindojās kāds latvietis, bija šādi:

Vīriešu sacensībās: 400 m skrējienā — 1. T. Leps (igaunis) 49,5 sek., 2. J. Celms 51,5 sek. un 3. R. Frosts (lietuvietis) 51,6 sek; 800 m skrējienā — 1. Leps (igaunis) 1:56,1 min., 2. Celms 1:56,5 min.; 1500 m skrējienā — 1. Celms 3: 59,1 min., 2. J. Kincinas (liet.) 5:43,0 min.; 3000 m skrējienā — 1. Celms 8:41,4 min.; tāllēkšanā — 1. J. Jesifers 6,33 m, 2. P. Matsons (ig.) 6,31 m un 3. J. Sutts (ig.) 6,02 m; augstlēkšanā — 1. P. Matsons (ig.) 1,77 m, 2. J. Jesifers 1,70 m; kārtslēkšanā — 1. Jesifers 3,66 m, 2. Lāniste (ig.) 3,35 m; lodes grūšanā — 1. I. Veldre 13,39 m, 2. S. Venclauskas (liet.) 12,84 m; diska mešanā — 1. M. Purkalītis 34,86 m, 2. Venclauskas (liet.) 34,45 m; šķēpa mešanā — 1. A. Upatnieks 55,65 m, 2. I. Veldre 42,94 m.

Sieviešu sacensībās: 60 m skrējienā — 1. E. Pulka (ig.) 8,5 sek., 2. K. Helli (ig.) 8,5 sek un 3. L. Dindone 8,5 sek.; 200 m skrējienā — 1. H. Kaura 27,8 sek.; tāllēkšanā — 1. Kaura 4,67 m, 2. Vaivūde (liet.) 4,39 m; lodes grūšanā — 1. D. Jurgaite (liet.) 8,78 m, 2. Dz. Brotza 8,72 m un 3. K. Janküte (liet.) 8,62 m; diska mešanā — 1. J. Kļima (liet.) 25,54 m, 2. Jurgaite (liet.) 24,95 m un 3. Brotza 24,35 m; šķēpa mešanā — 1. Jurgaite (liet.) 32,89 m, 2. Brotza 25,49 m un 3. Kļima (lietuviete) 24,59m.

Zēnu sacensībās: 100 m skrējienā — 1. J. Stankus (liet.) 11,8 sek., 2. H. Šēniņš 13,2 sek. un 3. U. Roze 13,3 sek.; 200 m skrējienā — 1. Stankus (liet.) 24,2 sek., 2. K. Daukšs 25,1 sek.; 400 m skrējienā — 1. V. Kļoris (liet.) 56,8 sek., 2. J. Stāks 59,6 sek.; 1000 m skrējienā — 1. Stāks 3: 08,0 min.; tāllēkšanā — 1. Stankus (liet.) 5,52 m, 2. Roze 5,11 m; trīssoļlēkšanā — 1. M. Grants 10,27 m, Roze 9,70 m; lodes grūšanā (12 mārc.) — 1. Daukšs 12,35 m, 2. E. Summa (ig.) 11,39 m; diska mešanā (jauniešu rīks) 1. Daukšs 31,22, 2. Summa 31,21 m. 4 x 100 m maiņas skrējienā — 1. lietuvieši 49,9 sek., 2. latvieši (H. Šēniņš, U. Roze, K. Daukšs, P. Daukšs) 52,4 sek.

Līdzekļus balvu iegādei bija ziedojusi ASV DV zemes valde, Latviešu palīdzības fonds, Čikagas latviešu biedrība, Čikagas DV apvienība, Dr. R. Gailītis, Dr. V. Siliņš un krāsošanas uzņēmuma Rīga vadītājs E. Tiltiņš. V.

ANGLIJĀ ATSĀKTAS VIEGLATLĒTIKAS MEISTARSACĪKSTES

Kādreiz Anglijas latviešu vieglatlētu saimei mūsu svešuma sporta dzīvē piekrita it nozīmīga loma, bet, sākoties tālākizceļošanai, tā arvien vairāk mazinājās, sarūkot pašu vieglatlētu skaitam un laukumos neparādoties jaunajai audzei. Tā 50-to gadu sākumā beidzās latviešu meistarsacīkstes, atlikušajiem vieglatlētiem startējot vairs tikai savos angļu klubos. Organizētais latviešu vieglatlētikas sports Anglijā praktiski bija miris.

Tādēļ bija patiess prieks, kad DVF Koventrijas nodaļas laukuma īpašumā Mūsmājās šogad pēc daudzu gadu pārtraukuma atkal notika Anglijas latviešu meistarsacīkstes. Prieks bija atkal tikties arī pašiem vieglatlētiem, kuŗu vidū vēl arvien startē V. Priede no Koventrijas, kaut jau „iekāpis" sestajā gadu desmitā. Labākos panākumus guva F. Laudobelis, kas, piedaloties 6 disciplinās, panāca 4 uzvaras. Jānožēlo, ka, citu pienākumu kavēts, startēt nevarēja O. Feldmanis. Muguras savainojuma dēļ nevarēja startēt arī teicamais veseŗa metējs Nikazis, kas tomēr vismaz atradās dalībnieku vidū. Jaunatnes grupā sekmīgākais bija J. Āpša, no kuŗa, iespējams, dienās var izveidoties „lietas koks".

Sacensību programmā galvenokārt bija mešanu un lēkšanu disciplīnas, jo skrējēju vairs tikpat kā nav. Tā 100 m skrējienā startēja tikai 3 dalībnieki, turpretim mešanu disciplinās to nebrūka. Iespētie rezultāti tomēr ir vairs tikai vāja atblāzma no senajām dienām, un tā vien liekas, ka Kanadas latviešu meitenes pašreiz vienību sacensībā droši pārspētu Anglijas latviešu vīriešus...

Vīriešu konkurencē 100 m skrējienā uzvarēja E. Otto ar 13,2sek., 2. V. Legzdiņš ar 15,2 sek.; tāllēkšanā — 1. F. Laudobelis 4,83 m, 2. I. Šmits 4,41 m un 3. V. Legzdiņš 4,35 m; augstlēkšanā — F. Laudobelis 1,37 m, 2. I. Šmits 1,345 m un 3. A. Balodis 1,345 m; lodes grūšanā — 1. F. Laudobelis 12,09 m, 2. G. Ottensons 10,18 m un 3. V. Priede 9,28 m; diska mešanā — 1. F. Laudobelis 36,07 m, 2. I. Šmits 30,00 m un 3. V. Priede 27,26 m; šķēpa mešanā — 1. I. Šmits 41,14 m, 2. F. Laudobelis 35,71 m un 3. M. Irbītis 32,61 m.

Zēnu sacensībās līdz 15 gadu vecumam: 100 m skrējienā — 1. J. Āpša 13,2 sek.; tāllēkšanā — 1. J. Āpša 4,79 m, 2. E. Lieģis 4,74 m un 3. J. Liepiņš 4,05 m; lodes grūšanā (4 kg) — 1 J. Āpša 8,65 m, 2. J. Liepiņš 8,03 m; diska mešanā — 1. J. Āpša 26,19 m, 2. J. Liepiņš 20,58 m; šķēpu mešanā (vīriešu rīks) — 1. E. Lieģis 27,86 m, 2. J. Āpša 25,64 m un 3. J. Liepiņš 17,92 m.

Meiteņu sacensībās bija tikai divas dalībnieces, vecumā līdz 17 gadiem. Lodes grūšanā (4 kg) D. Mūsiņa iespēja 6,92 m tālumu, bet diska mešanā uzvarēja R. Balode ar 17,59 m rezultātu, kamēr D. Mūsiņa uzrādīja 17,33 m varējumu. V.

Ķīniešu nodedzinājusi Anglijas sūtniecību

ATRA PRETRĪCĪBA LONDONĀ ● SARKANGVARDI UZBRUKUŠI ARĪ PAD. SAVIENĪBAS SŪTNIECĪBAI PEKINGĀ

Anglijas ārlietu ministrija oficiāli paziņojusi, ka ķīniešu pūlis ar degošām lāpām aizdedzinājis britu sūtniecības namu Pekingā un piekāvis angļu diplomātus. Angļi musināšanā un uzbrukuma veicināšanā vaino Maocetunga valdību. Ķīniešu uzbrukumu Anglijas sūtniecībai uzskata par ķēdes locekli pretangļu kampaņā, lai apgrūtinātu un, iespējams, pat izbeigtu britu pārvaldi Hongkongā.

Ārlietu ministrija notikumu apzīmējusi par „varmācīgu un barbarisku rīcību" un bez kavēšanās vērsusies pret sarkanās Ķīnas diplomātiem Anglijā, ieskaitot kustības brīvības ierobežošanu. Ķīniešu diplomātiem uzlikts mājas arests. Tie tagad skaitas arī ķīnieki britu pavalstnieku nodrošināšanai Pekingā.

Anglijas ārlietu ministrija izaicinājusi pie sevis Ķīnas diplomātiskās misijas pārstāvi, kuŗam paziņota Anglijas pretrīcība: Visiem ķīniešiem, kuŗiem diplomātiskās pases, pirms Anglijas atsāšanas jāizprasa ārlietu ministrijā izbraukšanas vīza. Visiem Ķīnas diplomātiskās misijas locekļiem ierobežota kustības brīvība 5 jūdžu radiļā no Londonas centra. Ķīnas diplomātiskajai misijai aizliegts lietot radioraidītāju, iekām nav atcelts raidījumu ierobežojums angļu diplomātiem Pekingā. Ķīnas pārstāvniecībai norādīts informēt savu valdību, ka briti pieprasa pilnīgu incidenta izgaismojumu un ziņojumu par iemesliem, kādēļ tas noticis. Anglija pieprasa savu pilsoņu un visu britu īpašumu aizsardzību, tāpat pilnu apmēru zaudējumu atlīdzību par nodaritajiem postījumiem.

Pekingas radio ziņo, ka demonstrācijā pie angļu sūtniecības piedalījušies 10.000 ķīniešu. Demonstranti protestējuši pret angļu atteikšanos pieņemt Ķīnas ultimātu, kas prasa atcelt aizliegumu trīs komūnistu laikrakstu iespiešanai Hongkongā. Ultimātā arī pieprasīts atbrīvot ķīniešu žurnālistus, kas apvainoti par skubināšanu uz nemieriem Hongkongā. Radio komentēja, ka ultimāta nepieņemšana bijusi nopietna politiska provokācija pret ķīniešu tautu, tādēļ britu valdībai jāatbild par sekām, kuŗas šī provokācija izsaukusi".

Anglijas ārlietu ministrija ziņo, ka ķīniešu sarkangvardi iebrukuši sūtniecības namā, metot degošas benzīna kannas. Sūtniecības personāls atradis drošību draudzīgajos kaimiņu konsulātos, bet divi angļu diplomāti, kas nav paguvuši laikā paglābties, smagi piekauti. Ārlietu ministrija saņēmusi radiozinas no citiem Pekingas konsulātiem pēc tam, kad britu sūtniecības radioraidījums apklusis ar pēdējiem vārdiem: „Viņi nāk iekšā!" Anglijas ministru prezidents Haroldš Vilsons un ārlietu ministrs Džordžs Brauns atradās tieši atvaļinājumā, kad saņēmuši informāciju par ierobežojumiem ķīniešu diplomātiem Anglijā.

Ķīniešu policija un kaŗavīri, kas bija norīkoti apsargāt angļu sūtniecības ēku, nekā nedarīja, lai pasargātu angļus. Demonstrācija iesākās ar krēslas iestāšanos, un pūlim, kas trakoja nama ārpusē, pievienojās arī sūtniecībā nodarbinātie ķīniešu ierēdņi un kalpotāji, pieprasot, lai britu sūtnis Donalds Hopsons ar noliektu galvu piemin Hongkongas arestantu un atvainojas. Sūtniecības ēkā uzbrukuma brīdī atradās 54 angļi, ieskaitot darbinieku ģimeņu piederīgos.

Piezīmējams, ka Anglija atzina Maocetunga valdību par legālu 1950. gada 9. janvārī — tikai dažus mēnešus pēc tam, kad komūnisti sagrāba Ķīnā varu.

☆

Pad. savienība uzsvērusi, ka nesenā ķīniešu izrīcība ar padomju kuģiem, sevišķi ar izdemolēto „Svirsk", padara apšaubāmu tirdzniecības un kuģošanas turpināšanu starp abām valstīm. Protestā, kas iesniegts sarkanās Ķīnas vēstniecībai, atkārtots Kosigina brīdinājums, ka Pad. savienība nopietni apsveŗ, vai nepārtraukt tirdzniecību ar Ķīnu pavisam.

Šī ir jau ceturtā Maskavas nota Ķīnai, kuŗā uzsvērts, ka pag. nedēļā atkal diviem padomju kuģiem nav bijis iespējams pietauvoties Dairenas ostā. Pad. savienības ārlietu ministrija norāda, ka Ķīna radījusi neciešamo stāvokli, ka padomju tvaikoņiem „Turkestan" un „Kamčatk" nav iespējams iebraukt Dairenas ostā un uzņemt kravu.

Kremļa nota arī atkārto protestu par sarkangvardu uzbrukumu Pad. savienības sūtniecībai Pekingā. Maskava norāda, ka ķīnieši ar savu intensīvo pretpadomju kampaņu riskē attiekšmes vēl vairāk pasliktināt. Ķīnieši nopietni apdraud tirdzniecisko kuģošanu, jo nenormālajos apstākļos kuģiem nav iespējams iebraukt Ķīnas ostās. Maskava nepaskaidro, kādi ir apsūdzēji, kas kuģus „Kamčatk" un „Turkestan" kavē iebraukt Dairenas ostā, tikai ar notu katēgoriski aicina Pekingu izbeigt „nepanesamo rīcību" pret padomju kuģiem.

Tirdzniecība abu vadošo komūnistu valstu starpā nemitīgi pasliktinās kopš 1960. gada, kad sāka saasināties Pad. savienības un sarkanās Ķīnas politiskās attieksmes. Pērnā gadā abu valstu tirdzniecības maiņas kopīgā vērtība bija 311 milj. dolaru. Šāgada tirdzniecības līgums parakstīts tikai pēc grūtām un garām sarunām, uzrādot samazinājumu par 16%, salīdzinājumā ar pagājušo gadu.

Vienlīdzības Kanadā nav...

KANADAS NACIONĀLĀS PROBLĒMAS VĀCU PRESES SKATĪJUMĀ

Francijas prezidenta Degolla „uzstāšanās" Kvebekā atkal pievērsusi Rietumu preses uzmanību nacionālajām problēmām Kanadā. Britu prese bija, protams, ļoti sašutusi pēc Degolla viesošanās Kanadā, bet vācu prese par to rakstīja visai atturīgi, kaut atzina, ka Degolls aizgājis par tālu.

Sakarā ar Degolla ceļojuma atskaņām vācu laikrakstu līdzstrādnieki Kanadā sniedza interesantus rakstus par kanadiešu nacionālajām pretišķībām, kas stipri atšķirās no šo problēmu gaismojuma angļu presē. Tā, piemēram, laikrakstā „Süddeutsche Zeitung" bija ievietots plašāks Vankuveras līdzstrādnieka Volfganga Junkera raksts par nacionālo pretišķību saasināšanos starp anglokanadiešiem un frankokanadiešiem Kvebekas provincē. Pēc vācu žurnālista domām nacionālajā konfliktā vainojami galvenokārt anglokanadieši: viņi teorētiski gan esot atzinuši Kanadas franču par līdztiesīgiem partneŗiem valstī, bet praksē ilgu laiku neizturējušies pret tiem kā līdztiesīgiem. Vairākus gadu desmitus Kvebekā valdījis anglokanadiešu, angļu un amerikāņu kapitāls. Ja frankokanadieši ļoti labi nepārvaldījuši angļu valodu, tad tiem doti tikai visvienkāršākie un netīrākie darbi. V. Junkeram bijusi saruna ar kāda Montrealas žurnālista dzīvesbiedri. Tā pēc izcelsmes esot frankokanadiete, bet vēloties saprašanos starp abām Kanadas lielajām tautībām. Viņas uzskati tomēr esot visai pesimistiski: viņai liekoties, ka esot jau par vēlu, jo abas tautības jau tik tālu atsvešinājās viena no otras, ka tuvināšanās, laikam, vairs nebūšot iespējama.

Tai pašā „Süddeutsche Zeitung" bija ievietota arī kāda vācu lasītāja vēstule redakcijai par Kanadas nacionālajām problēmām. Tās autors Dr. O. Strasers nodzīvojis Kanadā 14 gadu. Pēc viņa domām nevar runāt par „vienotu Kanadu". Pretišķības starp Kanadas frančiem un angļiem esot tik asas, ka nav iespējams pat ielūgt kopīgi uz viesībām frančus un angļus. Ārpus Kvebekas robežām frankokanadiešus uzlūkojot ar vieglu nicināšanu, tiem arī neesot tādu tiesību kā anglokanadiešiem. Kanadas federālā valdība esot turējusi Montrealas pilsētas vecāko gadiem ilgi koncentrācijas nometnē. Degolls savas viesošanās laikā esot pievērsis vispārēju uzmanību Kanadas nacionālo pretišķību jautājumam, tādēļ arī esot tik liels naida izplūdums pret viņu angļu presē.

Nevaru spriest par Kanadas apstākļiem. Pēc 16 Anglijas salā nodzīvotiem gadiem man jāatzīst, ka angļi ir lieli šovinisti nacionālajā ziņā, viņu teorija un prakse ne vienmēr saskan. Ir lieka starpība starp cilvēku, kas ir „British born" (un kuŗa vecāki arī ir „British born"), un visiem pārējiem, kaut arī tie būtu britu pavalstnieki. Varbūt līdzīga nostāja novedusi arī pie nacionālo pretišķību saasināšanās tai Kanadas daļā, kuŗā franči ir vairākumā. Atcerēsimies, kādas bija latviešu un baltvācu minoritātes attieksmes pirms neatkarīgās Latvijas nodibināšanas, arī mēs, latvieši, dzīvodami Latvijas teritorijā pirms vācu ienākšanas, tāpat kā franči pirms Kanadas pievienošanās Anglijas imperijai.

A. A.

BRAUNAM DRAUD 3 GADI CIETUMĀ

Kamēr Amerikas nēģeŗu kūdītājs Karmaikels klīst pa komūnistiskajām zemēm un beidzot ieradies Ziemeļvietnamā, baidoties atgriezties ASV, kur tam draud tiesa un cietums, tikmēr otrs dumpīgo nēģeŗu vadonis — H. R. Brauns par nelegālu ieroču glabāšanu atradās cietumā. Viņa advokāts pūlējās savākt 25.000 dol. lielo drošības naudu, kādu iestādes pieprasa, bet šādu summu savākt viņam neizdevās.

No federālā cietuma kameras Brauns ar sava advokāta starpniecību izsūtīja nēģeŗiem uzsaukumu „apbruņoties brīvībai, kas vēl nāks," parakstoties „Jūsu Reps Brauns, nemiernieks". Šo uzsaukumu viņš adresējis „visiem melnajiem brāļiem un māsām visā Amerikā".

Pret Braunu jau bija ievadīta izmeklēšana par dedzināšanām un kūdīšanu uz nemieriem. Līdojumā starp Ņuorleānu un Ņujorku pie viņa atrada karabīnu, tā Braunu 19. augustā apcietināja un ievietoja cietumā. 23 gadu vecajam nēģeŗu studentam draud 5 gadu cietuma un 2000 dol. naudas sods. Brauns apcietināts pēc Ņuorleānas federālās tiesas pavēles. Līdz apcietināšanas brīdim viņš pret 10.000 dol. drošības iemaksu (apsūdzība: kūdīšana uz dedzināšanām un nemieriem) atradās brīvībā, bet pēc ieroča atrašanas drošības summu paaugstināja uz 25.000 dol., dumpinieku par jaunu apcietinot.

Pēc pēdējām ziņām, Braunam drošības nauda tomēr samazināta uz 15.000 dol. Šo summu Brauna advokātam izdevies savākt, un tā bīstamais musinātājs atkal no ieslodzījuma atbrīvots... Par to nēģeŗu ekstrēmists izsaucies: „Amerikā tiesības ir tikai joks!"

Kad Braunu pirms atbrīvošanas ieveda tiesas zālē, viņa piekritēji un sekotāji to apsveica skaļiem aplausiem un izsaucieniem: „Melnā vara!" Augumā gaŗais nēģeŗu kūdītājs uz to atbildēja, paceļot un savelkot dūrēs vāžas saslēgtās rokas, kas kļuvis par „Melnās varas" simbolu. Tad tiesnesis Merfijs, agrākais Ņujorkas pilsētas policijas komisārs, paziņoja spriedumu par drošības naudas pazemināšanu.

Pēc atbrīvošanas no cietuma Brauns kādiem 100 nēģeŗiem un dažiem simtiem ziņkārīgo tiesā uzsauca: „Tā bija Melnā vara, kas panāca galvojuma samazinājumu. Mēs esam kaŗa stāvoklī, un tādēļ labāk iegādājaties sev ieročus!" Norādidams uz baltajiem pūli, Brauns piebilda: „Tie ir jūsu ienaidnieki, to neaizmirstiet, jo arī es to neaizmirsīšu!"

Attieksmē uz automatisko šauteni, kas Braunu bija novedusi apcietinājumā, viņš lielīgi iesaucās: „Ja viņš (domāts prezidents Džonsons) norūpējies par manu ieroci, tad gaidiet, kamēr es dabūšu savu atombumbu!"

☆

No Ņuhavenas un Batonrūžas (Baton Rouge) ziņo par uzliesmojušiem sīkākiem nēģeŗu nemieriem. Ņuhavenā, par spīti nolīktai policijas stundai, nēģeŗu jaunieši mazākās bandās dauzījuši logus un metuši ar benzīnu pildītas pudeles, radot vairākus ugunsgrēkus 20 namu bloku rajonā. Notikušas arī vairākas laupīšanas. 5 stundās arestēti ap 100 nemiernieku.

Arī Batonrūžas dažādās daļās izcēlušies ugunsgrēki. Pirmā sākusi degt kāda būvmateriālu noliktava, uz kuŗas jumta uzmesta benzīna pudele. Nemieru apdraudētajos rajonos iejaukušies bruņoti policijas spēki.

● Lielbritanijas iestādes paziņojušas, ka slēgta sarkanās Ķīnas-Hongkongas robeža. Tas darīts sakarā ar ķīniešu uzbrukumu robežpostenim Man-Kam-To.

Pekingas un Maskavas...

(Pārnesums no 6. lpp.)

Pekinga pārmet, ka Pad. savienība sagrābusi visu varu Mongolijā, lai pārvērstu to militārā bazē pret Ķīnu. Ķīnas un Mongolijas attieksmes pasliktinājušās kopš Pekingas protesta par ķīniešu diplomātu un korespondentu piekaušanu un aizturēšanu Mongolijā šāgada maijā. Sarkangvardi savukārt aplenkuši Mongolijas konsulātu Pekingā, jo saskaitušies, ka mongoļu diplomāts „uzkāpis uz Mao pertreta". Mongolija anullējusi vienošanos ar Ķīnu tirdzniecības un kultūrālo sakaru apmaiņā un izraidījusi daudz ķīniešu tehniķu un ekspertu, pārmetot, ka tie izprovocējuši incidentus.

Plašāk pie pretpadomju kampaņas Ķīnā pakavējās arī Maskavas „Izvestija", apgalvojot, ka tā radīta, lai novērstu ķīniešu tautas uzmanību no iekšējām nekārtībām un grūtībām, kuŗas radījusi cīņa par varu Mao un viņa pretinieku starpā. Ķīnas prese par vecu Mao ienaidnieku uzskata maršalu Pengu un apgalvo, ka maršalu uzbrukumiem Mao jau uzkūdījis agrākais padomju premjērs Ņikita Chruščovs.

Chruščovs, kas pēc 11 gadu valdīšanas Kremlī tagad nobīdīts pie malas un vada savas pensionāra dienas Petrovodaļņijas ciemā, 24 km no Maskavas, par politiku nevēlas runāt. To viņam aizliegusi dzīvesbiedre Ņina, lai taupītu sava vīra veselību un nervus. Savu austrumu ienaidnieku Maocetungu viņš tomēr nav vēl aizmirsis. 1959. gadā Mao viņam teicis: „Jums amerikāņus jāizprovocē uz kaŗu, tad es sūtīšu jums tik daudz diviziju, cik jums vajadzīgs — 100, 200, ari 1000!" — „Es paskaidroju Mao," tagad atzinies Chruščovs kādam žurnālistam, „ka pietiks ar divām raķetēm, lai viņa divizijas pārvērstu radioaktīvos putekļos".

Kaŗu ar amerikāņiem 1959. gadā Mao neizdevās izprovocēt. Chruščovs devās uz ASV, kur tikās ar prezidentu Kenediju, lai ar to runātu par kaŗu un mieru. „Kenedijs bija īsts valstsvīrs", atceras Chruščovs un ir lepns, ka ar viņu saticies. Tālāk viņš izteicies: „Ja mēs nebūtu sūtījuši uz Kubu savas raķetes, mums šodien vairs nebūtu sociālistiskas Kubas. Tā lieta mums maksāja naudu, bet mēs nepazaudējām neviena vīra."

Chruščovs atceras arī Suecas kanāla krizi 1956. gadā. „Toreiz es gulēju uz divana neizģērbies," viņš žurnālistam teicis, „jo nevēlējos bez biksēm izlēkt no gultas un skriet pie telefona."

Suecā ir atkal krize, un abos kanāla krastos stāv bruņotas sardzes, bet Ņikita Chruščovs nu var mierīgi gulēt savā gultā izģērbies un klausīties Nasera dāvināto radioaparātu. Ar 550 rubļiem valsts pensijas mēnesī viņam par savu privāto dzīvi vairs nav jāuztraucas. Ja Mao šo veco boļševiku nepieminētu, pasaule viņu vairs gandrīz neatcerētos, kaut viņš veidojis daļu tās vēstures.

Mao kādreiz gribēja izprovocēt krievus uz kaŗu ar amerikāņiem, bet tagad nezina, kā tikt galā ar saviem pretiniekiem pašā zemē. Kantonas nemieri draud izvērsties pilsoņu kaŗā. Ar lauku artilēriju apbruņotas Mao uzticīgās armijas daļas redzētas soļojam no savas bazes uz Kantonu. Pēc šo daļu izvēršanās spriežams, ka to nolūks aplenkt nemierīgo pilsētu.

Kantonas nemieri izplešas uz citām valsts daļām. Nacionālie ķīnieši Formozā apgalvo, ka Mao pretinieki ieguvuši kaujas tankus un artilēriju Čungkingā. Maskavas radio ziņo par bruņotām sadursmēm Junanā, dienvidrietumu provincē. 300.000 ķīniešu atstājuši Kantonu pēc tam, kad Pekinga nosūtījusi uz turieni divus bataljonus no ziemeļiem. Nacionālisti norāda, ka Kantonā valda anarchija un līdz šim jau vairāk nekā 1000 ievainoto un kritušo. Mao atbalstītāju un pretinieku sadursmēs paralizēts Ķīnas galvenais eļļas rafinērijas centrs Lančovā.

Sarkanā Ķīna svin pirmo atceres gadu kopš nodibināta sarkangvarde. No dažādām Ķīnas daļām ziņo par lielām svinībām, bet Kantonas radio nepiemin situāciju pilsētā. Kantonā ir 3 milj. iedzīvotāju, tā ir lielākā Ķīnas pilsēta, kas atrodas vistuvāk Hongkongai.

Mao pretinieki ieņēmuši stratēģiskas pozicijas Pērļupes krastos, kuŗa tek cauri Kantonai, lai ar uguni saņemtu maoistus.

Vai esat nokārtojuši abonementu?

AKTUĀLAIS KANADĀ

☆ Kanadas sūtnis Francijā Ležē izteicies, ka Kanadai savā diplomātijā vajadzētu censties kļūt modernākai. Ar to viņš domāja Kanadas ciešāku sadarbību ar Eiropas valstīm, pirmā vietā, protams, ar Franciju. Kanada sava lieluma, dabas bagātību un kultūrālās dažādības dēļ, pēc Ležē domām, drīz izveidosies par noteicēju faktoru pasaules politikā. Arī Eiropā pēc nedrošības perioda sākusies jauna ēra, bet ASV zaudējušas nozīmi Eiropā.

☆ Nedēļas laikā divi kanadiešu akadēmiķi izteikušies, ka 10—20 gadu laikā Kanadā notikšot tādi paši rašu nemieri kā ASV. Viens no viņiem bija kāds neģeris, otrs Dr. Vsevolods Isajivs no Vindzoras universitātes. Tā kā nēģeŗu skaits Toronto no apm. 4000 vēl 1961. gadā pieaudzis uz vairāk nekā 20.000, abi „lietpratēji" cenšas jau tagad sagatavot kanadiešus, ka nemieri nenovēršami. Nav šaubu, ka nēģeŗu vidū, kuŗus Kanadas valdība aizvien lielākā skaitā ielaiž, atrodas daži labs, apmācīts īpašiem uzdevumiem, un tā kā „zivs pūst no galvas" — akadēmiskās aprindas arī ir tās, kas visvieglāk ar integrācijas, diskriminācijas, koeksistences u. tml. sauklīm novedamas no saprāta ceļa.

☆ Ministru prezidents Pirsons nobažījies par Jauno kanadiešu sabiedrības (CYC) aktīvitāti un kritiku, ko šī aktīvitāte izraisījusi. Dažos novados jaunieši atstājuši patikamu iespaidu ar savu rīcību, citur vienīgi izaicinājuši iedzīvotāju nepatiku. Pirsons tomēr uzsvēra, ka nedomā vērsties pret CYC — vienu no viņa mīļākajiem pasākumiem, tikai aicinājot tās vadītāju Alanu Klarku uz pārrunām. Viens no šīs Pirsona atbalstītās organizācijas darbiniekiem Toronto ir Davids Depo, kuŗu pag. nedēļas nogalē Jorkvilles klaidoņu nemieros apcietināja.

☆ Vai mušas Toronto pamazām izzūd? Tā gandrīz liekas. Nacionālās izstādes „mušu inspektors" Gordons Pirsons ik dienas ar īpašu dēlīti pārbauda mušu skaitu izstādes laukuma dažādās vietās. Mušas sākts skaitīt 1962. gadā, kad caurmēra indeks rādīja 3.70. Šogad mušu indeks samazinājies uz 0.04, tas nozīmē, ka šogad Toronto ir gandrīz simtreiz mazāk mušu nekā 1962. gadā.

☆ Šoruden gaidāms laba ābolu un kartupeļu raža, — ziņo lauksaimniecības eksperti no Ņubransvikas un Otavas. Kaut Holandes līdzenumā kartupeļu un sakņu raža šovasar cietusi ilgstošā lietus periodā, Kanadas ziemeļrietumu provincēs laika apstākļi bijuši labvēlīgāki.

☆ Stimulantu un barbiturātu lietošana pieņemas mājasmāšu un „biznesmeņu" vidū. Īstenībā še nav runa par narkotiskajiem līdzekļiem, kuŗus ar likumu aizliegts lietot, kā heroinu, morfiju u.c., bet gan vairāk par t.s. stimulantiem, kā benzedrinu un dažādajām nomierinātājām zālēm, kas, ilgstoši lietotas, pieradina organismu pie tām, tā ka grūti atteikties. Laikā no 1962. līdz 1965. gadam šo barbiturātu imports Kanadā trijkāršojies. Arī marihuanas smēķēšana pieņēmusies, bet heroīna izplatība mazinājusies. Sevišķi bīstamas sekas var rasties, ja barbiturātus lieto kopā ar alkoholu, kas tomēr izplatīta parādība un 1986. gadā rezultējusies 167 nāves gadījumos Ontario provincē vien.